

TISKOVINA

Poštšina plačana pri pošti Slovenj Gradec

Cena: 4,50 EUR

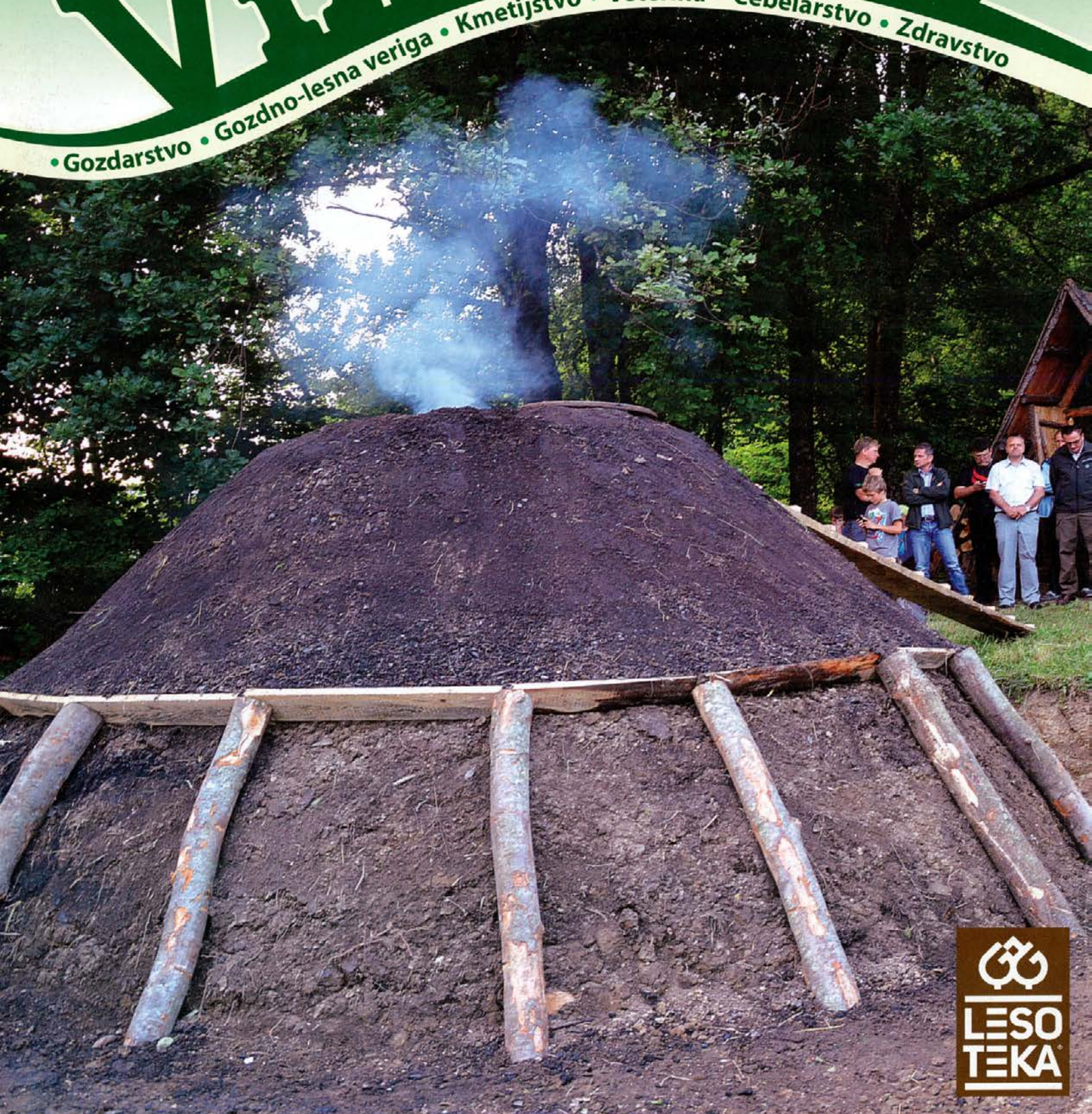
leto: XLVII julij 2015 številka: 7

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.

Viharnik

• Gozdarstvo • Gozdno-lesna veriga • Kmetijstvo • Veterina • Čebelarstvo • Zdravstvo

• Leto je naokoli • To smo mi • Malha smeha • Razširimo obzorja • Prgišče zgodovine

Listnica uredništva

Leseni škrat

Saša Šuhel, dipl. inž. grad.

„Otroci vsakodnevno veliko časa preživijo v vzgojno-izobraževalnih institucijah. V kolikor otroci zrastejo v kvalitetnem okolju, ki se ga naučijo prepoznavati, uporabljati, čutiti in spoštovati, si bodo zanj prizadevali tudi, ko bodo odrasli. Dojenčki ne morejo odločati, v kakšni zibelki bodo spali, njihovi starši pa lahko. Kot poskrbimo, da je posteljica narejena iz kakovostnih materialov, iz naravnega lesa, ki je neškodljiv za nežno otroško bitje, poskrbimo tudi zase, za svojo družino, poslovno okolje.“ Te besede segajo v leto 2012, ko sem imela prijetno nalogo na posvetu v Dravogradu predstaviti temo "Bivanje v objemu lesa".

Piše se leto 2015 in na Koroškem, v deželi gozdov, nam je končno uspelo zgraditi prvi masivni leseni vrtec. Počasi, ampak res počasi se začnemo približevati naši sosedbi Avstriji, kjer je lesena gradnja vrtcev, šol, stalnica in ne več politično, stroškovno ali kakšno drugo vprašanje. Pomembni so kvalitetno, zdravo bivanje in sožitje ter skrb za okolje, naravo. To pa je vrednota, ki ni izmerljiva v denarju. Prav tako kot ni izmerljivo v denarju vsakodnevno bivanje otrok in zaposlenih v enem izmed zadnjih azbestnih vrtcev. Smo končno začeli ceniti vrednote, ki nam jih daje les? Upam.

Imamo prednost zaradi naravnih danosti na Koroškem. Pa smo dovolj agresivni, vztrajni, prodorni. Mislim, da ne,

saj še vedno ne znamo povsem izstopiti iz svojih okvirjev.

Leseni škrat – simpatično ime, ki so ga izbrali naši malčki ob začetku gradnje. Kako prijetno jih je bilo opazovati, ko so skozi okno igralnic ali z igrišča zvedavo gledali, kako tik ob njih raste nov vrtec, v katerega bodo kmalu vstopili. Nasmeh in zadovoljstvo vzgojiteljic pa povesta več

kot vsaka beseda. Pričakovanje delovnega okolja, ki jih bo vsako jutro objelo z vonjem po lesu, veliko prostora za igranje naših malčkov, igrala, ki kar vlečejo naše nadobudneže k izpolnjevanju svojih spretnosti in k učenju, prijazna kuharica, nasmehi otrok ... Si lahko želimo še kaj več?

Vzhodni del objekta z izhodnimi vrati

Dopadljiva notranjost objekta

Zaključna dela v prostorih za sanitarije

Rušenje starega objekta, za njim stoji novi, moderen Leseni škrat.

23. srečanje upokojenih koroških gozdarjev

Ida Robnik

Jože Logar, predsednik Kluba upokojenih koroških gozdarjev, je v spodbudnem govoru izrazil zadovoljstvo, da klub deluje že 23 let, da aktivne gozdarske organizacije cenijo minulo delo upokojencev in dodajajo svoje delo kot nadgradnjo. Seveda je omenil tudi izgube nekaterih in pozdravil tiste, ki so se v klub včlanili na novo.

Silvo Pritrznik, direktor Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, d. d., je predstavil položaj družbe, načrte na področju ustanavljanja lesnega centra za Koroško, omenil pričakovane spremembe na področju koncesije in posledično pričakovane nove organiziranosti gozdarstva ter z zanosom povabil vse, da si ogledajo nov lesen objekt v Šmartnem pri Slovenj Gradcu, ki je v zaključni fazi gradnje v izvedbi povezane družbe GG Lesoteka hiše.

Trezika in Francka, nepogrešljivi pri organizaciji srečanja.

Dr. Franc Pečnik je predstavil zgodovino organiziranosti gozdarstva na območju občine Dravograd in razvoj primarne pridelave na tem območju.

Mag. Jože Pratnekar je predstavil sodelovanje med Koroško kmetijsko-gozdarsko zadrugo in Gozdnim gospodarstvom ter izrazil zadovoljstvo ob pogledu na število udeležencev srečanja. Menil je, da tako organiziranih upokojenih delavcev najbrž daleč naokrog ni najti.

Upokojeni koroški gozdarji so 23. srečanje organizirali 26. junija v Dravogradu. Udeležba je bila nekoliko manjša kot prejšnja leta. Morda so si zaradi predhodnega praznika dneva državnosti in lepega vremena nekateri privoščili počitnice kje na lepšem. Kljub temu pa se je lepo število prisotnih zadovoljno družilo ob dobri hrani, pijači in glasbi. Pogovor je tekel predvsem o spominih na delovno obdobje, življenje v pokoju, zdravju in spominih na sodelavce, ki so bili in jih ni več.

Člani kluba, ki so dopolnili okroglo obletnico oziroma visok jubilej, so prejeli čestitke in simbolično darilo.

Rdeči alarm v gozdovih zaradi podlubnikov

Zavod za gozdove Slovenije

Foto: Gorazd Mlinšek

Daljša obdobja toplega in sušnega vremena v letošnjem letu in prisotnost poškodovanih in oslavljenih iglavcev, ki so ostali v gozdovih po lanskem žledolomu, so dramatično povečali ogroženost slovenskih gozdov zaradi podlubnikov. Po najnovejših podatkih Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) se je v drugi polovici letošnjega junija močno povečalo število odkritih žarišč napada podlubnikov, kar je slaba napoved pred poletjem, ki je kritično glede obsega poškodb zaradi podlubnikov v gozdovih. Razmah teh škodljivcev utegne biti največji po 2. svetovni vojni in je najbolj intenziven na postojnskem, ljubljanskem, kranjskem in tolminskem območju, kjer je bilo največ poškodovanega drevja zaradi lanskega žledoloma, in predvsem v predelih, kjer sanacija iglavcev, poškodovanih v lanskem žledolomu, še ni zaključena. Težave s podlubniki se pojavljajo tudi na Koroškem.

Pojav sekundarnih škod v gozdovih zaradi podlubnikov je bil po žledolomu pričakovan, obseg škode pa je odvisen od vremena, obsega namnoženosti podlubnikov in od hitrosti sanacije

Na Koroškem so se začela v večjem številu pojavljati srednje velika in velika žarišča (nad 20 dreves) tudi v po žledu manj poškodovanih gozdovih.

odkritih žarišč napadenih dreves s podlubniki. Škodo lahko omejimo le s pravočasnim sanitarnim posekom napadenih iglavcev in s tesnim sodelovanjem lastnikov gozdov z javno gozdarsko službo. Zavod za gozdove Slovenije ugotavlja, da mnogo lastnikov gozdov še posebej v takšnih razmerah ni kos izzivom, ki jih zahteva dobro gospodarjenje z gozdom, in da ti lastniki gozdov škodijo sebi, sosedom, gozdu in drugim uporabnikom socialnih in ekoloških funkcij gozdov.

V prvi polovici leta 2015 je Zavod za gozdove Slovenije za posek evidentiral 258.000 m³ s podlubniki napadenih iglavcev, od tega kar 84.000 m³ v drugi polovici letošnjega junija. Obseg odkritih žarišč napada podlubnikov je za 37 % večji kot v primerljivem obdobju lani in za 8 % večji kot v prvem polletju leta 2005, ko je bilo največ škode zaradi podlubnikov v

gozdovih v zadnjih 20 letih in je znašala 755.000 m³ iglavcev na letni ravni. V Območni enoti Slovenj Gradec so gozdarji označili v prvi polovici leta 2015 3800 m³ lubadark. Primerjave na slovenskem nivoju nakazujejo možne razsežnosti letošnjega napada teh škodljivcev v gozdovih. Obseg napada in škode je težko napovedati, ker je odvisen od mnogih faktorjev. Vse pa kaže na to, da bo letos rekorden v zadnjih 70 letih in bomo konec leta poročali o milijonih kubičnih metrov. Prenamnožitev podlubnikov je bila zaradi žleda sicer pričakovana, delno je k temu pripomogla slabša stabilnost in vitalnost drevja v po žledu poškodovanih gozdovih, kjer veter dodatno podira drevje. ZGS je skoraj na enakem področju, kot je bil lanski žled, po območnih enotah letos evidentiral 95.000 m³ po vetru poškodovanega in podrtga drevja. Problem je v tem, ker lahko ti hrošči iz enega nepravčasno posekanega drevesa napadejo 10–20 ali več drugih dreves. Prenamnožitev se lahko zmanjša šele čez nekaj let.

Višje temperature in manj padavin so pospešile razvoj podlubnikov na smreki, zato so se krošnje smrek, ki so jih smrekovi lubadarji napadli v aprilu in maju 2015, obarvale rumeno do rjavo, iglice pa so začele odpadati. Na Koroškem so se pojavljale prve lubadarke posamezno ali v manjšem številu predvsem v drugi polovici maja in prvi polovici junija. V juliju pa se je stanje poslabšalo. Vse več je večjih žarišč lubadark, v po žledu poškodovanih gozdovih se pojavljajo lubadarska žarišča tudi v mlajših sestojih. Pod skorjo teh dreves se razvija nova generacija lubadarjev, ki je sedaj večinoma v razvojni fazi ličink. V višjih predelih (nad približno 700 m n. m.) so krošnje napadenih dreves praviloma še

Krošnje s podlubniki napadenih smrek (7. 7. 2015).

Nepravočasno izvedena sečnja in gozdni red ob podlubnikom ugodnih vremenskih razmerah omogočajo njihovo prekomerno namnožitev in nastanek žarišč lubadark.

zelene in se bodo začele barvati v rjavo v naslednjih tednih.

S posekom s podlubniki napadenih iglavcev lastniki gozdov ne smejo odlašati. Treba jih je posekati, spraviti iz gozda ter olupiti ali predelati, preden

se na njih razvije nova generacija podlubnikov. Rok za posek napadenih dreves je 14 do 21 dni. Lastnikom gozdov ni treba čakati na označitev dreves za posek s podlubniki napadenih dreves in na izdajo odločbe o sanitarnem poseku, k poseku odkritih napadenih dreves v svojem gozdu naj pristopijo takoj. O tem morajo pravočasno obvestiti pristojnega revirnega gozdarja ZGS. Prvi znak napada je črvina, ki jo čistijo podlubniki iz svojih rogov, in se nabira za luskami lubja ter okoli koreničnika drevesa.

Če so napadena drevesa pravočasno posekana in predelana, se vrednost lesa bistveno ne zmanjša. Če s posekom odlašamo, se les napadenih dreves obarva sivomodro, kar je posledica okužbe z glivami, ki jih s seboj na drevo prinesejo podlubniki. Obarvanje zniža trenutno prodajno vrednost lesa za okoli 28 €/m³. Če lastnik gozda s posekom čaka do odpadanja lubja in pokanja lesa, pa je tak les velikokrat razvrednoten do cene celuloznega lesa (zmanjšanje za približno 53 €/m³). Pravočasen posek napadenih dreves je nujen tudi s stališča ohranitve vrednosti lesa in zmanjševanja materialne škode zaradi napada podlubnikov.

Zavod za gozdove Slovenije izvaja intenziven nadzor v ogroženih gozdovih tudi s pomočjo gozdarskega kadra iz manj ogroženih območij in s pomočjo zaposlenih v okviru javnih del. Glede na razsežnost letošnjega problema podlubnikov učinkovito izvajanje varstva gozdov ni možno brez sodelovanja lastnikov gozdov. Po zbranih podatkih za obdobje 2012–2015 87 % novih žarišč napada podlubnikov v zasebnih gozdovih odkrijejo revirni gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije, le 13 % pa lastniki gozdov sami. Kljub temu da jih lahko gospodarska škoda, ki jo napadi podlubnikov povzročajo, zelo prizadene, lastniki gozdov v povprečju premalokrat pregledajo svoje gozdove in prepozno začnejo s sečnjo napadenih dreves.

Gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije pozivamo vse lastnike gozdov, da redno in pogosto pregledujete svoje gozdove, kjer so prisotni iglavci, in da ste pozorni na znake napada podlubnikov. O odkritih, s podlubniki napadenih drevesih obvestite vašega revirnega gozdarja, se takoj lotite poseka in izvedite vse varstvene ukrepe za preprečevanje nadaljnjega širjenja teh škodljivcev v svojem gozdu.

Strokovna delavnica Zavoda za gozdove Slovenije – projekt SUPORT

Anita Mori, dipl. inž. gozd., ZGS OE Slovenj Gradec

Foto: Gorazd Mlinšek

V petek, 19. maja 2015, je na več lokacijah izvajanja projekta Suport potekala strokovna delavnica za zaposlene celotne Območne enote Slovenj Gradec ZGS. Pri predstavitvi posameznih točk sta sodelovala Nika Debeljak Šabec in Sebastjan Štruc iz Zavoda RS za varstvo narave (ZRSVN), ki je vodilni partner projekta Suport.

Nika Debeljak Šabec je izpostavila nekaj najpomembnejših aktivnosti, ki so se izvajale v začetnem obdobju projekta: partnersko srečanje in dve delavnici. Prva delavnica je potekala v zimskem času in je bila namenjena monitoringu (zbiranje podatkov, sledenje) koconogih kur (divji petelin in ruševac). Zimski monitoring se je izvajal na podlagi sledi v snegu, iztrebkov, najdenega perja ali opažene živali. Druga delavnica je bila namenjena monitoringu vrst, katerih stanje je neznano (koconogi čuk, mali skovik, triprsti detel, črna žolna, gozdni jereb).

Predstavljen je bil potek klicanja teritorialnih vrst z zvočnikom, ki se odzovejo na zvok v prostoru s preletom ali z oglašanjem. Obe delavnici je za Društvo za opazovanje in preučevanje ptic (DOPPS) izvajal Tomaž Mihelič. Rezultat vseh teh monitoringov bo skupna analiza podatkov Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) in DOPPS.

Sebastjan Štruc iz ZRSVN je predstavil spremljane vrste, pri katerih želimo povečati nezadostno prehransko bazo (divji petelin, ruševac, gozdni jereb). Predstavil je ukrepe, ki se bodo izvajali za te vrste. Ti so: povečanje borovničevja, strukturiranje gozdnega roba, sajenje plodonosnega drevja, označevanje habitatnega drevja, izločitev ekocelic, čiščenje planj, označevanje žičnatih ograj z odsevniki, odstranjevanje žičnih ograj in nadomeščanje z lesenimi, odstranjevanje privabljalnih krmišč za divjega prašiča, postavljanje lovk za divjega prašiča,

nastavljanje simuliranih gnezd divjih kur z videonadzorom ... Predstavil je doseganje učinkov varstvenih ukrepov na terenu preko spremljanja stanja vrst in opisal še habitatne tipe, predstavljene v načrtu projekta (vrstno bogata travnišča, prehodna barja, barjanske gozdove in varovalne gozdove). Izpostavil je še nekaj ukrepov za ohranjanje teh habitatnih tipov, kot so odstranjevanje zarasti, izboljšanje hidrološkega stanja, postavljanje zapornic, spremljanje vozil ...

Zdravko Miklašič iz OE ZGS Slovenj

Predstavitve rezultatov projekta SUPORT na Tolstem vrhu

Gradec je predstavil izdelavo strokovnih osnov za izvedbo akcije selektivno odstranjevanje zaraščenosti na traviščih. **Akcija se bo v poletnih in jesenskih mesecih izvajala na območju Volovice in Turna, kjer se bo selektivno**

Prehod pohorske planje v gozdni rob

Udeleženci delavnice projekta SUPORT na pohorski planji (Volovica)

odstranjevalo zaraščenost na 40 ha površine, znotraj katere se bo revitaliziralo 18 ha travišča (travišča v gozdu in travišča zunaj gozda) ter 400 m horizontalno in vertikalno strukturiranega gozdnega roba (ekotona).

Branko Gradišnik iz OE ZGS Slovenj Gradec je poudaril pomen gozdnega roba ter oblikovanje njegove horizontalne in vertikalne zgradbe. Izpostavil je pomembnost prepletanja površin (borovničevje, površine s travami, manjše skupine pomladka).

Vodja projekta Ljudmila Medved in strokovni koordinator projekta Zdravko Miklašič sta predstavila pomen usklajevanja in vključevanja vseh drugih

uporabnikov v prostoru. Občina Zreče kot partner projekta izvaja analizo obstoječe ponudbe in povpraševanja uporabnikov v prostoru območja SUPORT. Dve delavnici na temo deležniki in koristniki v prostoru sta že bili izvedeni. S conacijo naravovarstvenih vsebin prostora med deležniki in koristniki prihaja do konfliktnih območij v prostoru. Ta območja bodo predstavljena na tretji delavnici.

Ob zaključku delavnice je vodja OE Milan Tretjak opisal širši pomen projekta za ZGS in za širšo lokalno skupnost. Poudaril je pomen projektov tako v strokovnem kot v finančnem smislu. Posebej je izpostavil delovanje strokovnih institucij, vključenih v projekt, in pomembnost usklajevanja vseh partnerjev in projektne skupine.

Nič ni stalno ...

Jerneja Čoderl

Resnično drži pravilo, da je vse v nenehnem spreminjanju, vse je v teku in ni nič stalnega. Načela sonaravnega gospodarjenja z gozdovi in sonaravnega dela gozdarja, ki so jih oblikovali v Radljah, pa so vključevala načelo stalnosti revirnega gozdarja.

Predsednik uprave Pahernikove ustanove Maksimiljan Sušek je vse obdobje aktivne poklicne poti v največji možni meri zagotavljal kadrovsko stabilnost revirnih gozdarjev. Za strokovno čim uspešnejše delo z gozdom je predpogoj dobro poznavanje rastišč in sestojnih razmer. Po izkušnjah potrebujemo pri 2000 ha velikem revirju vsaj tri leta, da terenske in lastniške razmere v revirju dobro spoznamo. Z ustanovitvijo Pahernikove ustanove se načela trajnega, mnogonamenskega in sonaravnega gospodarjenja z gozdom kontinuirano nadaljujejo. Težje pa je zagotavljati kadrovsko stalnost, ki jo rušijo upokojitve in premestitve gozdarjev.

Ob upokojitvi Janeza Skerlovnika in ob ukinitvi delovnega mesta gojitelja-načrtovalca v krajevni enoti je delo v revirju Anton, ki skoraj v celoti pokriva oddelke Pahernikove ustanove, pred tremi leti prevzela kolegica Zdenka Jamnik. Delo v revirju je dobro poznala še iz začetkov

Ob kadrovski menjavi v gozdovih Pahernikove ustanove: predsednik uprave Maksimiljan Sušek z Zdenko Jamnik in Andrejem Ribičem

svoje službene poti, so ji pa ravno gozdovi Pahernikove ustanove pomenili poseben strokovni izziv. Brez težav je našla skupni jezik z vsemi, ki so vključeni v gospodarjenje z gozdovi. Predsednik uprave Sušek je vselej strokovno globok in korekten sogovornik, pripravljen na nove ideje, raziskave, pobude lokalnih gozdarjev, profesorjev in raziskovalcev gozdarske fakultete ter drugih. Vsa ta sodelovanja so strokovno zaposlovala tudi kolegico Zdenko. V delo v gozdovih Pahernikove ustanove je vložila veliko več, kot bi zahtevalo običajno delo revirnega gozdarja. Odločitev, da odide iz revirja na

novi delovno mesto v okviru gozdarske urejevalne službe s sedežem v Območni enoti v Slovenj Gradcu, ni bila lahka zanj osebno, pomenila pa je tudi sprememba na nivoju Krajevne enote Radlje in pri delu z gozdovi Pahernikove ustanove. Ker je Sušek vedel, da je v svoje delo vložila del sebe, se ji je za prispevek pri gospodarjenju z gozdovi Pahernikove ustanove iskreno zahvalil.

V revirju Anton bomo odslej srečavali kolega Andreja Ribiča. Tudi Andrej bi lahko rekel, da ni nič stalnega, da pa se neredko kaj ponovi. Naš sodelavec je bil že pred tremi leti in pol, ko smo skupaj delali in se spoznavali pet mesecev. Po tem obdobju je odšel delat kot revirni gozdar v Krajevno enoto Dravograd. V revirju Libeliče je gospodaril s tamkajšnjimi gozdovi do letošnjega junija, ko se je vrnil v kolektiv Krajevne enote Radlje. Poleg vseh ostalih gozdov v revirju Anton bo odslej strokovno odgovoren za gozdove Pahernikove ustanove. Predsednik uprave Sušek rad poudari, da je imel v življenju srečo pri stikih z ljudmi. Pot so mu križali strokovno podkovani, za delo zavzeti in odgovorni posamezniki in takšna sta tudi Zdenka in Andrej.

V imenu kolektiva ZGS KE Radlje se Zdenki zahvaljujem za skupne ure in dneve, preživete v gozdovih Pohorja in Kozjaka. Oba, Zdenka in Andrej, pa bosta gotovo tudi v novih delovnih razmerah in v novem okolju našla zadovoljstvo pri opravljanju službenih obveznosti.

MOS 48. HITREJE NAPREJ
Mednarodni sejem obrti in podjetnosti
CELJSKI SEJEM, 8.-13. SEPTEMBER 2015
6 sejmskih dni, od torka do nedelje
www.ce-sejem.si

V sodelovanju

CELJSKI SEJEM

in

VABILO na dogodke, vezane na **GOZD IN LES**, v okviru **48. sejma MOS** v Celju:

- sreda **9. 9. 2015** ob **11:00 uri** - okrogla miza »**GOZDNO-LESNA PREDELOVALNA VERIGA SLOVENIJE – POVEZANI, NAPREJ!**«,
- sobota **12. 9. 2015** - **10. državno prvenstvo gozdnih delavcev sekačev**

VABILMO VAS, da se nam pridružite na okrogli mizi »**GOZDNO-LESNA PREDELOVALNA VERIGA SLOVENIJE – POVEZANI, NAPREJ!**« na 48. MOS-u v Celju v sredo, **9. septembra 2015, ob 11.00 uri** (Modra dvorana I, upravna stavba celjskega sejmišča).

Cenjeni gostje okrogle mize bodo pomembni člani in predstavniki vseh sektorjev, ki sestavljajo celotno gozdno-lesno vrednostno verigo: od ministra, mag. Dejana Židana, pristojnega za gozdarstvo, ministra dr. Zdravka Počivalška, pristojnega za gospodarstvo, direktorja Zavoda za gozdove Slovenije g. Damjana Oražma, predstavnika žagarjev Slovenije, g. Danila Knapa, mladih inovativnih podjetnikov, ki so v lesu znali poiskati nove možnosti in mu dodati vrednost, do arhitektov in gradbinca dr. Bruna Dujiča, ki so v lesu prepoznali priložnosti in izzive sodobnega načina bivanja.

Pripravo okrogle mize je po vsebinski strani prevzel Razvojni center koroškega gospodarstva (RACE KOGO d.o.o.), ki je usmerjen v razvoj in izboljšavo posameznih delov gozdno lesne verige na Koroškem.

Gozdno-lesno zgodbo letošnjega MOS-a, na katerem pričakujemo 1500 razstavljalcev iz 35 držav, bo med drugim dopolnilo jubilejno, **10. državno prvenstvo gozdnih delavcev sekačev**. Gozdni delavci se bodo na sejmišču pomerili **v soboto, 12. septembra**.

VLJUDNO VABLJENI!

Gozdno-lesna veriga GG Slovenj Gradec

Odkup lesa

Trudimo se, da lesu ki zraste pri nas, dodamo kar največjo vrednost, pri čemer zaposlujemo ljudi, ki živijo in delajo pri nas.

Prednosti, ki jih ima gozdni posestnik s prodajo svoje hlodovine GG Slovenj Gradec:

- odkup hlodovine smreke, jelke, bora, macesna in bukve po poštenih ceni in plačilo v 30 dneh;
- odkup hlodovine vseh dolžin, debelin in kvalitete ter organiziran odvoz sortimentov;
- odkup lesa na panju in organizirana sečnja ter spravilo lesa;
- elektronski prevzem lesa na naši žagi, možnost prisotnosti lastnika pri sami izmeri;
- izdelava poročila o pavšalnem nadomestilu za prodajo lesa za preteklo leto;
- vrednostni boni za zaupanje.

Kontaktne osebe za odkup lesa:

Božo Vrhnjak, vodja odkupa, tel. 031 575 172, e-naslov bozo.vrhnjak@gg-sg.si

Robert Uršej, odkupovalec, tel. 051 606 872, e-naslov robert.ursej@gg-sg.si

Ivan Martini, odkupovalec, tel: 041 656 005

**GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADEC D.D.**

Vabimo vas, da z omenjenimi osebami navežete stike in radi se bodo oglasili pri vas in se z vami dogovorili o podrobnostih in vseh dejavnostih našega podjetja.

Z oddajo hlodovine GG Slovenj Gradec boste naredili veliko koristnega zase in s tem tudi zagotovili zaposlitve ljudem v našem okolju.

Informativni gozdarski storži v juniju 2015

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd.
ZGS OE SG

Junij ali rožnik je prvi poletni mesec, saj se 21. junija začne koledarsko poletje. Letošnji junij je bil po najvišjih dnevnih temperaturah tudi v prvi polovici že kar poleten.

V prvi polovici je prevladovalo jasno do delno jasno vreme. V začetku druge polovice se je zrak zaradi prihoda vlažne fronte ohladil za nekaj stopinj. Dež je na Koroškem bolj mokril že nekoliko osušeno zemljo 15., 16., 17. in 19. junija. V zadnji tretjini meseca so se v koroški regiji pojavljale kratkotrajne nevihte, ki pa niso povzročile večjih težav. 20. junija se je med 13. in 14. uro na posameznih lokacijah okoli Uršlje gore (Čečovje na Ravnah na Koroškem, Navrški vrh, Kotlje) usula drobna toča, ki je za nekaj trenutkov pobelila zelene površine. Večje težave so nalivi povzročili na tolminskem in kranjskem območju, kjer so se hudourniški potoki razlivali izven strug. Prišlo je tudi do plazenja zemlje na strmih pobočjih. V juniju so bile med Peco, Olševo, Smrekovcem, Pohorjem in Košenjakom najnižje dnevne temperature med 6 (18. 6.) in 18 °C, najvišje dnevne pa med 16 in 29 °C (2. 6.).

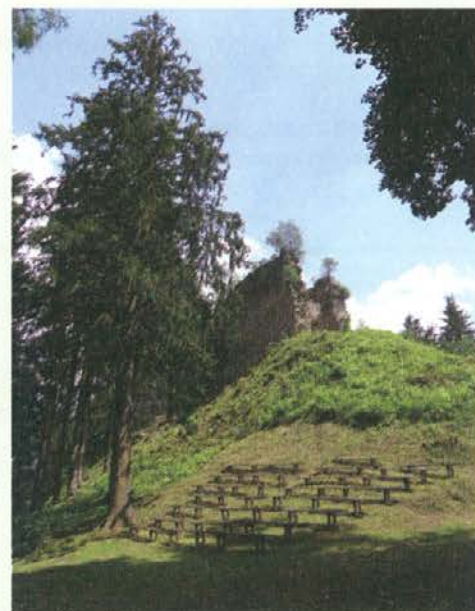
Zaščitene sadike pred divjadjo (objedanje, drgnjenje, lupljenje) na Mislinjski Dobrava

6. delavnice o varstvu gozdov sta se v Kostanjevici na Krki udeležila tudi koroška gozdarja Avgust Kunc (prvi levo) in Matej Pacek (prvi desno) – pred pričetkom terenskega dela v Krakovskemu gozdu

Grajska bukev ob evropski pešpoti E 6 je ponovno opazna

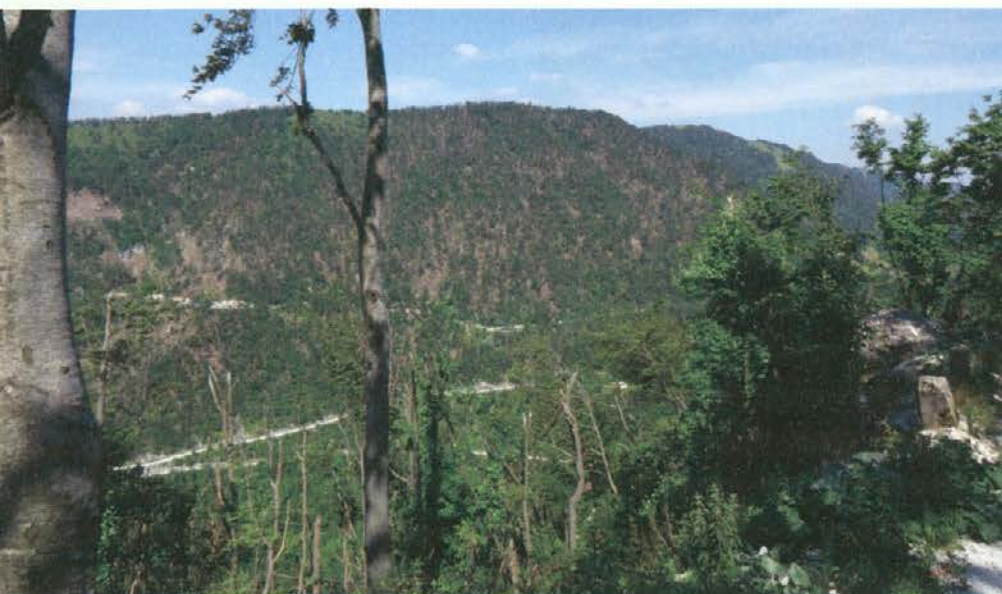

Urejena okolica grada Vodriž

Vreme v juniju je bilo zelo ugodno za razvoj podlubnikov. O njihovi številni prisotnosti smo se gozdarji prepričali pri kontrolnem pregledu kontrolno-lovnih pasti. Feromoni so v škatlaste pasti privabili zelo velike količine predvsem malih smrekovih lubadarjev. Bolj vidni znaki močne prisotnosti podlubnikov so bili opazni tudi negozdarjem, ko so v po žledu poškodovanih in drugih gozdovih nastala večja žarišča lubadark. O težavah, ki jih in jih še bodo povzročali lastnikom gozdov, gozdarjem in drugim, si lahko preberete v samostojnem članku v tej številki Viharnika. Revirni gozdarji so že v juniju porabili zelo veliko časa za odkrivanje in evidentiranje lubadark,

njihov obseg pa se še povečuje, še posebno v nižinskih delih v območju (KE Slovenj Gradec, KE Dravograd-Prevalje, KE Radlje). Najmočnejše rojenje je bilo v nižinskih predelih na Koroškem v drugi polovici julija.

Težave s podlubniki in pojavom žarišč so še veliko večje v postojnski, ljubljanski in kočevski območni enoti ZGS. Pa tudi drugje v Sloveniji podlubniki prižigajo rdeči alarm. Zato je oddelek za gojenje in varstvo gozdov Zavoda za gozdove Slovenije (ZGS) 9. junija organiziral strokovni sestanek sredi po lanskem žledu zelo poškodovanih gozdov v Vojskem nad Idrijo. Domači gozdarji so nam predstavili težave, ki jih je povzročil žled, in sanacijo

V februarju 2014 poškodovani idrijski gozdovi junija 2015

velikopovršinskih žledolomov (velik delež nesaniranih gozdov v težko dostopnih predelih). Veliko govora je bilo tudi o preventivnem varstvu in obvladovanju podlubnikov.

Zaradi vse večjega vdora neavtohtonih škodljivih žuželk in škodljivih

gliv ter raznih bolezni, ki poleg podlubnikov vplivajo na zmanjšano vitalnost naših gozdov, moramo gozdarji vsako leto obnavljati in dopolnjevati znanje iz varstva gozdov na strokovnih posvetih in delavnicah. Ena izmed njih je bila 16. junija 2015 v Kostanjevici na Krki. Terenski del je potekal v hrastovih

Pisar bajta pod Šteharskim vrhom

gozdovih Krakovskega gozda.

Veliko dela imajo tudi gozdarji OE Slovenj Gradec, OE Maribor in OE Celje, ki aktivno sodelujejo v mednarodnem projektu SUPORT – projektu ohranitve biotske pestrosti na ovršju Pohorja. Rezultate so zaposlenim v ZGS OE Slovenj Gradec predstavili vodje projekta 1. junija 2015 na terenskem izobraževalnem dnevu na Pohorju (Tolsti vrh, Volovica, Komisija). Tudi o tem projektu si lahko preberete v prispevku v tej številki Viharnika.

V juniju je bil na spletu objavljen tudi razpis za prijavo na izbor naj tematske poti v območju. Komisija za izbor naj poti v letu 2015 v OE Slovenj Gradec je do razpisnega roka dobila dve prijavi. Člani komisije bomo prehodili in si ogledali prijavljeni poti, Trim stezo Črna in Tematsko pot Kope, in na osnovi točno določenih kriterijev ocenili in določili letošnjo naj pot v OE Slovenj Gradec.

Med tematske poti spada tudi evropska pešpot E6, ki povezuje Baltik z Jadranom in je speljana v našem območju mimo grada Vodriž. To eden najlepših delov naše poti E6, ki je bil nekaj let zanemarjen (zarastel). Po nekajletnih dogovarjanjih, kako ponovno urediti ta del poti, je v juniju stekla akcija obnove E6 in okolice grada Vodriž. Vodriž je zopet prijeten za pohodnike in druge ljubitelje narave. Da je akcija uspela, je največ pripomogel revirni gozdar in predsednik Turističnega društva Slovenj Gradec Peter Cesar. Njemu in vsem, ki so materialno in drugače sodelovali pri urejanju poti E6 na gradu Vodriž, v imenu Komisije za evropske pešpote Slovenije, v kateri sodelujem kot koordinator za evropske pešpote v OE Slovenj Gradec, najlepša hvala!

Stanislav Grobelnik je s sinom Sašom z Završ poskrbel ob pričetku praznika občine Mislinja, da je zagorela oglarska kopa

Srečanje kmetic na Lomu nad Mežico

Milena J. Cigler

Ko sem v osemdesetih letih prejšnjega stoletja v Dravogradu ustanovila Aktiv kmečkih žena, mi niti na pamet ni prišlo, da se bodo pozneje, to je v 21. stoletju in že delno prej, kmečke žene tako dobro organizirale v društvi kmetic.

Ko sva se z začasno urednico in nekdanjo dolgoletno urednico *Viharnika* Ido peljali proti Podvanšku na Lom, mi je v obrisih razložila, kako to zdaj deluje, se pravi organiziranje kmetic v društva in zvezo. Dogodek, ki sva mu šli naproti 16. junija, je potekal pri aktualni kmetici leta Milki Podričnik.

Kmetica leta enkrat v svojem mandatu priredi srečanje kmetic iz vse Slovenije, se pravi predstavnic iz društev kmetic in Zveze kmetic. Program srečanja je bil naslednji: najprej so si gostje ogledale Rudnik Mežica kot turistično zanimivost. Potem so jim pokazali center Mežice in čebelarski muzej. Nato so se odpeljale na domačijo kmetice leta Milke. Tam so jih

Irena Ule (desno), predsednica Zveze kmetic Slovenije, se ob predajanju darila Milki zahvaljuje za odlično organiziran dan.

čakali okrepčilo, glasba in pozdravni govori Irene Ule, predsednice Zveze kmetic Slovenije, Milke Podričnik in članic nekaterih društev kmetic iz ostalih krajev Slovenije, Dušana Krebla, župana Občine Mežica, ki je izrazil veliko zadovoljstvo in ponos, da je kmetica leta iz njegove občine, ter Darje Jeriček, svetovalke za

področje kmetijstva, kateri pa se je kasneje za veliko pomoč pri delu društva in nasploh pri delu na področju dopolnilnih dejavnosti na kmetijah v zgornji Mežiški dolini zahvalila tudi Milka Podričnik.

Nastopili sta tudi pevska skupina Vesele kmetice mežiškega društva kmetic in instrumentalna etnoskupina Rakuni.

Milka Podričnik je o vlogi in nalogah kmetice leta povedala naslednje: "Po razglasitvi kmetice leta je bil najprej opazen velik odziv medijev. Veliko so me intervjuvali za časopise, radio in tudi TV-postaje. Moja naloga nadalje je bila udeležba na občnih zbiorih društev, ki pa se jih vseh žal nisem mogla udeležiti, saj je to nemogoče. Udeleževala sem se proslav in prireditev za novo leto, materinski dan, dan žena idr. V veliko čast si štejem, da sem se lahko udeležila razgovora v klubu poslovnih žensk v Ljubljani. Bile so same znane gospe: Alenka Bratušek, Marta Kos, Štefka Kučan, Manica Janežič Ambrožič idr.

Da se to srečanje lahko odvija pri nas, so pomagali Občina Mežica, Zveza kmetic Slovenije in Društvo kmetic Mežica. Zame in mojo družino bi bilo to prehudo finančno breme.

Dejavnosti društva kmetic so podobne vsako leto, bolj pestro pa je na Zvezi kmetic Slovenije, kjer sem bila dve leti tudi v upravnem odboru. Sicer pa članica Zveze kmetic nisem več, saj če

120 udeleženk, članic društev kmetic in Zveze kmetic Slovenije pri Milki Podričnik z gosti

kandidiraš za kmetico leta, ne moreš biti v zvezi. Delovanje društev je približno povsod enako. Me imamo srečo, da je naša svetovalka Darja Jeriček, ki je res prizadevna in aktivna ter pripravljena pomagati v vseh ozirih. V določenih dnevih je sicer naporno, ker je veliko organizacije, ni pa vedno tako. Ekipa smo, ki drži skupaj, skupaj se veselimo, skupaj žalostimo, skratka, smo enkratni tim."

O delovanju Zveze kmetic Slovenije je spregovorila predsednica Irena Ule:

"Z druženjem pri kmetici leta smo začeli pred nekaj leti, na začetku ni bilo tako množično, danes pa se takega dogodka udeleži do 120 žena. Pri vsakokratni aktualni kmetici leta si ogledamo znamenitosti kraja.

Zveza kmetic je nepolitična organizacija, ki povezuje društva s 6700 do 7000 članicami.

V letnem planu dejavnosti je ena večjih nalog izvolitev kmetice leta. Najprej objavimo razpis, na katerega društva prijavijo svojo kandidatko. Seveda mora kandidatka pokazati kaj več kot gospodinske sposobnosti. O njej odloča tričlanska komisija iz upravnega odbora zveze z dvema članicama iz dveh naključno izbranih društev. Pri izboru komisija ne pozna imen kandidat in krajev, iz katerih prihajajo, da je odločitev čim bolj verodostojna.

Ko ena kandidatka prepriča komisijo, razglasimo rezultat.

To ni samo častna funkcija, kmetica leta promovira svoj stan; želimo, da nas čim bolj uspešno zastopa.

Imamo tudi dejavnosti za zdrav duh v zdravem telesu: zimovanje, na katerem organiziramo predavanja in razgovore, pripravimo srečanje pri mladi kmetici leta, pripravljamo družinske pohode, dvodnevne oddihe v toplicah, združene s predavanji ali izobraževanjem.

Tudi na kulinarinem področju smo aktivne: organiziramo državno tekmovanje v pečenju pletenic, kuhanju bučne juhe, državne kmečke igre ...

Zveza kmetic Slovenije praznuje 20 let delovanja in to bomo proslavili v okviru Radgonskega sejma. Prvi dan sejma bo tako posvečen delovanju Zveze kmetic Slovenije.

Organiziramo tudi srečanja ljudskih pevcev in druge dejavnosti na področju kulture."

Še posebej sem bila vesela, ker sem na srečanju kmetic srečala sošolko Vanjo, s katero sva skupaj študirali agronomijo na mariborski fakulteti. Vanja je poročena na veliki kmetiji v Sp. Kapli. Lahko si mislite, koliko sva si imeli povedati! Tudi ona je članica Zveze kmetic Slovenije.

Vesele kmetice so popestrile prireditev z ljudskimi napevi.

Milka Podričnik prejema darila od udeleženk prireditve.

Za veselo razpoloženje pri Milki Podričnik je poskrbela šentanelška skupina ljudskih godcev Rakuni.

Pri Franji Skarlovnik na Pečenikovi kmetiji

Mirko Tovšak

Tokrat smo se odločili, da obiščemo Pečenikovo kmetijo v Razborci nad Mislinjo. Kar nekaj razlogov je bilo za to odločitev. V prvi vrsti nas je zanimalo, kako lahko nekdo na odročni kmetiji, na kateri je komajda nekaj strmih pašnikov in travnikov, najde dovolj poguma, da se poda na pota vzreje goveje živine in da ob vsem tem še sam poskrbi za trženje doma narejenih živilskih proizvodov. Drugi razlog pa je bil ta, da je sedanja gospodinja na Pečenikovi kmetiji Franja Skarlovnik na zadnji razstavi "Dobrote s slovenskih kmetij" na Ptuju dobila zlato priznanje za doma pridelan probiotični jogurt s podloženim sadjem. Pogovor z njo je bil zanimiv, marsikdo, ki danes kroji politiko v kmetijstvu, pa bi se ob njenih besedah lahko tudi kaj naučil.

Družina Skarlovnik ob domači mizi

Kmetija leži ob sotočju dveh hudourniških potokov. Izpod Črnega vrha priteče potok Jamovica, ki se malo nižje od gospodarskih poslopij Pečenikove kmetije zlije v potok Razborški graben, od tam dalje pa se oba potoka združita v Dovžanko. Kmetija je stisnjena v ozko sotesko med cesto, ki pelje proti Kopam, in hudourniškim potokom, tako da ob stanovanjski hiši in gospodarskih objektih skorajda ni prostora za primerno parkiranje osebnih vozil. Še preden je kmetijo prevzel njihov ded, je bila na tem mestu Ložnikova žaga, ki je bila kasneje opuščena, s kmetovanjem pa je nato začel Franjin oče Franc Skočir. Zaradi malih kmetijskih površin (vsega nekaj nad 2 ha obdelovalne zemlje na strmih pobočjih Razborce) je

Kmetija Pečenik v Razborci

oče iskal svoj dodatni zaslužek v takratni Tovarni kos v Slovenj Gradcu.

V družini sta poleg Franje še dva otroka, sestra Marija in brat Srečko, ki pa sta se odselila od doma. Tudi Franja si je po poroki z Danijem uredila svoj novi dom v centru Mislinje, dokončala ekonomsko srednjo šolo, vendar je kmalu v obdobju kriznih gospodarskih razmer ostala brez stalne zaposlitve. Leta 2006 je oče, ki je takrat bil že v pokoju, hudo zbolel, zato je ponudil Franjini družini, da prevzame kmetijo. Odločitev ni bila lahka, saj je bila večina objektov zaradi obolenosti očeta slabo vzdrževana pa tudi gospodarska poslopja so bila dotrajana. Kljub vsemu sta se z možem Danijem odločila, da bosta prevzela kmetijo in tako poskrbela za njen nadaljnji razvoj. Najprej so v hlevu redili eno kravo, za lastno samooskrbo, ker pa so v bližini kmetije opuščale kmetijsko dejavnost, je bilo na voljo vedno več površin za najem, zato so povečali stalež živine. Trenutno molzejo tri krave, za olajšanje dela v strmini pa redijo tudi dve škotski govedi, ki popaseta najbolj strme površine.

Franjin nemirni duh in želja po dodatnem zaslužku sta jo navdihnili z idejo, da bi bilo treba doma pridelano mleko oplemenititi še z dodatno vrednostjo, zato se je povezala s pospeševalko Majdo Tumpej s Ptujem, da ji je pomagala pri usposabljanju za predelavo doma pridelanega mleka v izdelke višje dodane vrednosti. Na kmetiji so tako uredili prostor za predelavo mleka in začeli s prvimi poskusi izdelave probiotičnega jogurta in mladega kuhanega sira. Na začetku so te izdelke porabljali le za lastne potrebe, kasneje pa je Franja registrirala svojo dejavnost preko moža Danija in začela s prodajo svojih proizvodov po domih in na tržnici v Slovenj Gradcu. Kupci so njene izdelke dobro sprejeli, tako da danes nima nikakršnih težav s prodajo in vsakodnevno proda celotno dnevno proizvodnjo. Ob tem je treba omeniti še to, da ji je pri urejanju prostorov za predelavo veliko pomagala tudi svetovalka Bernarda

Javornik, prav tako pa ji je Zavod Slova v okviru Mestne Občine Slovenj Gradec v Slovenj Gradcu za prodajo na tržnici omogočil brezplačno uporabo prodajnega kioska.

Franja se je lani prvič predstavila tudi na že omenjeni razstavi na Ptujem. Takrat je dobila prvo srebrno priznanje za svoj jogurt, letos pa je k temu pridala še zlato priznanje za probiotični jogurt in srebrno priznanje za mladi kuhani sir z dodatkom brusnic. Vse te izdelke lahko kupci dobijo na tržnici v Slovenj Gradcu ali na domu. Njen kiosk na tržnici je odprt vsak torek, četrtek in soboto med 10. in 12. uro.

Ob našem obisku v Razborci so bili prisotni vsi člani njene družine. Mož Dani, ki sicer tudi veliko pomaga na kmetiji, je zaposlen kot šofer pri zasebniku Sopolšek, sin Blaž, sicer dipl. ing. živinoreje, je zaposlen v Koroški kmetijsko-gozdarski zadrugi, in hčerka Lucija, ki letos zaključuje srednjo šolo na Muti, in sicer program vzgojitelj predšolskih otrok. Mama Franja se je še posebej pohvalno izrekla o prizadevanjih in zavzetostjo sina Blaža, da bi Pečenikovo kmetijo še hitreje razvijali. Že ob prvem našem obisku je bilo opaziti, da deluje kmetija na trdnih

Franja v prostoru za predelavo mleka

Podelitev zlatega priznanja na Ptuj

temeljih družinskega sožitja in pomoči, zato smo tudi prepričani, da ima lepo prihodnost.

Vsekakor pa je Franja izrekla tudi nekaj kritičnih besed o tem, kako malo naša država pomaga kmetom, ki postavljajo

nove temelje gospodarjenja in trženja svojih proizvodov. Ni konca in kraja birokratskim oviram, da bi si takšni posamezniki ustrezno uredili svoj status, zato je morala tudi Franja svoj zaposlitveni status urejati kot 40-urno brezplačno pomoč svojemu možu. Takšen status pa ji ne zagotavlja registracije delovnih let in s tem tudi socialne varnosti v času upokojitve. Nove birokratske ovire zaradi uvajanja davčnih blagajn bodo marsikoga odvrnile od tega, da bi si iskal možnosti za lastno zaposlitev, vendar država na vse te pripombe ostaja gluha. Nezadovoljna je tudi z odnosom Občine Mislinja do kmetijske dejavnosti. Za subvencioniranje kmetijske dejavnosti občina namenja letno vsega 20.000 EUR, ob tem pa nima nikakršnega posluha za pomoč kmetom, ki vlagajo v razvoj svoje dejavnosti. Naj ob tem omenimo, da samo za financiranje trenerskega kadra v športnih društvih v občini namenijo več denarja kot za subvencioniranje kmetijstva, ki pa je pomemben del gospodarske dejavnosti. Močno pogreša tudi aktivnosti za ureditev tržnice za prodajo doma pridelanih kmetijskih pridelkov. V Slovenj Gradcu je

Franja pred svojim kioskom v Slovenj Gradcu

takšna tržnica lepo zaživela, v občini Mislinja pa ni nikakršnega posluha, da bi se česa podobnega lotili tudi na njihovem območju.

Kakor koli že, na takšnih prizadevnih posameznikih bi lahko v kmetijstvu gradili svojo prihodnost in zagotavljali samozaposlitev nezaposlenim osebam. Upamo le lahko, da bodo država in lokalne skupnosti končno pokazale več posluha za takšna prizadevanja.

Deteljica letos v Švici

Strokovna ekskurzija Društva ekoloških pridelovalcev in predelovalcev

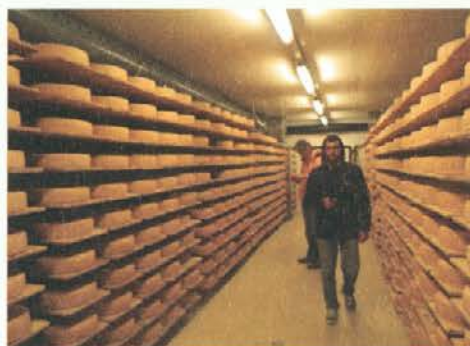
Martina Cigler, dipl. inž. agr.

Leto je okoli in že na lanskem nadvse zanimivem izletu z društvom Deteljica po južni Tirolski smo na t. i. vročem stolu na avtobusu po poti nazaj sklenili, da letos obiščemo ekološke kmetije v Švici. In tako se nas je prijavilo toliko članov, da je bil avtobus poln in v noči s 14. na 15. 6. 2015 smo se polni pričakovanja popeljali cilju naproti.

Pot čez Nemčijo nas je velika večina prespala, napol v snu pa smo poslušali našo vodičko gospo Ivanko, ki je živahno pripovedovala o zgodovini grofa Ludvika Bavarskega. Prispeli smo v Švico, in sicer smo se potepali po vzhodnem delu te države v neposredni bližini Bodenskega jezera, kjer so rodovitna pokrajina in lično urejena mesteca. Za ta del Švice so značilne pogoste padavine, večina

Na sadjarski eko-kmetiji v Švici

Bio-sirarna Berghof v Švici

prebivalstva pa je nemško govoreča. Najprej smo se ustavili v kraju Kirchberg v vasi Albikon na ekološki kmetiji Marty, ki se ukvarja s proizvodnjo biološkega mleka in jajc. Mladi gospodar je povedal, da za liter mleka dobi okoli 85 rapov, kar je enako našim centom. Dejal je, da v primerjavi s konvencionalno prirejenim mlekom le-to dosega višjo ceno kot biološko mleko. Najnižja cena za mleko slabše kakovosti pri njih znaša 38 rapov.

Ogledali smo si hlev, ki pa ni narejen na način proste reje kot pri nas. Zanimivo

Samopostrežni
nakup jajc na
živilorejski
kmetiji Marty

je to, da lahko v združenju Bio Swiss živalim repe privezujejo in prav tako živino, torej nimajo tako strogih pravil, kot so pri slovenskih ekoloških smernicah. Smernice združenja Bio Swiss določajo le, da mora vsa pašna in ostala živina na prostem prebiti 180 dni v letu, v pašni sezoni pozimi pa 28 dni v izpustu. Kravam ne smejo odstraniti rogov.

Na posestvu redijo govedo rjave oz. sive barve, ki je kombinirano mlečno-mesne pasme. Kosijo 4–5-krat letno, uporabljajo sistem čredink. Travnike gnojijo predvsem s kokošjim gnojem in gnojevko, ki ju zmešajo in injicirajo v tla približno 20 m³/ha. 27 t kokošjega gnoja pa oddajajo na druge kmetije, ker ga je za njihovo posestvo preveč. Dognjujejo s kalijem ter gnojilom PRP, ki ga dodajo v količini 1,5 t letno, zmešanega z gnojevko ter kameno moko. Travniki, ki jih kosijo, so naravno antropogeno nesejano travinje. Seno sušijo tako, da travo pokosijo in pustijo ležati ter jo čez dva dni obrnejo, da gre čim manj delcev rastlin v nič. Potem seno v skednju še dodatno zračijo. Dodam naj še, da je gospodar povedal, da z zaplevelostjo travnikov nima problemov, k čemur pripomore pogosta paša. Obremenitev z živino znaša pri njih 2,1 GVŽ/ha. Živino krmijo z briketi iz celih rastlin koruze, ki mora biti vzgojena na biološki način. Na posestvu redijo okoli 200-jato kokoši nesnic, ki nesejo jajca z belo lupino. Za kokoši v izpustu je poskrbljeno tudi glede senčne zaščite, in sicer imajo v izpustih postavljene

Pred parlamentom v Liechtensteinu

nekakšne senčne predore.

Njihove smernice določajo tudi 15 ekoloških obočkov za različne divje živalske vrste in žuželke. Jajca prodajajo po sistemu zaupanja in prav takšen način uporabljajo tudi turistične kmetije in slaščičarne. Jajca po razredih dosegajo ceno od 35 do 65 rapov. Ko jih poberejo in razvrstijo po razredih, postavijo poleg kartonov z jajci kanglico za denar. Gospodar pravi, da z nepoštenjem nimajo problemov. Kokoši menjajo na 52-dnevni izmenah.

Naslednja naša postojanka je bila biosirarna Berghof v območju Kantone Sean Dahlen. V tej sirarni odkupujejo in predelujejo bio-mleko, in sicer iz njega delajo jogurte, maslo, skuto in mlade in starane sire. Letno tako odkupijo 1.200.000 l mleka, ki jim prinese okoli 1.500.000 frankov prihodka z minimalnimi davčnimi obremenitvami. Posebnost sirarne je pridelava mladih sirov z različnimi dodatki, kot so npr. zelišča, alpsko cvetje, česen, paprika v prahu, poper ter konoplja. Zanimivo je, da je v Švici fizičnim osebam dovoljeno posedovati po tri sadike prave konoplje, ki vsebuje THC, za lastno porabo.

Veselo smo degustirali mladi in starani sir in že smo šli proti za ta dan zadnjemu posestvu, in sicer smo se ustavili na zeliščarskem posestvu Alberta Vogla, ki je bil svetovno znan zeliščar in zdravilec. Ogledali smo si testne gredice z zelišči, pogledali kratek film o nastajanju posestva ter obiskali njihovo trgovino. Naslednji dan smo se odpravili v Avstrijo, saj je tam prenočevanje cenejše kot v Švici. Pot nas

je zanesla na sadjarsko biološko kmetijo Renner, ki se ukvarja z vzgojo jagodnih sadik, pridelavo jagod in jagodičevja ter vzgojo jabolk. Renner je dejal, da imajo padavinsko bogata poletja. Imajo 7 ha površin, od tega 1,5 ha jabolk, 30 arov jagod in 20 arov malin, okoli 15 arov površin, na katerih gojijo zelenjavo, in 40 arov površin za vzgojo jagodnih sadik. Za delovno moč imajo sezonskega delavca in za obiranje jagod do 10 žensk iz okolice.

Ogledali smo si še kneževino Liechtenstein. Bili smo očarani nad gradom. V bližini Innsbrucka v Avstriji smo se ustavili na zelenjadarsko-živilorejski kmetiji, kjer so nam postregli kosilo v prisotnosti krav, kar je v teh krajih prava modna muha. Na kmetiji imajo tudi trgovino, v kateri ponujajo svoje in biopridelke ostalih kmetov. Ogledali smo si rastlinjake z zelenjavo ter vzgojo solate. Na kmetiji pridelujejo 3–4 ha zelenjave, 4 ha ostalih poljščin in imajo zelene površine, ki predstavljajo skupno 34 ha vseh obdelovalnih površin.

Po poti domov smo imeli vroči stol z vtisi in prav vsi smo si bili edini, da imamo v Sloveniji enake možnosti kot Švicarji, le država bi morala imeti bolj posluh za kmete in za vse, ki se trudijo preživeti. Tako smo preglasovali Francijo in se odločili, da se bomo naslednje leto potepali po Sloveniji; kam nas bo zanesla pot, pa boste tako izvedeli. Pa še glasbo so nam obljubili mladi energični fantje. Kdo ve, ali niso mogoče kandidati za strani koledarja

Kolektiv Zavoda Slokva, so. p.

Tržnica je pomemben povezovalni element vsakega mesta. V sodelovanju z MO Slovenj Gradec in Javnim zavodom Spotur smo v socialnem podjetju Slokva 13. septembra 2014 na Poštni ulici v Slovenj Gradcu oživili kmečko tržnico.

S tržnico smo želeli podežljive približati meščanom, hkrati pa smo zadostili njihovim potrebam in želji po ekoloških in konvencionalno pridelanih živilih iz lokalnega okolja.

Kmetje vsakodnevno od 9. do 12. ure prodajajo svoje pridelke in izdelke, veliko je tudi degustacij: od kruhov, peciv, medenih izdelkov do namazov ...

Vsako soboto dogajanje popestrimo s spremljevalnimi družabnimi dejavnostmi, kot so kreativne delavnice, degustacije, dvorišni sejem, prikazi starih običajev ipd.

Kmalu bo od delovanja kmečke tržnice v mestu minilo eno leto in to je zagotovo tudi primeren trenutek za premislek, kako naprej. Želimo si, da bi občani prepoznali vrednote, ki jih je ta

tržnica prinesla v osrčje starega mestnega jedra, kjer je nekoč že bila.

Tržnica lahko živi samo, če je obojestranski interes. Potrošniki jo moramo sprejeti kot nekaj svojega, nam koristnega, in se namesto v velike trgovske centre odpraviti po nakupih na tržnico. Po drugi strani pa morajo kmetije ponuditi dovolj pestro in kvalitetno hrano, ki bo potrošnikom cenovno dostopna.

Na slovenjgraški tržnici

KMEČKA TRŽNICA

VSAK DAN, OD PONEDELJKA DO SOBOTE DOPOLDAN

Pazi, tukaj sem jaz!

Vančy

V poletnih dneh so kmetje ob košnji trave večkrat priča prizorom, ko pravkar povržen mladič nemočen zre v svet, ko se njegova mati za hip oddalji. Tako sem tudi sam kosil en majhen rob ob cesti, ki je ob strojni košnji ostal nepokošen, in pokošeno sem kar sproti nalagal na voz, kar mi iz še ne pokošene trave tik pred koso pokuka majhna pisana glavica. Bila je majhna srna, ki se je očitno skotila pred kratkim. Imela je tako šibke noge, da je še niso prav držale. Poklical sem soseda Branka, ki je lovec, ali bi jo mogoče kazalo zanesti globlje v gozd, da je ne bi kdo povozil. Pa mi je dejal, naj jo kar pustim, ker jo bo verjetno mama srna sama odpeljala. In res, ko sem zapeljal krmo

domov in sem srnico želel čez kakšne pol ure poslikati, je že ni bilo več. Seveda pa sedaj verjetno prav tisto mamo srno vidavamo vsak dan, kako se pase na

bližnjem travniku. Niti hrup mimo vozečega vlaka je preveč ne moti, ker ga le radovedno pogleda in se pase naprej.

V reviji *Viharnik* bomo z veseljem predstavljali okolico različnih koroških kmetij in skupaj s krajinsko arhitektko Kristino Ravnjak raziskovali tipičen koroški vrt ter tako poskrbeli, da bo naša okolica sčasoma bolj prepoznana in preprosto lepa, kot si Koroška zasluži. Vabljeni, da pokažete interes za obisk (sporočite nam na 031 369 514 ali kristina.ravnjak@gmail.com), za brezplačno krajinsko arhitekturno svetovanje in predstavitev vaše kmečke domačije pa poskrbimo mi.

Kmetija Janče nad Prevaljami

Kristina Ravnjak, dipl. inž. kraj. arhit. (UN)

Na Suhem Vrhu nad Prevaljami leži kmetija Janče, kjer se družina Penec že več kot desetletje ukvarja z ekološko pridelavo za lastne potrebe. V članku ureditev domačije obravnavamo kot primer dobre prakse glede urejenosti okolice.

Hiša je srce domačije, povezanost vhodov in izhodov na vrt pa je ključnega pomena za kakovost življenja in bivanja.

Pred letom 1986 so bili lastniki domačije Avstrijci. Sem naj bi prišli živet malo pred letom 1938, ko je bila na posestvu zasajena lipa, ki na svojem mestu stoji še danes. Vojni čas je takratnim lastnikom pustil svoj grenak pečat (gospodar je bil leta 1953 ustreljen), zato so tudi ostali družinski člani svoj dom kmalu zapustili. Sledila so leta, ko se je opuščena kmetija močno zarasla, vse dokler je niso kupili in prevzeli Penčevi.

Nova vizija zapuščene kmetije

Pri ureditvi okolice zapuščene kmetije si je glava družine Ivan Penec v svojih idejah za ureditev postavil le en, a zelo jaseen cilj. Ob načrtovani stanovanjski hiši je želel zagotoviti dovolj veliko in izravnano travnat površino za rekreacijo. Želja je zrasla iz velike ljubezni do športa, ki pa ga v mladosti zaradi odklonilnega prepričanja

Stara lipa in križ pripovedujeta zgodbo preteklosti. Velika tratna ploskev služi kot večnamenska površina za rekreacijo in druženje.

Del vrta, ki se odpira navzven na bivalni del, so Penčevi pred kratkim prenovili, zato rastline še niso posebej raščave. Na sliki vidite, kako spretno lahko uporabimo kamenje na sami lokaciji terena – rezultat so nizki suhozidi, ki so na pogled veliko bolj prijetni kot kakšna betonska škarpa.

svojih staršev ni mogel uresničevati v tolikšni meri, kot bi si želel. Velika tratna ploskev pred hišo, ki se širi vse do že omenjene stare lipe in vodnega motiva na drugi strani, predstavlja prostor, kjer se danes že nekoliko razširjena družina zelo rada srečuje, igra odbojko ali nogomet. Svoj vrt so tudi sicer s premislekom uredili tako, da prostor zagotavlja čudovite možnosti za kakovostno druženje. A urejena okolica ni nikoli končana zgodba, tega se zavedajo.

Že od vsega začetka so veliko postorili sami. Najprej so si zgradili pomožni objekt, ki mu neradi rečejo vikend (na vikend se namreč ne hodi delat), in območje okrog zapuščenih objektov začeli čistiti. Če v teh njihovih začetkih ne bi prišlo do nesrečnega požara, ki je uničil velik del

Letna kuhinja

nastajajoče hiše, bi bili veliki načrti uresničeni veliko lažje, tako pa, kot pravi lastnik Ivan Penec, "le počasi in z vztrajnostjo prideš do rezultata, ki mu z velikim veseljem lahko rečeš, da sčasoma končno postane raj na Zemlji".

Ekološka pridelava ajde in ideje za razvoj turizma

Njiva cvetoče ajde, ki na svoj način objame kmetijo na nekoliko dvignjenem terenu nad dovozno potjo, predstavlja čudovit krajinski motiv. Lastnik kmetije se je s svojo družino pred leti lotil njene ekološke pridelave, ker mu je všeč njena pojava v prostoru, je zdrava kulturna rastlina in tipična za Koroško. Z domačim mlinom na kamne pridelek zmeljejo v kakovostno ajdovo moko. Kmetijska dejavnost sicer ne predstavlja osnovne dejavnosti družine, zato se trženja svojih produktov za zdaj še niso zares lotili. Večino pridelka tako porabijo le za lastne

"Dediland" – telovadna lesena greda

potrebe, viške pa razdelijo med znance in prijatelje.

Načrte za prihodnost in razvoj kmetije Janče je pred letom prevzel sin Jure Penec, ki bo na svoj način uresničil očetove sanje. Tako so že začeli z načrtovanjem in gradnjo bungalovov ter športnih površin, ki bodo po izgradnji namenjene turistom. Ker gre za obsežen projekt, ki mi še ni bil podrobneje predstavljen, boste kaj več o tem lahko prebrali kdaj drugič.

"Dediland" – park za vnuke

Ko so začeli na obisk prihajati vnuki, se je lastniku porodila ideja, ki je zares občudovanja vredna. Prvi vnuk mu je ob

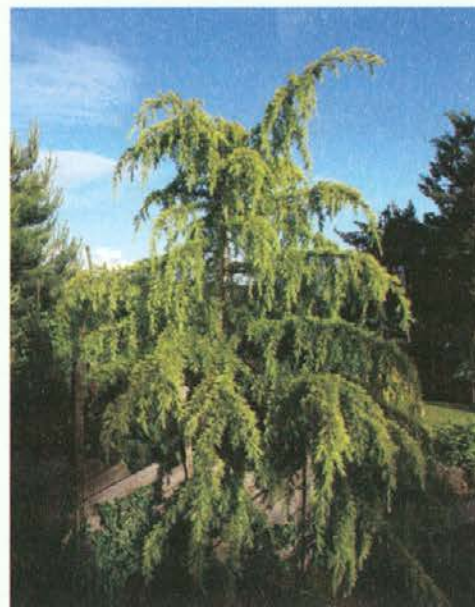

Vrttiljak v Dedilandu

neki priložnosti z navdušenjem povedal, kako je bilo v zabaviščnem parku Gardaland in njegovo pripovedovanje je spodbudilo dedka, da je sčasoma prav za vsakega svojega vnuka naredil posebno zunanje igralo. V tako imenovanem Dedilandu na robu gozda se danes najdejo igrala, kot so: hišica na drevesu, vrttiljak, velik sod – hišica, telovadna lesena gred, velika gugalnica, igralo za adrenalinski spust na drugo stran (angleško zipline) in še mnogo več.

Mnenje krajinske arhitektke

V vrtovih oziroma urejeni okolici, kot je pri Penčevih, imamo krajinski arhitekti

Svoje posebno mesto v vrtu so namenili tudi himalajski cedri, ki ima kot uporabna in okrasna rastlina svojo posebno zgodbo. Splača se jo odkriti.

Vodni motiv z različnimi odtenki zelenih okrasnih rastlin – sproščujoč in navdihujoč motiv hkrati! V ozadju vidimo tradicionalni koroški plot.

Še en spomin na preteklost in lep vrtni motiv za domačijo: stara žaga ali gater

lahko le široko nasmejjane obraze in se čudimo iznajdljivosti ter posebnemu čutu za urejenost prostora nekaterih laikov. Seveda smo vedno na voljo za vprašanja, na katera le stroka pozna prave odgovore oziroma lahko posvet odstre še drug pogled na določen prostorski izziv. Najboljše prostorske rešitve so namreč rezultat dobrega poznavanja uporabnika in njegovih potreb (če torej delate vrt zase, si je treba znati prisluhniti, če pa načrt zaupate strokovnjaku, se je dobro prepričati, ali bo ta zares znal prepoznati vaše želje in potrebe).

Z veliko truda in potrpežljivosti se zagotovo da doseči marsikaj. Postopno urejanje vrta je značilno predvsem za tiste, ki se ne morejo odločiti za njegovo končno podobo in zato najraje določene stvari puščajo še nekoliko odprte. Kdaj pa kdaj naletimo na kak tak primer, ko bi z načrtom le stežka prišli do tako večplastnega rezultata, kot je opisan primer kmetije Janče.

Če vam je članek všeč ali pa bi mi želeli kar koli sporočiti, me dobite na naslednjih kontaktih oziroma povezavah.

Hišica, narejena iz velikega soda.

E: kristina.ravnjak@gmail.com

W: www.gartgarden.com

T: 031 369 514

FB: <https://www.facebook.com/gartgarden>

Vabljeni tudi na dogodek, ki bo 5. avgusta 2015 v popoldanskih in večernih urah v neposredni bližini cerkve svetega Petra na Kronske gori (na prostem). Obiskovalcem bomo predstavili vizijo razvoja območja ob cerkvi, priložnost bo za povezovanje in predstavitev drugih turističnih ponudnikov ter podjetnikov Koroške (sporočite nam, če ste zainteresirani za sodelovanje), druženje pa bomo zaključili s predavanjem mlade podjetnice Petre Škarja (za predavanje je prijava obvezna, več informacij dobite pri Kristini Ravnjak).

Pri Pačnikovih v Slovenj Gradcu

Hubert Dolinšek

Čmrlnjak

Pačnikovi slovijo po čudovitem vrtu vrtnic. Cvetka in Peter sta nam prijazno pokazala vrtnice v polnem razcvetu. Na vrtu, imata jih več kot sto vrst z več kot štiristo cvetočimi grmički, ki jih rada pokažeta radovednejšem. Kot upokojena pedagog rada sprejmeta na obisk tudi radovedne šolarje, ki pridejo občudovati vzorno urejen vrt.

Na robu vrta sta še mali čebelnjak z desetimi panji in lepo izdelan čmrlnjak, ki je zanimiva posebnost. Pačnikovima želimo, da jima vrtnice še dolgo lepo uspevajo.

Cvetoče vrtnice na Pačnikovem vrtu

Vodnjak z vodometom pestri cvetoči vrt.

Urejene poti na vrtu med vrtnicami

Vroči dnevi

Janez Bauer

Pa je prišel ta poletni čas. Je hladna pomlad kar dolgo počivala v naših krajih. Ravno hladne noči niso omogočale močnega medenja, zato lahko v naših krajih govorimo samo o eni povprečnih čebelarških letin. Ampak čebelice so veselo nabirale od zore do mraka in v panj nosile medene dobrote.

Po kresu se dan obesi in nato se začne krajšati. To nagonsko začetijo tudi čebele in začnejo se pripravljati na zimo. Matica začne omejevat zalego, medene zaloge se čedalje bolj kopičijo direktno nad gnezdom. Do srede julija je skrajni čas, da opravimo še zadnje točenje medu in čebele nato pripravimo za zimo. Pri točenju iz panja poberemo samo mediščno satje. Nikdar satja iz plodišča ali satja, na katerem je še zalega. Poskrbimo za čist prostor in med shranjujemo v embalažo, ki je primerna za živilske izdelke. Zapomnimo si, da je med najbolj čist in kvaliteten v satju. Tja so ga čebele prinesle in shranile za svoje potrebe in tak je najbolj kvaliteten. Kasneje s točenjem, shranjevanjem in pretakanjem v kozarce

V vročih večerih se čebele hladijo na bradah panjev.

kvaliteta medu lahko samo še upada. Zato moramo biti zelo dosledni pri izvajanju vseh higienskih ukrepov, da bomo lahko kupcu ponudili domač kvaliteten med. Takega ni nikjer na svetu, saj je za vsakega čebelarja njegov med najboljši.

V juliju in avgustu ne medi več nobena cvetlica. Nad trideset stopinj se medenje ustavi in čebele nimajo več pravega dela. Seveda so izjema naši

čudoviti visokogorski gozdovi, kjer lahko lepo medi *hojka*, preko celega leta pa čebele obiskujejo podrast in cvetoče travnike na višinskih travnikih. Do tja pa je daleč, večina čebelnjakov je v dolinah. Tam čebele v vročem poletju počivajo, hladijo in zračijo panje. Le zjutraj in zvečer se odpravijo po zalogo vode. Dobro je, da jim blizu čebelnjaka pripravimo napajalnik, kjer bodo vsak trenutek dobile svežo in čisto vodo. Vode v napajalniku ne sme nikdar zmanjkati, saj ko se čebele navadijo nanj, ga redno obiskujejo. Pri čebelah pregledamo tudi zalogo hrane in jo že po zadnjem točenju dopolnimo. Vsak trenutek morajo imeti čebele v panju najmanj pet kilogramov hrane.

V avgustu pa je že čas, da čebele dokrmimo za zimo. Najmanj 15 kg sladkorja v AŽ-panj in 20 kg v nakladni panj. Sladkor zmešamo z vodo in ga čebelam nalijemo v pitalnike. Vsak dan po pol litra ali tam nekje. Nikdar ne krmimo pred sončnim zahodom, saj hitro lahko povzročimo rop. Že sedaj moramo pripravljati čebeljo družino na prihodnje leto.

Nekje avgusta se za čebelarje začne novo čebelarško leto. Pregledamo, kako smo čebelarili do sedaj in čebele pripravimo na hudo zimo in novo čebelje leto. Kako hitro čas beži!

Učni center vrtnarstva in čebelarstva

Janez Bauer

Že kar dolgo je v Drugi osnovni šoli Slovenj Gradec tlela velika želja po učnem centru v naravi. Učenje ni samo sedenje v klopi ali brcanje žoge. Učitelji in sodelavci Druge osnovne šole so želeli otrokom pokazati še veliko več in člani čebelarškega krožka so si od nekdaj želeli svoj čebelnjak. Čebelarška zveza Slovenije jih je že kar bogato opremila s panji in zaščitno opremo za delo v čebelnjaku. Tudi nekateri čebelarji so zagotovili, da bodo čebelarškemu krožku z veseljem pomagali in podarili kakšen čebelji roj. Torej je manjkal samo čebelnjak.

Prošnje mladih čebelarjev pa niso našle na gluha ušesa. Ob dnevu zdravja, ko smo čebelarji imeli lepo predstavitev dejavnosti na Glavnem trgu, je k nam pristopil naš župan, Andrej Čas, in nas

Učni center vrtnarstva in čebelarstva

povprašal: "Bi imeli svoj šolski čebelnjak?" Kar zavrtelo se nam je v glavi od veselja. Takoj v akcijo! Ravnateljica šole, Nada Duler, se je dogovorila, da smo blizu šole ob kopališču dobili kos zemljišča, kjer je dovolj prostora za čebelnjak in za učni šolski vrt.

Čebelnjak nam je postavil tesarski mojster Dani Uršej iz Završ, panje pa je

poslikala akademska slikarka Jerneja Smolnikar iz Doliča. Učiteljice iz šole so skupaj z učenci postavile še visoke grede in posadile vse sorte zelenjave in začimb. Zraven je še del travnika s travniškim cvetjem, poleg pa stoji tudi hotel za žuželke. Največjo skrb, da je vse potekalo brez problemov, je imel seveda hišnik Marjan Breznik.

Ob čebelnjaku stoji še napajalnik, da čebele dobijo vsak dan svežo vodo in ne hodijo ponjo na sosednji bazen. Ob ograji pa smo postavili še opazovalni panj, kjer lahko šolarji in mimoidoči obiskovalci skozi stekleno steno opazujejo življenje čebel. Za čebele bova skrbela mentorja krožka Olga Bauer in njen mož Janez.

Uradno odprtje učnega centra bo sicer šele jeseni, a mladi čebelarji so v panj že naselili prvo čebeljo družino. Nestrpnost pričakujemo prvi lonček medu, ki nam ga bodo prinesle naše šolske čebele. Celotni učni center bo tako v veliko veselje vsem učencem pa tudi v okras samemu kraju.

Naj medi!

Skok v veselo in varno poletje

Martina Sušec Valentar,
dr. vet. med., VP Radlje ob Dravi

Poletje nam je že postreglo z visokimi temperaturami in v nadaljevanju vam bom omenila nekaj najpogostejših poletnih težav naših štirinožcev in nasvete, kako omiliti poletne tegobe.

Toplotni udar oz. vročinska slabost in sončne opekline

Psi in mačke nimajo znojnic razporejenih po celem telesu, temveč samo po blazinicah tačk. Bistveni hladilni sistem predstavljajo pljuča, preko katerih se s pohitrenim dihanjem izloča odvečna toplota. Če je pes zaprt v avtomobilu ali privezan na soncu, lahko toplotni udar nastopi že v 15 minutah. Znaki so sledeči: oteženo dihanje, modrikaste vidne sluznice, povišana telesna temperatura (nad 41 stopinj), krči, drhtenje, slinjenje, bruhanje, opletajoča hoja. Prva pomoč je postopno hlajenje živali z mokrimi brisačami (do 39 stopinj), senca in zračen prostor, nato obisk veterinarja.

Še ena vrste poškodbe je v vročih dneh zelo pogosta, in sicer opekline šap zaradi vročega asfalta ali razbeljenih skal pri hoji v hribe. Žival močno šepa in seveda je takšno poškodbo treba negovati.

Piki insektov in ugrizi kač

Pičeno mesto je boleče in oteklo. Oteklino blažimo s hladnimi obkladki. Lahko se pojavijo tudi driska, opletanje,

Foto: Ida Robnik

Foto: Ida Robnik

povišana temperatura. Najnevarnejši so piki na območju grla in žrela, ki lahko povzročijo težave z dihanjem ali celo zadušitev. V tem primeru je nujen obisk veterinarja.

Alergije

Najpogostejše težave s kožo poleti so alergije, tudi v povezavi z bolhami in klopi. Poskrbeti je treba za primerno nego dlake in krempljev in zaščititi žival pred kožnimi paraziti.

Travne rese

To je oster klas osušene trave. Posebno dosti je v krajih, kjer ne kosijo redno in je vroče. Tam trava dozori tako kot pri nas žito. Posebno občutljive pasme

za travno reso so dolgodlake pasme psov, kot sta npr. koker španjel in pudelj. Najpogostejše ujamejo reso v uho in med prste. Ko se resa enkrat zapiči v kožo, poti nazaj ni več. Kot sulica prodira naprej v podkožje, dokler se je ne odstrani iz njega. Resa v ušesu povzroča drastično stresanje z glavo in nošenje glave postrani, med prsti pa šepanje in intenzivno lizanje prizadete tačke.

Dehidracija

Skrbite za hidracijo. Odmerek vode lahko brez odlašanja podvojite in vašemu štirinožcu omogočite stalen dostop do pitne vode. V posodi jo pogosto menjavajte, da se ne razmnožijo bakterije. Na voljo so tudi pripravki za preventivo dehidracije kot npr. Vetril Electrolytic pet.

Zaščita proti srčni glisti

V slovenski Istri in tudi drugje po Sredozemlju komarji prenašajo nevarno parazitaro bolezen, imenovano dirofilarioza, srčno glisto. Dirofilarija je valjast črv, dolg okrog 10 cm, ki živi v pljučnih in srčnih arterijah pri psih. Komarji igrajo tu vlogo prenašalca bolezni. Okuženi pes ne pokaže takoj znakov bolezni, temveč šele čez leto ali dve. Ena preventivna doza zdravila na mesec zadostuje, da preprečimo to hudo bolezen.

Poletne driske

Pri višjih temperaturah je potrebnih manj kalorij, obrok razdelimo na dva dela in najbolje je, da je hrana briketirana, saj je manj pokvarljiva. V primeru, da se driska vseeno pojavi, priporočamo en dan posta, dietno prehrano, medicinsko oglje (Enterex), ter pro- in prebiotike.

Želim vam brezskrbno poletje!

Tudi na Koroškem svetovalnica projekta MOČ

V stiski nam lahko pomaga pogovor Svetovalnica Posvet – Tu smo zate deluje v Slovenj Gradcu

Nacionalni inštitut za javno zdravje

V okviru javnozdravstvenega projekta MOČ (Pomoč ljudem, znanje strokovnjakov), ki ga vodijo na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje in je financiran iz virov programa Norveškega finančnega mehanizma 2009–2014, deluje psihološka svetovalnica *Posvet – Tu smo zate* tudi na Koroškem. V celotni mreži psiholoških svetovalnic projekta MOČ sedaj deluje na različnih koncih Slovenije devet svetovalnic, v katerih lahko posamezniki, pari ali družine pridobijo brezplačno strokovno oporo pri razreševanju najrazličnejših stisk.

Psihološka svetovalnica *Posvet – Tu smo zate* je odprta od maja letos in ima prostor v Mladinskem kulturnem centru, na naslovu Ozare 18, v Slovenj Gradcu. Odprta je en dan v tednu po šest ur, in sicer ob četrtek, od 9. do 12. in od 16. do 19. ure. Za obisk strokovnjaka v psihološki svetovalnici uporabniki ne potrebujejo napotnice, čakalne dobe so kratke. Svetovanje je namenjeno odraslim, starejšim od 18 let. Za svetovalni pogovor se lahko zainteresirani naročijo od 8. do 20. ure na telefonski številki **031 704 707** ali po elektronski pošti na naslovu info@posvet.org.

Psihološko svetovanje izvajajo usposobljeni svetovalci, ki so vključeni v redno supervizijo. Pogovor s strokovnjakom se odvija v zaupnem in prijetnem okolju in traja od 45 do 60 minut. Svetovanje posamezniku, paru ali družini poteka kot strokovna obravnava psihičnih težav s psihološkimi metodami, ki lahko omogočijo izboljšanje psihičnega stanja, notranjega doživljanja, samopodobe in vedenja. Svetovalci in klient že v začetku procesa jasno opredelita problem in skupaj zastavita cilje svetovanja. Izkušnje iz že obstoječih svetovalnic v Ljubljani, Celju in Kranju

kažejo, da se posamezniki, pari in družine odločijo poiskati strokovno pomoč tedaj, ko čustvenih stisk več ne zmorejo ali ne znajo reševati sami. Skoraj polovica klientov prihaja v svetovalnice zaradi težav v partnerskih ali družinskih odnosih. Pogosto pridejo tudi zaradi ločitve ali smrti bližnjega. V psihološki svetovalnici je torej smiselno poiskati strokovno pomoč v najrazličnejših težavah, kot so:

- stiske v družini in partnerskih odnosih (izzivi starševstva in vzgoje, težave v partnerstvu, ločitev ...);
- stiske ob življenjskih preizkušnjah in krizah (izguba službe, neuspeh pri študiju, izguba bližnjega, odhod otrok, upokojeitev ...);
- čustvene stiske (hude skrbi in strahovi, jeza, ožornost, pretirana žalost, občutek praznine, tesnoba, depresivnost ...);
- izgubljanje življenjskega smisla;
- razmišljanje o samomoru;
- težave z odvisnostmi;
- spoprijemanje s hudo telesno boleznijo, z invalidnostjo;
- druge stiske, ki jim posamezniki in družine niso kos.

Svetovalci lahko posameznika v stiski podpre pri pozitivnem osebnostnem razvoju in izboljšanju kakovosti njegovega vsakdanjega življenja. V svetovalnem procesu klient usvaja nove veščine, ki mu bodo olajšale reševanje problemov in spoprijemanje z različnimi življenjskimi situacijami. "V izvornem pomenu se beseda svetovanje res nanaša na dajanje nasvetov in napotkov, vendar pa se pomen svetovanja kot strokovnega izraza nanaša na podpiranje človeka v iskanju njegovih lastnih rešitev, brez dajanja konkretnih nasvetov. Kadar bo klient, denimo, vprašal svetovalca, ali naj zamenja službo ali na primer zapusti partnerja, ga bo svetovalci skušal usmerjati v raziskovanje njegovih lastnih možnosti in ovir, kar lahko človeku pomaga, da bo boljše razumel lastno situacijo in lažje sprejel potrebne odločitve," pravi Mojca Vatovec, vodja psiholoških svetovalnic *Posvet – Tu smo zate*.

Nove svetovalnice v projektu MOČ so nastale na podlagi preizkušenega in uveljavljenega delovnega koncepta Centra za psihološko svetovanje *Posvet* (svetovalnici v Ljubljani in Kranju) in Svetovalnice za prvo psihološko pomoč *Tu smo zate* iz Celja. S širitvijo mreže psihološke pomoči v projektu MOČ dvigujejo dostopnost do storitev na področju izboljševanja duševnega zdravja. Program deluje preventivno in se z delom v svetovalnicah usmerja tudi v

preprečevanje samomorilnega vedenja, v varovanje duševnega zdravja posameznika, družine in družbe. Psihološka pomoč je s širitvijo mreže svetovalnic postala dostopnejša za ranljive skupine. V celoten projekt poleg širitve mreže svetovalnic vključuje tudi izobraževanja strokovnjakov iz zdravstvenih domov in centrov za socialno delo ter policistov, da bi pridobili še dodatna znanja in informacije za zgodnje prepoznavanje in pomoč osebam, ki trpijo zaradi depresije ali so samomorilno ogroženi.

Dodatne informacije:

- **Mojca Vatovec**, vodja psiholoških svetovalnic *Posvet – Tu smo zate*, tel. 041388892, e-naslov info@posvet.org
- **doc. dr. Saška Roškar**, vodja projekta MOČ, tel. 012441403, e-naslov saska.roskar@nijz.si
- **Nuša Konec Juričič**, namestnica vodje projekta MOČ, tel. 03 42 51 202, e-naslov nusa.konec-juricic@nijz.si

Uporabni spletni naslovi:

www.nijz.si
www.nijz.si/moc,
 YouTube NIJZ
www.posvet.org

V program Svit dodali več oseb

Branka Božank, univ. dipl. soc. del.

V Program Svit, državni program presejanja in zgodnjega odkrivanja raka na debelem črevesu in danki, so od 1. julija 2015 dalje vabljeni osebe med 50. in 74. letom starosti. V posameznem ciklu bo tako presejanih 110.000 oseb več kot doslej, to je 55.000 oseb več letno. V Program Svit, ki ga vodi in upravlja Nacionalni inštitut za javno zdravje ter v Sloveniji poteka že od leta 2009, so bili doslej vabljeni vsi prebivalci Slovenije, stari med 50 in 69 let in z urejenim osnovnim zdravstvenim zavarovanjem. V posameznem ciklu izvajanja programa, ki traja dve leti, je vabilo za sodelovanje v Programu Svit prejelo nekaj več kot pol milijona oseb.

Podatki za Koroško

V Koroški statistični regiji je v letu 2011 za rakom zbolelo 433 oseb (leta 2007 = 429, leta 2008 = 475, leta 2009 = 500, leta 2010 = 478), od tega 227 moških in 206 žensk.

Pri moških so bile na prvem mestu druge maligne neoplazme kože – rak kože (48 moških), sledi rak prostate (38 moških), kot tretja najpogostejša oblika raka je bil pri moških rak sapnice in pljuč (35 moških). Tudi pri ženskah so bile v letu 2011 najpogostejše ugotovljene druge maligne neoplazme kože (45 žensk), sledil

je rak dojke (32 žensk) in rak sapnice in pljuč (20 žensk).

Zaradi raka je v letu 2011 umrlo 225 bolnikov, od tega 138 moških in 87 žensk. Podatki za pretekla leta: 194 v letu 2007, 232 v letu 2008, 220 v letu 2009 in 226 v letu 2010.

V letu 2014 je bilo v Program Svita povabljenih 9.297 oseb iz koroške regije. Od 5.116 vrnjenih kompletov vzorcev blata, primernih za analizo, je bilo 4.800 (93,82 %) testov negativnih in 316 (6,18 %) testov pozitivnih. V letu 2014 je 281 oseb s pozitivnim testom na prikrito krvavitev v blatu prvič opravilo kolonoskopijo.

Odkritih je bilo 6 primerov raka debelega črevesa in danke, 70 oseb je imelo napredovali adenom, kar predstavlja večje tveganje za nastanek raka.

Presejane je bilo 56,92 % povabljenih populacije iz koroške regije. Odzivnost vabljenih je bila najvišja v občini Prevalje (65 %), najnižja pa v občini Ribnica na Pohorju (52 %) in Občini Podvelka (51 %).

Več si lahko preberete v sporočilu za javnost na spletni strani Nacionalnega inštituta za javno zdravje na povezavi <http://www.nijz.si/v-program-svit-bomo-odslej-vabili-prebivalce-do-74-leta>.

Iz kuhinje diši

Rukula ali rukvica (*Eruca sativa*)

Martina Cigler, dipl. inž. agr.

Vsak dan v teh sončnih dneh se zazrem po okolici in v misli mi pride Lorcov stih "Zeleno, ki te ljubim zeleno". Zares se lahko vprašamo, ali ni čudovito biti doma na podeželju, kjer te obdajajo zelenje vseh vrst, divje rože, zeli in petje ptic pa cvrčanje škrlatov ob večerih? Tako proti večeru grem rada pogledat svoj vrt, kaj oplevem, zalijem, predvsem pa z veseljem opazujem zelenjavo, kako raste, kako ji je tudi vreme naklonjeno in kako je vsak dan večja. Mnogim je solata že "ušla v cvet", saj bujno in hitro raste zaradi toplega vremena. Pa nam ni v užitek samo gojena solata, ljubitelji zeli prav radi nabirajo regrat in rukolo, ki rasteta divje. Za vso sezono pa se da dobiti njuno seme in tako si lahko tudi na vrtovih vzgojimo tako rukolo kot regrat.

Rukolo ali rukvico so gojili že stari Rimljani, ki so cenili njen pikanten okus, uživali pa so tudi cvetove in iz njenih semen stiskali olje. Botanično jo uvrščamo v družino križnic, to pomeni, da je rukola sorodnica zelja, ohrovtu, cvetače, brokolija in drugih križnic. To moramo upoštevati že pri setvi in pri kolobarjenju. Rukola je zelenjava, ki nam popestri jedilnik tako pozimi kot poleti, saj hitro kali in raste in za vzgojo ni zahtevna in tako tudi ne potrebuje veliko hranil. Na vrtu kot sosedo dobro prenaša nizki fižol, rdečo peso, korenček, zeleno, kumarice, solato, čebulo, krompir in špinačo. Slabo prenaša bližino drugih kapusnic.

Najbolje uspeva v hladnejšem obdobju, zato jo lahko sorazmerno hitro sejemo tudi na prosto. V zgodnjih fazah razvoja so njeni listi zelo podobni redkvici, le da kasneje potemnejo in niso tako narezljani.

Po okusu je pikantno ostra in nekoliko spominja na redkvico. Najbolj nam gredo v slast mladi listi, starejši imajo za nekatere premočan okus, ki je prisoten tudi, če je rukola izpostavljena vročini. Da imamo tudi pozimi na voljo okusen zelen prigrizek, lahko poskrbimo tako, da rukolo posadimo v lončke in različne posode ter jih imamo v prostoru, kjer je temperatura vedno vsaj 5 stopinj. Vsi ljubitelji rukole pa cenijo tudi divje rastoče, ki raste po poljih, travnikih in vinogradih. Vsebuje veliko mineralov in vitamina C, spodbuja tek in preganja pomladansko utrujenost.

Nasploh je rukola rastlina z bolj malo boleznimi, od škodljivcev pa jo radi napadejo bolhači, kar opazimo po preluknjanih listih. Na ekološki način jih lahko zatiramo z rumenimi lepljivimi ploščami, na katere se pilepijo.

Tako zelena, lepa na pogled in okusna nas kar kliče, da gremo v naravo, na vrtove ali njive. In prav je tako, saj se večina ob pogledu na zeleno okolje spočije, umiri in odpravi stres, ki je posledica tempa modernega časa.

Pa naj vam zaupam enostaven zanimiv recept za krompirjevo solato z rukolo

Potrebujemo:

- 800 g majhnih čvrstih krompirjev
- sol
- 1/8 l pomarančnega soka
- poper
- žličko gorčice
- 4 žlice belega balzamičnega kisa
- 8 žlic hladno stisnjenega biološkega sončničnega ali repičnega olja
- 125 g rukole
- 1/2 šopka drobnjaka
- 100 g črnih oliv brez koščic

Priprava:

Krompir operemo, ga prelijemo s slano vodo, zavremo in kuhamo 25–30 min. Takoj ga olupimo in razrežemo na četrtine. Pomarančni sok z metlico za stepanje zmešamo z dvema žličcema soli, poprom, gorčico in kisom. Počasi vmešamo še olje, prelijemo po še toplem krompirju, pokrijemo in pustimo, da se krompir prepoji. Na koncu dodamo na drobno narezano rukolo, drobnjak in olive.

Tako, danes ko smo že vsega siti in nam včasih nič več ne vzbudi teka, posezimo raje po čem skromnem, vklopimo domišljijo in si napravimo pravljичne solate ali ostale jedi.

Viri: Miša Pušenjak, *Zelenjavni vrt*, Kmečki glas, Ljubljana 2014.

Dorica in Lojze Rebernik sta slavila 50 let skupnega življenja

Malokdo na širšem koroškem območju ne pozna Lojzeta in Dorice Rebernik. Znana sta predvsem po kulturnem delu in aktivnostih v glasbi, harmonikarskem orkestru, dveh dekliških oktetih in otroškem pevskem zboru v Glasbeni šoli Ravne na Koroškem. Lojze in Dorica sta ljubezen do glasbe podarila mnogim svojim učencem, na katere imata še danes prelepe spomine in sta ponosna na njihove nadaljnje uspehe. Marsikdo se tudi še spomni edine operete, izvedene v ravenki Glasbeni šoli, *Hmeljske princeze*, katere naslovno vlogo je interpretirala ravno Dorica Rebernik.

Seveda pa se še vsi spomnimo številnih nastopov Harmonikarskega orkestra Prežihov Voranc, katerega ustanovitelj, mentor in prvi umetniški vodja je od 1983. leta, s kar 30-letnim stažem, bil Lojze Rebernik. S harmonikarskim orkestrom in Folklorno skupino Prežihov Voranc je Lojze Rebernik nastopal po vsej Sloveniji in tudi zunaj njenih meja. Udeleževali so se tudi festivalov po Evropi – nastopali so v Franciji, Avstriji, Makedoniji in na Poljskem, stike pa so vzdrževali tudi s hrvaškimi glasbeniki, s katerimi so nastopili v Hrženici, Popovači in v Zadru. Lojze je bil eden prvih članov ansambla Fantje treh dolin, za katerega je tudi predlagal ime, saj so bili tedanji prvi člani zbrani iz Dravske, Saleške in Mislinjske doline.

Lojze je še vedno predan harmoniki,

Dorica in Lojze

po srcu pa je bil od nekdanj tudi velik avto-moto športnik. Dolga leta je deloval v upravnem odboru AMD Ravne na Koroškem, kjer je bil veliko let predsednik športne komisije. V času aktivnega delovanja je bil organizator mnogih motociklističnih in avtomobilističnih dirk na Koroškem. Z velikim entuziazmom je obiskoval tudi ostale avto-moto prireditve in dirke po vsej Evropi. V AMD Ravne na Koroškem je bil tudi eden prvih inštruktorjev vožnje in še danes mu je v ponos, da je veliko voznikov na Koroškem "pripeljal do izpita".

Dorica in Lojze sta se spoznala – kje drugje kot v ravenki Glasbeni šoli. Dorica je 1960. leta iz Maribora prišla na ravenko Glasbeno šolo poučevati klavir in *solfeggio*, Lojze pa je tam dodatno poučeval harmoniko, drugače je bil zaposlen v tedanji Železarni Ravne. Poročila sta se 29. maja 1965. leta v Mariboru.

Pred dnevi sta Dorica in Lojze praznovala 50-letnico skupnega življenja. Petdeset let zakona lahko primerjamo z maratonom, najbolj zahtevno atletsko disciplino. In maraton in zakon zahtevata veliko moči in prizadevanj, da bi se prišlo do cilja. Ker skupaj živeti 50 let, prebroditi

številne težave in izkušnje ni niti lahko niti enostavno. A vse to je spremljalo tudi naša draga slavljenca Dorico in Lojzeta skozi 50 let zakona.

Za srečen zakon ni dovolj samo živeti skupaj. Potrebno je veliko ljubezni, da do njega sploh pride, veliko razumevanja, tolerance in predvsem želje, da je "ta drugi" srečen. A naša Dorica in Lojze sta na svoj način vsemu temu dodala še ljubezen, razumevanje in medsebojno spoštovanje. To je recept za tako uspešen in tako dolg zakon.

Obred zlate poroke sta praznovala v družinskem krogu in zaobljubo obnovila v cerkvi sv. Križa v Mariboru, kjer sta si ponovno izmenjala poročna prstana. Za ubrano petje pri obredu zlate poroke je poskrbela pevka Marijana Mlinar, nekdanja učenka Dorice Rebernik.

Po maši je bila v gostilni prava svatba. Za dobro razpoloženje in ples pa je poskrbel kar Lojze sam na diatonični harmoniki.

Ponosna sta na svoji hčerki Darjo in Marjetko, družbo pa jima delajo vnuki Ivan, Jure in Luka.

Čestitamo jima in želimo še veliko skupnih let, zdravja in ljubezni.

Slavljenca med svojci in prijatelji

Za sosednimi vrati

Slavko Avsenik, slovenska legenda

Nevenka Knez

Na dan državnosti smo se z družino podali na izlet na Gorenjsko. Odločili smo se, da obiščemo lepo vas Begunje, ki je v Sloveniji znana po družini Avsenik ter po njihovi gostilni Pri Jožovcu. Že ob vstopu v Begunje smo začutili, da bomo videli veliko lepih in zanimivih stvari.

Na grebenu, ki zapira dolino Drage, so nas skrivnostno pozdravile ruševine starega gradu Kamna, ki še rišejo nekdanjo podobo nekdanjega mogočnega graščine. V samem centru vasi pa se v cvetju bohote razkošna gostilna Pri Joževcu, kjer je najprej najti vhod v muzej. Prijazna receptorka nam je zavrtila film, iz katerega smo izvedeli veliko o življenju legendarnega Slavka Avsenika ter o njegovem glasbenem ustvarjanju. Po ogledu bogate razstave predmetov, ki pričajo o uspešnosti ansambla Avsenik, smo bili povabljeni na ogled veličastne dvorane v gostilni, kjer poteka snemanje znane televizijske oddaje Po domače. Pri ogledu Avsenikove galerije, kjer je moč kupiti vse od suvenirjev do narodne noše in instrumentov, smo imeli možnost srečati tudi Slavkovo ženo Brigito. Le teden dni po obisku Begunj nas je presenetila novica o smrti največje legende slovenske narodno-zabavne glasbe, zato je prav, da o njem spregovorimo nekaj besed.

Slavko Avsenik se je rodil v petčlanski družini, bil je najmlajši otrok. Po očetovi želji so leta 1936 ustanovili družinski orkester, v katerem je igral diatonično harmoniko. Po končani osnovni šoli je ostal doma na kmetiji, kjer je ob priložnostih kaj zaigral. V tistem času ga je navdušil skakalni šport, tako da je leta 1946 postal član državne reprezentance. Svoj osebni rekord je dosegel v Planici, in sicer je skočil 74 metrov. Leta 1952 se je poročil z Brigito, s katero sta tudi začasno prevzela gostilno. Zaposlil se je v Ljubljani, kjer je postal pletilec v Tonosi. Naslednjega leta se je udeležil radijske avdicije na Radiu Ljubljana, na kateri je bil sprejet. Na začetku je igral harmoniko kot solist, čez čas pa sta se mu pridružila še kitarist Lev Ponikvar in basist Jože Kelbl. Leta 1953 je razširil zasedbo na trio, tako da je istega leta nastal Trio Slavka Avsenika, v katerem

Slavko Avsenik s svojo zvesto spremljevalko harmoniko (<http://www.zurnal24.si>)

sta poleg Slavka igrala še kitarist Mitja Butara in basist Borut Finžgar. Pozneje je ob pomoči brata Vilka trio razširil na kvartet, nastal je Gorenjski kvartet, v katerem so poleg Slavka igrali njegov brat Vilko Ovsenik na klarinetu, Franc Košir na trobenti in Franci Ogrizek na baritonu. V tej zasedbi so igrali vse do leta 1955, ko se jim je pridružil kitarist Lev Ponikvar. Tako je nastal Gorenjski kvintet, v tujini pa so nastopali pod imenom Oberkrainer Quintett. Slavko je avtor skladb, ki jih je aranžiral brat Vilko Ovsenik in kasneje sin Slavko Avsenik ml. Ansambel je pod njegovim vodstvom postal zelo priljubljen, saj je nastopal skoraj po celem svetu. Leta 1975 je prejel Linhartovo plaketo.

Leta 1988 je njegovo gostilno prevzel sin Gregor. Naslednje leto so se začele pojavljati težave s hrbtenico, ki so jih zdravniki rešili s posebnim ortopedskim pripomočkom, ki pa je bolečino prenesel na kolke. Junija istega leta se je ansambel odločil, da ne bo več tako pogosto igral. Temu je sledila odločitev o razpustitvi. Zadnja leta življenja je Slavko Avsenik pomagal voditi gostilno Pri Jožovcu. Le občasno je igral pred občinstvom. Nekatere skladbe, ki sta jih napisala z bratom Vilkom, so ponarodele in velikokrat jih drugi izvajalci igrajo v priredbah.

Ansambel Avseniki je dobil v štiridesetih letih delovanja 31 zlatih, eno platinasto in eno diamantno ploščo. Leta 2012 je bila v Begunjah na Gorenjskem ustanovljena edina originalna Avsenikova Glasbena šola. Redno se poučujejo vsi instrumenti, ki so bili zastopani v Gorenjskem kvintetu, izjemoma pa je poučevanje možno tudi za posamezno skupino.

Če nas kdaj pot zanese na Gorenjsko, se le ustavimo na Avsenikovi domačiji, saj bo tako s svojo bogato dediščino, ki jo je bil zapustil, ostal večen med nami, kot je večna njegova glasba, ki jo poslušajo ljudje po celem svetu.

Vir: https://sl.wikipedia.org/wiki/Slavko_Avsenik

Z odrskih desk

Franc Areh

Igralec Marjan Areh v komediji Bolje tič v roki kot tat na strehi

Stari trg pri Slovenj Gradcu je znan po kulturnih prireditvah, ki v sedanjem času potekajo v kulturnem domu, včasih pa se je vse to odvijalo v letnem gledališču ob starotrški cerkvi pod gradom, ki kraljuje nad Mislinjsko dolino. Prav tu že vrsto let živi poznana Arehova, po domače Korparjeva rodbina, v kateri so vsi nadarjeni igralci in pevci.

Marjan Areh je talente podedoval po svojem dedu, ki se je rodil na znani Šanclnovi kmetiji nad Starim trgom. S svojim očetom Ivanom je Marjan sodeloval v vseh igrah v kraju, saj je bil veseljak in temu primerno je igral najrazličnejše vloge. Spomnimo se ga iz komedije Deseti brat, kjer je bil prepoznaven v vlogi Krjavlja. Da ima Marjan talent za odrske deske, je dokazal z zahtevnimi vlogami, ki jih je zelo kvalitetno odigral na odrih Koroške in izven nje. Poznamo ga iz vlog, ki jih je uspešno odigral v delih *Celjski grofje*, *Veronika deseniška*, *Štirje letni časi*, *Mama umrla dvakrat*, *Denar pada z neba* in še bi lahko naštevati. Kot dobrega igralca so ga opazili tudi drugod in ga povabili medse. Tako je imel možnost spoznati Koroški deželni teater, Gledališko skupino iz Pameč in še druge.

Marjan se zelo rad spominja Edija Anderliča, velikega kulturnega človeka, ki je ves svoj čas posvetil Prosvetnemu

društvu v kraju. Na pobudo Kulturnega društva v Starem trgu in Zveze kulturnih organizacij Slovenj Gradec so postali znani tradicionalni Anderličevi dnevi, poimenovani ravno po Ediju. V spomin nanj se v spomladanskih mesecih odvijajo predstave v kraju samem ter v Kulturnem domu Slovenj Gradec, kjer pa seveda sodeluje tudi Marjan.

Marjan je bil v mlajših letih član uspešne folklorne skupine v Starem trgu, malce pa se je preizkusil tudi v glasbenih vodah. Prejel je razna priznanja in pohvale. Veliko mu pomeni Bernekerjeva plaketa, priznanje, ki ga je prejel ob festivalu Komedije amaterskih dramskih skupin v Pekrah. Sedaj, ko sta z ženo v pokoju, se veliko ukvarjata z vrtničarstvom. Nekaj časa

Marjanu še vedno jemlje učenje novih vlog, kar mu predstavlja velik izziv. Ljubitelji dobrih iger mu želimo še veliko igralskega navdušenja, predvsem pa zdravja in da ga še velikokrat srečamo na odrskih deskah.

Na Selah smo dobili novo cesto

Nevenka Knez

Foto: Anton Knez

Nepopisno je bilo veselje krajanov Sel ob tako veliki pridobitvi, kot je novo asfaltirana cesta, ki nas zdaj gladko vodi proti Poštarskemu domu pod Plešivcem. Ni še dolgo, ko nas je na poti na Zgornje Sele premetavalo po grbinah in rebrih takrat še makadamske ceste. Smilili so se nam kolesarji in planinci, ki so ob poti požirali oblake prahu; čudili smo se tujim turistom, ki so žrtvovali svoje jeklene konjičke in se kljub slabi cesti odločili priti k nam na Sele. Danes je slika drugačna.

Krajanji Zgornjih Sel so tako v sredo, 8. julija, slovesno odprli cesto, ki je dobila svojo novo podobo konec maja. Na odprtje so povabili vse sokrajane ter najbolj zaslužne, ki so si skupaj z njimi prizadevali, da je v resnici prišlo do realizacije dolgo načrtovane investicije. Tako so z nami, krajanji Sel, delili veselje tudi župan MO Slovenj Gradec Andrej Čas, direktorica Občinske uprave Vesna Kozlar in podžupan Janez Potočnik, katerih vrata so bila vedno odprta in ki so nam

Nagovor župana, ki je sledil pesmi domačega MPZ Franca Ksaverja Meška, katerega člani so prisotni na vsaki prireditvi v kraju.

prisluhnili ter nam v trenutkih negotovosti znali pomagati. Vsekakor pa se je treba zahvaliti za dolgoletni trud in prizadevanje Vaški skupnosti Sele-Vrhe s predsednikom Petrom Pungartnikom na čelu ter delavcem in vodstvu podjetja Verdis, ki so izvajali dela. Vse čestitke gredo Španželowim, Šulerjevem, Zageršnikovim in Lesnikovim za organizacijo odprtja in razkošno pogostitev, ki smo je bili deležni

Trak je prerezal domačin Janez Kotnik, p. d. Španželow Vanč.

na kmetiji Šuler, kamor je po uradnem delu goste vodila panoramska vožnja z lojtnikom. Veselo razpoloženje so popestrili še domača pesem pevcev MPZ Ksaverja Meška ter zvoki ansambla Itak. Krajanji Zgornjih Sel so tako znova dokazali, da znajo držati skupaj in se boriti za javno dobro in s tem potrdili, da v slogi je moč, ki lahko dela tudi čudeže.

V velikem pričakovanju, da se popeljejo po novi cesti z lojtnikom.

Otvoritev spominskih plošč

Franc Areh

Pohorski gozdovi nas vedno prijazno vabijo v svoj objem. Tudi 6. junija smo prišli med naše zavedne in predane državljane Slovenije, ki so to dokazali v vseh najtežjih obdobjih, ko so si tujci želeli nadvlade nad našimi ljudmi. Vendar naši pravi Pohorci nikoli niso omahnili pod njihovo prevlado. Na tej zemlji se je vedno govorilo slovensko in tuji zavojevalci se tukaj nikoli niso počutili zares varno. To so okusili nacistični zavojevalci v II. svetovni vojni, ko so hoteli zaslužiti slovenski narod. In podobno se je dogajalo v osamosvojitveni vojni leta 1991, ko je agresorka, takratna Jugoslovanska ljudska armada, napadla našo Slovenijo.

V času priprav na osamosvajanje Republike Slovenije, 1989–1991, od akcije Sever, še posebej pa po plebiscitu so v takratni milici uvideli, da bi naša prizadevanja lahko ogrozila takratna Jugoslovanska ljudska armada. Začeli so se tajni načrti obrambe. Potrebno je bilo takojšnje premeščanje orožja in ostale opreme iz skladišč takratne milice na tajne lokacije. Med možnimi lokacijami so bile izbrane kmetije na Pohorju, Vrčkovnik, p. d. Razbornik, v Golavabuki in kmetija Gaberšek na Legnu. Kar nekaj časa po koncu desetdnevne vojne in ko je zadnji vojak zapustil slovensko ozemlje, so vso shranjeno opremo vrnili v skladišča takratne že policije.

Otvoritev spominskih plošč so se poleg domačinov in krajanov udeležili tudi predstavniki združenja Sever za Koroško s predsednikom Vinkom Mlinškom, direktorjem policijske uprave Celje, Jože Senica, podžupan Mestne občine Slovenj Gradec Ksandi Javornik in podžupan Vuzenice Srečko Lampret. Prav tako so bili navzoči predstavniki domoljubnih društev, policisti in praporščaki. Na obeh omenjenih domačijah so bile odkrite spominske plošče. Predsednik društva Sever, Vinko Mlinšek, je v imenu društva obema lastnikoma podelil priznanja Sever. Ti dve spominski plošči pa naj bosta v ponos obema zavednima slovenskima kmetijama z vednostjo, da je domovino vedno čast braniti. V zapisu je del slavnostnih govorov Srečka Lampreta in Staneta Isaka na obeh lokacijah. Otvoritvi sta potekali v nedeljo, 6. junija, 2015. Po končani slovesnosti je bilo družabno srečanje.

Otvoritev spominske plošče na kmetiji Viktorja Verčkovnika po domače Razbornika v Golavabuki

Otvoritev spominske plošče na kmetiji Gaberšek na Legnu

Prisotni na slavnosti pri Gaberšku na Legnu

Iz Podgorja v La Salette in na Aiguille du Midi

Leopold Korat

Ob lanskem srečanju romarjev, ki smo bili v Rimu, se je porodila misel z željo, da letos potujemo in poromamo v Francijo. To smo od 22. do 26. junija tudi storili. Nabralo se nas je za poln avtobus. "Kjer je volja, tam je pot (kjer je pot, je tudi cilj)."

Naš prvi cilj je bilo mesto Sotto il Monte. To je rojstni kraj sv. papeža Janeza XXIII. Ta papež je v Cerkvi začel veliko delo prenove – sklical je "svetovni zbor škofov", koncil. Ogledali smo si njegovo rojstno hišo in dom. Od tod smo še isti dan nadaljevali pot preko prelaza Col de Montgenevre do mesta Briancon. Tu smo prvi večer prespali in se drugo jutro odpravili proti mestu Gap in še naprej do romskega kraja La Salette. Marijina cerkev in velik samostan stojita na višini okoli 1800 metrov nad morjem. Zvečer, po sveti maši in po večerji, je sledila procesija z lučkami, ki je priljubljen običaj v mnogih Marijinih božjepotnih cerkvah. Procesija se je vila od cerkve in po hribu med cvetjem. Nekaj romarjev se je drugo jutro podalo do vrha (2200 m) in se do svete maše vrnilo v cerkev.

Z lepimi mislimi in vtisi preživetih trenutkov smo se odpeljali do mesta Voiron. Tu smo obiskali največjo klet likerjev. Menihi kartuzijani (pri nas v Pletterjah) imajo tam nedaleč od svoje matične hiše Chartreus destilarno likerjev (zelenega in rdečega). Ogledali smo si tridimenzionalen film o prihodu sv. Bruna in njegovih sobratov v te kraje v 12. stoletju in dobili za pokušnjo nekaj likerjev po izbiri. Po tem ogledu pa smo nadaljevali pot do zdraviliškega mesta Aix les Bains, ki leži ob slikovitem alpskem jezeru. Ob sprehodu mimo jezera in starega mestnega jedra smo občudovali lepoto cvetličnih aranžmajev in domiselnost vrtnarjev. V preteklosti so v to mesto radi prihajali kraljica Viktorija, cesarica Sisi in Napoleon III. Tu smo si zdravili dušo in telo in pozabljali težave tega sveta. Iz tega mesta nas je pot vodila v mesto Annecy. Srednjeveško jedro tega mesta je iz 16. stoletja. Peljali smo se do cerkve, kjer sta delovala, živela in umrla sv. Frančišek Saleški in Ivana Šantalska. Ker je bila cerkev že zaklenjena, smo se odpravili do hotela, kjer smo imeli večerjo in prenočitev. Četrty dan našega potovanja

smo začeli z gledanjem v nebo in "prerokovanjem", kakšno bo vreme. Potrebovali smo lepo vreme, saj smo se odpravili najprej do smučarskega centra Chamonix, od tam pa smo se z najvišje speljano gondolsko žičnico dvignili na vrh Aiguille du Midi (3842 m), na enega od vrhov pogorja Mont Blanc, najvišjega pogorja in gore v Evropi (4807 m). To doživetje je težko opisati, še posebno ob tako lepem vremenu, kot smo ga imeli (vsaj dopoldan brez oblaka). Z razglednih ploščadi je bil videti en sam planinski raj od ledenikov, snežnih vrhov, plazov, smučišč do gondolskih panoramskih sedežnic. Tu in tam smo na belih strminah zagledali samotne gornike, ki so se z derezami, cepini in vrvmi dvigali do vrha. Občudovali smo njihov pogum in voljo priti na vrh. Na veliki ploščadi na vrhu Aiguille du Midi smo zapeli slovensko himno in Marijino pesem (ura je bila točno poldne). Ta dan je bil četrtek, ko je naša domovina praznovala svoj rojstni dan. Čudovito je bilo prepevati in praznovati tako visoko nad vsakdanjimi skrbmi in problemi.

Po vrnitvi v dolino smo po nekaj uricah prišli do cerkve v Chamonixu, kjer smo imeli še zadnjo mašo na našem romanju in se ob 16. uri začeli vračati proti domu. Skozi predor Mont Blanc, po dolini Aoste (kjer že nekaj let papeži preživljajo počitnice), ki jo krasijo mnogi gradovi in slikovite vasi, mimo Milana, Verone in

Padove proti Sloveniji. V zgodnjih jutranjih urah (ko v ljudski pesmi petelinček že trikrat zapoje) smo polni lepih in še ne domišljenih vtisov in lepot naše romarske poti prispeli domov. Doma je najlepše, še lepše pa se doma spi. Zaspali smo s sanjami o lepotah na naši poti. Ko se bomo prebudili, si bomo odpočiti pripovedovali, kako lepo je bilo ...

Beli vrh – desno Mont Blanc (4807 m)

Pogled z vmesne postaje na Aiguille du Midi (3842 m)

Naša skupina; desno v snegu Mont Blanc

Procesija z lučkami v La Salette

Romarji v La Salette

Gostilna Ržen

Franc Areh

„Tam v Trobljah sred' vasi ena hišica stoji“, je znani napev narodno-zabavnega ansambla Štirje kovači, ki je pesem posvetil Rženovi Tinki, mami gospe Anke, ki se danes veselo vrti po gostilni in je vesela vsakega gosta. Tinka je bila babica Petra Sidarja, ki danes upravlja gostilno in se trudi s posebnimi specialitetami k sebi privabljati goste. In ded je bil velik gasilec, ki je dolgo poveljeval gasilcem v Pamečah-Trobljah. Danes gostilno Ržen vodi že četrti rod.

Posebnost Rženove gostilne je ta, da spada med najstarejše gostilne v Sloveniji. Na začetku je bila prava furmanska gostilna. Pred njo sta bila privez za konje in tradicionalno korito za napajanje vprežne živine. Gostinstvo pri Rženu sega v davne čase. Leta 1854 je bilo vpisano v kataster. Tisti čas so pri Rženu imeli tudi kmetijo, ki se je lepo povezovala z gostilno. Danes ne

Gostilna Ržen v Trobljah pri Slovenj Gradcu

kmetujejo več, sredi vasi pa se danes ponša lepo urejena gostilna, ki nudi dobro pripravljene jedi po naročilu. Vsakodnevno lahko pri njih okusite dobro pripravljene pice in kurje perutke, t. i. *habice*. Včasih pa svoje goste presenetijo tudi z izvrstno pripravljenimi lignji in pravo koroško domačo jedjo *mežerlem*.

Petnajstega avgusta je v Trobljah lepa nedelja. Na ta Marijin praznik pri Rženu že tradicionalno pripravljajo *mežerli*. Od domačih dobrot si gostje, ki prihajajo tudi od drugod, lahko privoščijo tudi domače

klobase in narezke. Imajo posebno sobo za goste, zunaj ob gostilni pa lep vrt, kamor lahko gostje sedijo poleti. Že na začetku omenjeni ansambel Štirje kovači se je ob ustanovitvi večkrat zbiral v tej gostilni. Tu so vadili in večkrat tudi igrali.

Če vas bo pot zanesla v to prelepo vasico, pa se le oglasite in povprašajte po dobrotah. Lepo besedo vam bosta namenila lastnik Peter in Rženova Anka, ki vam bo, če bo prav posebno dobre volje, zaigrala kakšno pesem tudi na frajtonarico.

Utrip s srečanja krajanov Zelen Brega

Sabina Ranc

Foto: Jože Matečko

Sobota, 27. junija 2015, je za Zelen Breg minila v znamenju druženja, saj smo se tako organizirano srečali že peto leto. Dogodka, kjer se srečamo, kakšno rečemo in se ne nazadnje med seboj spoznavamo, se je udeležilo okoli 130 krajanov in krajanov, kar je razveseljujoče, saj se nekateri vidimo le na tej prireditvi.

Prihod na srečanje: sosed ob sosedu

Poleg dobre kapljice, hrane in prešernega petja smo v druženje vključili tudi družabne igre. Udeleženci, ki so imeli voljo sodelovati, so bili razporejeni v štiri mešane ekipe, že standardno poimenovane Orači, Stelerajevci, Furmani in Zimski kosci. V ekipah so bile združene vse generacije, saj je tudi vsebina iger zahtevala izkušnje in modrost starejših ter igrivost in spretnost mladih. Navkljub popoldanskemu dežju, ki je osvežil ozračje na Trotovi domačiji, je bilo srečanje prijetno.

Veseli nas, da se tovrstnih dogodkov z veseljem udeležujejo vse generacije in vsi, zaslužni za to, da se je življenje na podeželju, na Zelen Bregu, obdržalo in se bo tudi v prihodnosti razvijalo po našem vzgledu. Tistim, ki smo jih imeli v svoji sredi še lansko leto ali morda na preteklih

srečanjih in jih ni več med nami, pa smo se poklonili z minuto molka.

Hvala vsem, ki ste se dogodka udeležili, vsem tistim, ki pa se ga zaradi drugih obveznosti niste mogli, pa kličemo na snidenje prihodnje leto!

Ekipa pri sestavljanju grabelj

Zmagovalna ekipa – Orači

Za spomin na naše srečanje je Račelova Anica napisala tole pesem:

Zelen Breg

*Náš Zelen Breg je res lep kraj,
vsak rad se vrača mu nazaj.
Naj bo mladenič al' star mož,
vsak si želi domačih rož.*

*Domači cvet najbolj diši,
vse domačije jih krasi.
Saj okna ni in ne polic,
kjer ne bi vil se kras cvetic.*

*Nekoč drugače je bilo,
življenje ni bilo tako lepo.
Trdo smo garali za kruh,
je včasih grenak bil in suh.*

*V bajtah bil je pod lesen,
je skozi okna pihal mraz leden.
Zdaj vsepovsod nov dom stoji,
v oknih sonce se blešči.
A svet ostal je, kot je bil,
ravnina ni, ni breg minil.
Vsak ljubi kos svojega sveta,
vsak dan mu košček da srca.
A srce v naših je ljudeh
veliko kot harmonike meh,
ostane vedno naj tako
in vedno skup' nam bo lepo.*

*Ko v sončno jutrose zbudim,
v dolino Reke pohitim.
Tam je moj svet, je rože dih,
je Zelen Breg, šumeč in tih.*

*Ostal je v srcu lep spomin,
ko stal nekoč je tam naš mlin.
Oče je čez dan garal,
na večer se je v mlin podal.*

*Bo jutri treba speči kruh,
je v miznici le krajček suh.
Ko pa se je v peči pekel kruh,
se širil je omamni duh.
Na gornji njivi je ajdo s'jal,
velikokrat ob njej postal.
Ob drobni dišeči rdeči cvet
hodili smo si srce gret.*

*Danes ajde ni,
ni več čudes,
ne sliši mlinskih se koles.
Vendar naš Breg
prelep je svet,
naj tu vam bo
lepo živeti.*

*V življenju z nami gre spomin,
duhti v nas kot rožmarin.
Ostane z nami naj bogat,
saj dom in svet
naj vsak ima rad.*

Koncentracija pri spustu žog

Pomagajmo

V soboto 13. 6. 2015 popoldne je zagorelo v ostrejšu hiše družine Škrube, po domače pri Škurniku. Družina je izgubila hišo, ki je dajala dom več stoletij mnogim družinam in generacijam. Ogenj je popolnoma uničil kmečko hišo, kateri so ravno pred kratkim obnovili streho in fasado. Uničeno je vso pohištvo, vsa oprema v hiši, oblačila, vse kar so imeli. Prosimo pomagajte z donacijo, materialom ali pridnimi rokami.

Naslov:

Oskar Škrube
Podkraj pri Mežici 27
2392 Mežica

Lastniki gozdov, ki oddajate hlodovino GG Slovenj Gradec, lahko svoj prispevek v hlodovini označite in o tem obvestite svojega odkupovalca. Hlodovina v ta namen se bo zbiral na Žagi GG v Otiškem Vrhu.

Izdaja:
Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d.
Voranečev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

telefon: 02 88 39 480
02 88 42 684
e-mail: viharrik@gg-sg.si,
viharnik.gg@gmail.com

Direktor:
Silvo Pritrznik

Glavna in odgovorna urednica:
Marta Krejan Čokl, prof.

To številko je uredila:
Ida Robnik

Uredniški odbor:
Marta Krejan Čokl, Ida Robnik, Danijela Zaveršnik,
Saša Šuhel, Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Mateja Uršnik

Lektorica:
Marta Krejan Čokl, prof.

Fotografija na naslovnici:
Foto: Ida Robnik

Oblikovanje in grafična priprava:
Unigraf - Igor Senekovič, s. p., Prevalje

Tisk:
ZIP center, d. o. o., Ravne na Koroškem

Na podlagi mnenja ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je Viharnik proizvod informativnega značaja (tj. tarifne številke 3).
Mnenje avtorjev ni nujno tudi mnenje uredništva.

Ta veseli dan ali žabngraški piknik 2015 pri Senicanu

Anita Ažnoh

Teško pričakovani žabngraški piknik, ki ga pripravi vsakič drugi organizator iz vasi, je bil tokrat že četrtrič zapovrstjo. Odvil se je na lokaciji v bližini cerkve sv. Urbana na Vrhah. Ta svetnik nam je namenil vroč poletni dan, zato je bila množična udeležba zagotovljena.

Od predhodnega organizatorja Matjaža smo sedanji organizatorji prejeli šank, ki je nekakšen prehodni pokal naših vaških druženj, in organizacija je lahko stekla. Nada nam je tudi tokrat pripravila okusno kisl juho s cmočki, ki nam je šla vsem v slast. Seveda pa pravega piknika ne bi bilo brez odličnih dobrot z žara, za katere je poskrbel mesar Franček ob pomoči žarmojstra Boštjana. Za razvajanje naših brbončic pa so poskrbele sovaščanke, ki so pripravile slastna peciva.

Ob sproščenem druženju ter klepetu se je dan prevesil v drugo polovico. Takrat

Nogometna tekma

je sonce malce prizanesljivejše sijalo in odigrali smo še *ta pravo* nogometno tekmo, na kateri pa ni šlo brez manjših poškodb, ki jih je strokovno oskrbela vaščanka Nada.

Vse premalokrat se ustavimo in si vzamemo čas za soseda ... Mi vaščani

Žabngradca smo si ga; ob pogovoru, igrah, dobri hrani ... Prepričani smo, da se bomo tudi naslednje leto udeležili piknika v takšnem ali pa še v večjem številu.

Hvala vsem, ki ste bili del tega.

Med udeleženci je bila tudi Marija, ki je s 94 leti najstarejša prebivalka na območju Sel in Vrh.

Najmlajši so se zabavali ob raznih igrah, nekoliko starejši pa so srečanje izrabili za pogovor.

Vsi Žabngradčani

Dan državnosti na Ojstrici

Vančy

Na praznik dneva državnosti, 25. Junija, smo se farani Dravograda in Raven na Koroškem zbrali na Ojstrici. Odšli smo na pohod na Piramido, od tam na vrh Košenjaka in okoli nazaj proti Trem križem na Goriškem vrhu. Tam smo opravili molitev in prisluhnili nekaj spodbudnim besedam o domovini.

Domačini Ojstričani, člani Kimperk teatra, so nas pogostili še z izvrstnim bogračem. Tako je bil praznik lep in popoln!

Člani dekanij: Ravne na Koroškem, Strojna, Dravograd in Ojstrica; skupaj nas je bilo 47 pohodnikov.

Popotnica s psom

Vančy

Nekajkrat sem v *Viharniku* že opisal, kako se ljudje podajajo na pot z različnimi sredstvi in živimi spremljevalci. Tako potujejo s kolesi, s konjsko ali volovsko vprego pa tudi s čolni in še celo s kotalkami, in to ne za en popoldan, ampak za tedne in še celo več. Neko popoldne me je očarala popotnica, ki jo je z otovorjenim psom mahala proti Trbonjam. Ko pa sem se naslednji dan odpravljal od doma, sem jo zopet dohitel tik pred gradičem Bukovje, kot nalašč za lep utrinek (sliko) in kratek klepet. Zaupala mi

je, da ji je ime Petra, da je doma v Nemčiji v (Münchnu) in da potuje s kužkom Mambom po Jakobovi poti.

Pa je nadaljevala svojo pot naprej proti Dravogradu. Spredaj jo je veselo mahal kuža, otovorjen s svojo opremo na hrbtu, za njim pa popotnica Petra. Zaželel sem jima prijetno popotovanje po naši Sloveniji, predvsem pa lepega vremena na Jakobovi poti.

Pohodnica Petra s svojim kužkom Mambom. Oba opremljena za dolgo pot potujeta po Jakobovi poti. Ujel sem ju pred gradom Bukovje.

Odmevni kulturni dogodki zaznamovali občinski praznik

Vančy

Uvodoma so v soboto 27. junija že gasilci praznovali 140 let obstoja društva. Odprli so nov gasilski dom in v goste povabili Čuke.

2. julija je bilo v cerkvi sv. Vida odprtje mednarodne zbirke Unicum – keramika, v petek, 3. julija, je potekala slavnostna seja občine v dvorcu Bukovje in so bile podeljene občinske nagrade, zvečer pa je nastopila odlična folklorna skupina Towara Benina iz Afrike, ki je s plesom, pisanimi

kostumi in z odličnim petjem predstavila to vročo celino.

V soboto, 4. julija, je bila prireditev Zlata trobenta Dravograda v dvorcu

Bukovje. Nastopili so *trubaški* orkester Gorana Jevdiča iz Srbije, skupina Pivo in čevapi in pevka Manca Špik.

Činklce na eni izmed prireditev v Dravogradu

25. srečanje državnice in državnikov pri Najevski lipi

Ida Robnik

Pogovor o vlogi žensk pod lipo

Tradicionalno, letos že 25. srečanje državnice in državnikov pri Najevski lipi, je bilo v soboto, 27. junija. Lepo vreme je privabilo veliko obiskovalcev, ki so kot po navadi nekateri prišli peš, organizirano v okviru Športnega društva Najevska lipa, nekateri kar tako, drugi s kolesi, velika večina pa z avtomobili. Med državniki so obiskovalci pristrčno pozdravili oba predsednika, države Boruta Pahorja in vlade dr. Mira Cerarja, zanimanje pa je pritegnila tudi letošnja posebna gostja Vlasta Nussdorfer. Med gosti pa so bili tudi koroški gosposlanci in župani ter predstavniki gospodarskih družb in organizacij, ki so imeli priložnost predstaviti svoje dosežke in probleme državnikom iz oči v oči. Srečanja so se udeležili tudi Slovenska vojska s predstavitev svojih obrambnih sil in starodobniki s svojimi bleščečimi vozili.

Medtem ko so se gostje zbirali na turistični kmetiji Smrečnik, nedaleč od lipe, je črnjanska županja mag. Romana Lesjak povabila pod lipo krog žensk na odgovornih položajih, med njimi osrednjo gostjo Vlasto Nussdorfer, varuhinjo človekovih pravic, na razmislek o vlogi žensk v današnji družbi. Večina je menila, da si moramo ženske prizadevati in utirati položaje v družbi na odgovorna delovna in vodstvena mesta in s tem vzpostaviti uravnoteženo ravnovesje med obema

spoloma. Vlasta Nussdorfer je iz pogovora z županjo mag. Romano Lesjak povzela, da je bilo v Črni veliko narejenega na področju varovanja okolja, še posebej glede na preteklost, ko je bila okolica kraja izjemno onesnažena. Otroci so pri tem še vedno šibki člen; zanje je treba še posebej poskrbeti, da bodo imeli prihodnost in zdravo okolje in nadalje kot mladi na razpolago dovolj delovnih mest. Spregovorile so tudi županje sosednjih občin in ocenile, da je vloga ženske na položaju težka, je pa tudi privilegij, da je treba imeti "trdo kožo" in korajžjo, da ženske znamo združevati in izpostavile županjo Črne na Koroškem kot *mušter* za vse naštet. Oglasile so se še druge, predsednica slovenjgraškega sodišča Petra Čas, novinarka, vse izjemno samozavestne in odgovorne ženske, ki obvladujejo zaupane jim funkcije in dela, hkrati pa poudarjajo svojo ženskost.

Debato je prekinil prihod obeh predsednikov, ki sta se rokovala z ljudmi. Na velikem odru ob Najevski lipi je okrog tisoč obiskovalcev najprej nagovorila mag. Romana Lesjak, županja Občine Črna na Koroškem. Predsednik vlade dr. Miro Cerar je v uvodu svojega slavnostnega govora šaljivo izpostavil, da je iz pogovorov z ljudmi povzel, da imajo Korošci samo en problem, to je cesta. Pozval je odgovorne, da ta problem neprenehoma izpostavljajo in se trudijo,

da pride čim prej do rešitve. Govor je nadaljeval o v tem obdobju najbolj aktualni besedi in tudi stanju – krizi – in izpeljal, da so te razmere v ljudi vlile strah in krč, kako se s tem soočiti. Pozval je ljudi, naj ne iščejo izgovorov, da se ne da tega strahu premagati, da je treba stopiti skupaj in začeti premagovati vsak svoje okostenele navade, dozoreti kot nacija. Kot narod smo na dobri poti in ko nas ne bo več strah, bomo dozoreli.

V kulturnem programu sta učenca OŠ Črna v skeču prikazala pogovor med rudarji, črnjanski gledališki krožek pa se je v svoji kratki predstavi sprehodil skozi 350 let rudarjenja v zgornji Mežiški dolini in s tem slovesno obeležil jubilej ter predstavil znamenit rudarski "skok čez kožo". Svoj program je izvedel tudi Orkester Rudnika Mežica-Črna, ki je spremljal tudi gosta, pevca Alfija Nipiča. Prireditev je s pesmijo popestril koroški kantavtor Milan Kamnik.

Druženje se je nadaljevalo v veselem razpoloženju ob *šlagerjih* Alfija Nipiča.

Najevska lipa

Prestala si vojne, strele, viharje,
kot svoje liste si menjala svoje vladarje,
pesem nosi spomin na lipo stoletno
zdaj, ko oblekla si srajčko poletno.

V nebó stoletja hitiš in z nami trpiš,
za dušo in srce za svoj narod cvetiš,
lipa stoletna, ti naš si zaklad,
povej, katera že letos je tvoja pomlad?

Ne potrebuješ besed, da narod svoj združiš,
nemo, ponosno kot vojak ti nam služiš,
ne potrebuješ plačila, čeprav nosiš nam mir,
da bi narod bil složen, da pregan bo prepri.

Sem pobožal ti skorjo, je kot matere dlan,
smo hvaležni dovolj, da tvoj list nam je dan,
vsak Slovenec naj pomni, da dihaš za nas,
in dokler boš cvetela, nam sijal bo obraz.

Si večkrat slišala pare, ki tu šepetajo,
solze si pila, ki usoda jih daje,
zgodbe si brala, saj z njimi živiš,
a zdaj vem, si kot jaz, zato le molčiš.

Ne pozabi, moj narod, kaj nam lipa je dala,
le malo je treba, da nam bo v srcu ostala,
rad sanjal bi, lipa, še dolgo s teboj,
tvoj list pa na srcu mojem zaspal bo nocoj.

Stanko Grč

Alfi Nipič je med pesmijo Slovenija, od kod lepote tvoje, pristopil k predsedniku Borutu Pahorju, ki mu je pritegnil v napevu.

Nastop Milana Kamnika

Osnovnošolca sta povabila dr. Mira Cerarja na ogled njune predstave.

Prihod državnikov k lipi

Članice Društva kmetič Mežiške doline so poskrbele za sladke dobrote na mizah gostov.

Naš dopisnik, priznani koroški pesnik Stanko Grl, je ponosno poslušal svojo pesem, ki se je slišala z odra.

Skok čez kožo

Gledališka skupina iz Črne je predstavila 350 let rudarjenja v dolini.

Kaj se dogaja s potjo na Grohat?

Marta Krejan Čokl

Junija letos so med planinci in pohodniki, ki radi obiskujejo našo Raduho, zaokrožile slike "urejanja" pešpoti od Bukovnika, najvišje ležeče kmetije v Sloveniji, 1327 m, na Grohat. Dela so se lotili kar s stroji, kar se večini uporabnikov poti zdi nesmiselno, saj je bila pot lepa in urejena, mnogi pravijo, da je bila kar pravljica. Glede na to, da skoraj vzporedno z njo teče cesta prav do koče na Grohatu, je bilo začudenje še toliko večje.

Izvedeli smo, da gre za projekt Občine Solčava, in sicer za Urejanje javne turistične infrastrukture ob Solčavski panoramski cesti ali skrajšano "Solčavska panoramska cesta".

Predmet operacije je izgradnja javne turistične infrastrukture v območjih

Rekonstrukcija pešpoti od Bukovnika proti Grohatu Foto: Igor Radovič

s posebnimi varstvenimi režimi in v turističnih območjih s poudarkom na trajnostnem turizmu in s tem tudi s posebnim poudarkom na skrbi za okolje. S tem Občina Solčava želi povečati turistično atraktivnost območja ob Solčavski panoramski cesti in turistične destinacije, povezati koroško, savinjsko-šaleško in avstrijsko koroško regijo, vzpostaviti pogoje za pospešen razvoj

V hladu sence proti planini Grohat Foto: Uroš Podovšovnik

trajnostnega turizma in razvoja ob Solčavski panoramski cesti in v sosednjih regijah ...

Operacijo delno financira Evropska unija, zanjo pa je odgovorna Občina Solčava, ki pri tem sodeluje s Planinskim društvom Mežica in z lastnikom zemljišča Vilijemom Ošepom, Bukovnikom, ki z ureditvijo poti soglaša. Planinska zveza Slovenije pri projektu ne sodeluje.

Čeprav bi bilo morda precej bolje rekonstruirati že obstoječo cesto, pot pa le vzdrževati (kar pa ni v skladu s cilji projekta), upamo, da se bo na koncu pokazalo, da rekonstrukcija te kratke in lepe poti le ni bila tako slaba zamisel. Nam pa ta dogodek vseeno da misliti, ali so tisti, ki so določali cilje projekta, pot sploh videli od blizu ... Pred rekonstrukcijo in po njej.

Zmagovalni pokal

Prvo mesto za Rompompom

Jerica Peruš

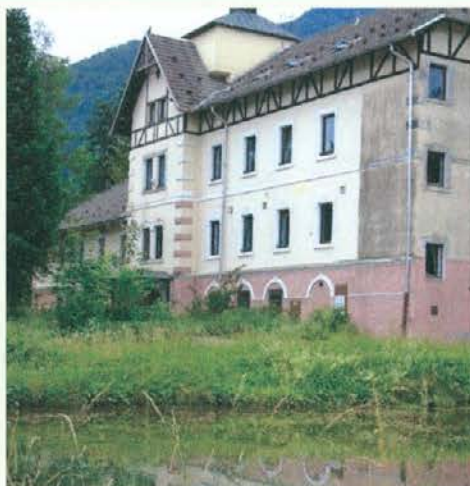
Skupina Rompompom se je 25. junija 2015 v Pamečah pri Slovenj Gradcu udeležila tekmovanja ljudskih godcev, tudi posameznikov harmonikarjev, in je prekosila zelo močno konkurenco ter si pridobila naziv absolutnega prvaka za Mislinjsko dolino. Na uspeh je skupina zelo ponosna, saj se že deseto leto trudi, da z doma narejenimi instrumenti in igranjem na svojevrsten način razveseljuje tako domače kot tuje občinstvo.

Žalostna podoba Rimskega vrelca

Vančy

Oni dan sem se zapeljal s kolesom skozi Kotlje. "Ker pa sem že ravno tu, zavijem še na en kozarček kisle vode h Kotuljskemu izviru!" sem si rekel in zavil. Voda še vedno teče, tako kot je nekoč: ta dara kiseva vada, za odžejat ta bulši!

Razžalostil pa me je pogled na propadajoči dvorec, na osamljen in

zapuščen ribnik ob njem, še luči so okoli in okoli vse razbite. V mojem spominu pa še živi, kako je bilo včasih tu lepo in živahno. V negovanem parku so bujno cveteli in dišali grmički jasmína.

Pred žetvijo so nas večkrat s kolesom poslali, da smo pripeljali kakšno pletenko kisle vode za primešati k moštu. Zdaj pa nič več ne cveti in diši jasmín okoli Rimskega vrelca in tudi žanje se nič več, vsaj na roke ne. Žal pa tudi lep dvorec vse bolj propada.

Zapisal sem kar tako en nostalgichen spominek na čase iz mladosti, sami pa presodite, ali so bili ti časi boljši; za Rimski vrelac gotovo pa zaradi mladosti tudi!

Iz naših društev

V Lions klubu Slovenj Gradec aktivni tudi čez poletje

Mag. Kornelija Marzel,
Lions klub Slovenj Gradec

Lions klub Slovenj Gradec je v svojih programskih usmeritvah za lionistično leto 2014/2015 poleg ostalih aktivnosti zapisal tudi širjenje idej lionizma ter spodbujanje prostovoljstva in humanitarosti. Mladi so pri tem njegova posebej pomembna ciljna skupina.

O solidarnosti in sočutnosti se ne da preprosto brati iz učbenikov ali se tega naučiti iz ust učiteljev. O teh vrednotah je treba razmišljati, jih udeležati ter prenašati na okolico. Da bi mlade navdušili in jih vključili v naše aktivnosti, predvsem pa, da bi v njih predramili čut za plemenita dela, smo se v klubu odločili, da izvedemo **natečaj za najbolj izvirno humanitarno idejo**. V letu 2012 smo natečaj izvedli med srednješolci v Slovenj Gradcu, lani na Ravnah na Koroškem, letos pa med srednješolci na Muti. Komisija v sestavi predsednika kluba Huberta Dolinška in članov Alojza Gabrovca in Kornelije Marzel je vse letošnje prispеле prijave pregledala po naslednjih točkah razpisa: naziv humanitarne akcije, namen in ciljna skupina prejemnikov humanitarne akcije, izvajalci akcije, promocija, predstavitev akcije in rezultatov v medijih, časovni okvir izvedbe akcije, trajnostna naravnost akcije ter družbena odgovornost.

Vse prispеле prijave so bile odlične. Priznanja in darila podjetja Zepter iz Slovenj Gradca so prejele naslednje dijakinje: Ana Ladinek za akcijo Malčki pomagajo, Anamarija Gaber za idejo Omogočimo nepozabne počitnice ter Jana Matavž za Ples petih generacij.

Komisija se je odločila, da z

Na fotografiji od leve proti desni: Roman Založnik, pomočnik ravnatelja Srednje šole Slovenj Gradec in Muta, mag. Kornelija Marzel, LK Slovenj Gradec, Jana Matavž, zmagovalka natečaja, Anamarija Gaber, dobitnica priznanja, Petra Straunik, profesorica, mentorica projekta na šoli, Hubert Dolinšek, predsednik, LK Slovenj Gradec, Bernard Kresnik, ravnatelj Srednje šole Slovenj Gradec in Muta. Na fotografiji manjka Ana Ladinek, dobitnica priznanja, ki je ob dogodku opravljala maturo.

obljubljeno glavno nagrado nagradi Jano Matavž. Ples petih generacij je zamisel o akciji, ki je nova, domiselna in ki sledi cilju lionizma pomagati posebej občutljivim skupinam (npr. otroci, invalidi, starejši, revni ...), hkrati pa spodbuja prostovoljstvo, medgeneracijsko druženje in ekološko noto ter je po mnenju tričlanske komisije bila najbolj izvirna. Zato smo dijakinjo predšolske vzgoje Jano Matavž nagradili z brezplačno udeležbo na lionističnem taboru Mednarodna izmenjava mladih, ki ga bo obiskala poleti 2016. Tabori so organizirani v juliju in avgustu po vsej Evropi pa tudi izven (Japonska, Brazilija, Kanada ...). V evropskih državah trajajo praviloma dva tedna, izven Evrope pa štiri tedne. Taborov se udeležujejo mladi iz vsega sveta, namenjeni so druženju, spoznavanju tujih držav in njihovih posebnosti ter krepitvi povezanosti med posamezniki.

Decembra bomo z Jano uskladili možnosti glede izbora zelene destinacije tabora in ostale formalnosti. Pri tem bomo poskušali kar v največji možni meri upoštevati njene želje. Nagrajenka iz Slovenj Gradca je bila na taboru na Švedskem, lanskoletna nagrajenka iz Gimnazije Ravne na Koroškem pa v Italiji. Obe sta se vrnila domov z dragocenimi izkušnjami, s stkanimi novimi prijateljstvi in mnogimi novimi idejami.

Letošnja priznanja in nagrado smo podelili na zaključni prireditvi šole, ki je bila tudi proslava ob dnevu državnosti, 24. junija, na Srednji šoli Muta. S tem dogodkom pa je predsednik kluba Hubert Dolinšek uspešno zaključil svoj mandat.

Projekt Viški hrane uspešno teče prav vsak dan že drugo leto

Sicer pa je Lions klub Slovenj Gradec

nadaljeval projekt pobiranja viškov hrane v Slovenj Gradcu. Akcijo smo letos razširili na občino Ravne na Koroškem.

V prihodnjih letih želimo vzpostaviti sodelovanje s trgovskimi centri še v ostalih občinah. Veliko hrane ostaja ob koncu delovnega dneva in prav je, da se potrudimo in jo razdelimo tistim, ki se sami ne uspejo prebiti skozi mesec.

V naslednjem letu praznujemo 20. obletnico delovanja Lions kluba Slovenj Gradec. Verjamemo, da bomo tudi z vašo pomočjo, dragi bralci *Viharnika*, uspešno nadaljevali z dobrimi deli. Stavimo na srčnost in človečnost prav v vsakem izmed nas.

Lionistični pozdrav: WE SERVE – POMAGAMO!

Poslanstvo Lions kluba je pomagati predvsem slepim in slabovidnim ter se s pomočjo hitro odzivati v primerih nesreč na območju delovanja kluba in tudi širše.

Da znamo biti tudi odlični gostitelji mladih, ki iz tujine prihajajo na izmenjavo k nam v Slovenj Gradec, bodo ravno v teh dneh dokazali Klemen Cesar, Jaka Vaupot in Klara Veršovnik.

Lions klub Slovenj Gradec združuje 34 članov iz Mislinjske, Dravske in Mežiške doline. V devetnajstih letih delovanja smo skupaj zbrali več kot 230.000 EUR finančnih sredstev ter jih razdelili tistim, ki so po naši presoji pomoč najbolj potrebovali.

Entente Florale Šopek cvetja

Zuhra Horvat,
Ekološko društvo Slovenj Gradec

Ekološkemu društvu Slovenj Gradec je bila dodeljena naloga, da na mednarodnem tekmovanju Entente Florale pred mednarodno komisijo iz Nemčije, Avstrije, Češke, Madžarske, Irske, Italije, Nizozemske in Slovenije predstavi svoje aktivnosti na šestnajsti od sedemnajstih točk.

V mestnem jedru, na Trgu svobode, smo pripravili štiri stojnice, ki so služile za predstavitev naših aktivnosti, ki občanom prinašajo kvalitetnejše življenje v naši občini.

Naše vodilo pri vsakodnevem delovanju je, da izboljšamo kvaliteto

bivanja našim občanom. Njihovo priznanje nam pomeni največ. Na samem tekmovanju pa razen članov društva in njihovih prijateljev ni bilo nikogar. Mestno jedro je bilo ovito v tišino, spokoj in praznino ... Pač tako, kot je po navadi.

Anton Toni Schlaus, vodilni pri društvu Entente Florale Slovenija je na Facebooku zapisal: "Vsem skupaj ena velika ČESTITKA.

In Bristol/GB (18/09-2015) bo "povedal", v kakšno evropsko barvo se bo ovil Vaš SLOVENJ GRADEC."

Mi pa odgovarjamo: "Če nas bo Bristol ovil v kakšno lepo evropsko barvo, bomo presrečni in se bomo še naprej in še z večjim veseljem trudili za lepši DANES."

Hvala vsem, ki nas tako ali drugače podpirate!

Furmani po cest' peljajo

Cirila Čeru

Tradicionalna prireditve "Furmani po cest' peljajo" je privabila v Podgorje pri Slovenj Gradcu precejšnje število gledalcev. Pridni Podgorčani so pripravili razne stojnice z izdelki iz lesa, gline, z domačimi dobrotami in lepo kvačkanimi prtički. Tudi "merilki" krvnega tlaka sta bili prisotni, če bi komu v tem vročem popoldnevu preveč narasel. Ustrezno bi poskrbeli zanj. Glavni v povorki pa so seveda konjeniki in konjske vprege. Člani CCC-Legen so prijahali na svojih konjih, ravno tako pa tudi okoliški konjeniki.

Vozovi s konjsko vprego so prišli od blizu in daleč. Ne smemo pa pozabiti kovača Pepija, ki vedno skrbi, da so konji lepo podkovani.

Bilo je dobro poskrbljeno tudi za jedačo in pijačo, za zabavo in ples pa je poskrbel ansambel Okej.

Konjeniki Cross Country Cluba Legen – vsakoletni udeleženci podgorske prireditve

Na kočiji se je pripeljal tudi Andrej Čas, župan MO Slovenj Gradec (sedi zadaj desno).

Vprege, ki jih nekateri ohranjajo za svoje veselje in takšne in podobne nastope.

Peto srečanje društev za samopomoč v Topli

Ivan Rus

Medgeneracijsko srečanje društev za samopomoč v Topli je bilo že peto po vrsti. Sreča se več društev, tokrat so se ga udeležili štirje člani Vrtnice iz Pameč, trije člani Solzice Ravne, en član Ajde s Prevalj, trije člani Jeseni iz Dovž in trije člani DS Fara Prevalje.

V ponedeljek, 22. 6. 2015, smo se dobili v prelepi koči v Topli, blizu kmetije Končnik. Prav pristrčno snidenje je bilo, saj smo se po enem letu zopet dobili, da bomo štiri dni skupaj preživel v prijetnem okolju. Nekaj nas je bilo že starih znancev s prejšnjih srečanj, trije pa so bili na novo. Imeli smo spoznavni večer, predstavili smo se in povedali, kaj nam pomeni tabor. Mojca je napisala imena udeležencev na listke, ki smo jih vlekli in tako izbrali, kdo je komu skriti prijatelj. Seveda se ni smelo vedeti, kdo je kdo, vse do zadnjega večera, ko smo se razkrili. S Pavlijem, članom Vrtnic, sva odšla po mleko na kmetijo Končnik, da bomo v četrtek jedli kislo mleko in ajdove žgance.

Torek

Bil je tematski dan, in sicer je bilo naše vodilo: Takšen kot si, si najboljši. Slišali smo veliko lepih misli: Sprejemaš stvari takšne, kot so, in jih ne spreminjaš. Vsak človek ima nekaj dobrih lastnosti. Japonski rek pravi: Pusti nasprotniku tako dolgo nit, da se bo sam zapletel vanjo! Psihično maltretiranje je hujše kot fizično. Bodi takšen, kot si. Živi in pusti živeti. Kaj je Bog? Bog je ljubezen.

Okoli 10. ure je prišel na obisk gorski reševalec Gorazd Črešnar. Slikovito nam je razložil, kaj sploh pomeni biti gorski reševalec. Povedal je, da so koroški reševalci prvi imeli defibrilator. Sedaj pa jih je že nekaj deset. Povedati moram, da je ves dan padal dež. Nekajkrat je tudi zabliskalo in zagrmelo, čul se je grom veliko bolj glasno, saj je koča v Topli na nadmorski višini 1125 m. V torek sta odšli domov s tabora tudi naša voditeljica Vrtnic Danica Gašper z mamo Vero, saj sta imeli druge obveznosti. Na obisk je prišel še znan kantavtor Milan Pečovnik - Pidži.

Sreda

Spal sem zelo dobro, zdelo se mi je, da se sploh nisem obrnil, saj je bila odeja na istem mestu kot takrat, ko sem se pokrnil. Po zajtrku nam je Peter Svetina od DS Fara Prevalje povedal nekaj zanimivosti o delovanju Rudnika Mežica. Povedal je, da

Udeleženci srečanja društev za samopomoč v Topli

je bil v rudniku zaposlen 38 let in sedaj je 38 let v pokoju. Nekaj let je delal tudi v rudniku v Topli. Nekaj časa so rudnik upravljali Italijani, zatem pa Angleži. Veliko svinca so porabili v prvi in drugi svetovni vojni za akumulatorje in razne svinčene cevi. Petru so tu v okolici dali še nadimek Lerma, saj je s svojo bližino vplival na dobro počutje drugih. Rodil se je na tromeji Topla, Koprivna in Bistra onkraj Meže.

Obiskala nas je Olga Emeršič, stanujoča na Ravnah na Koroškem. Povedala je, da so 21. junij združeni narodi proglasili za dan joga. Joga je stara več kot pet tisoč let. Človek mora biti v ravnovesju, drugače je naše telo v razsulu. Joga uravnava naše telo, čustva in naš um. Če se razjeziš, preštej do deset in šele takrat reagiraj. Jogo danes potrebujemo. Bilo je povedanega veliko koristnega, potem pa smo imeli še jogo na prostem.

Popoldan nas je obiskal prof. Marjan Lačen, ki nam je preko projektorja predstavil potepanje po Indiji.

Naš tabor sta obiskali tudi univ. dipl. socialna delavka Petra Cerinšek, organizatorka regionalne mreže skupine starejših ljudi za samopomoč, ki deluje v okviru zveze društev za socialno gerontologijo Republike Slovenije, kamor je vključeno tudi naše društvo, in predsednica Medgeneracijskega društva Lučka Koroška Petra Jamnik Kobolt.

Petra Cerinšek je s seboj pripeljala tudi prijatelja, ki je predstavil zanimiv način igranja na bobne. Izvajal je glasbo iz Afrike. Ker je imel s seboj več bobnov, smo nanje zaigrali tudi udeleženci tabora. Nekaj nas so zasrbele pete in smo tudi zaplesali.

Četrtek

Spal sem zelo slabo, celo noč sem se premetaval, morda me je dajalo

domotožje. Sanjalo se mi je, kako rešujem sina Damijana, ki je služil v JNA v Novem Sadu, ko je bila pri nas vojna.

Bil je dan državnosti, 25. junij. Ob tem prazniku sta nas obiskala mag. Tone Vrsk, župnik iz Črne, in županja mag. Romana Lesjak. To je bila za nas velika čast. Gospod župnik je daroval sveto mašo. Zelo doživeto sem jo spremljal. Veliko je bilo lepega povedanega in tudi nekaj prošenj so imeli udeleženci tabora. Pri sveti maši, ki smo jo imeli v prostorih dnevnice, saj je bila pokrita lopa hladna in vlažna, so prisostvovali tudi okoliški kmetje. Manjkala ni niti gospa Končnikova. Zelo lepo je povedala prošnjo in se zahvalila vsem, ki so pomagali takrat, ko je bilo najhujše, saj jim je zgorelo gospodarsko poslopje.

Po koncu maše smo odšli na prosto in se nekaj časa "mrtinčkali". Z voditeljico Mojco in Jožetom smo odšli v gozd, da smo nabrali smrekove vršičke in lišaj.

Mojčina mama Marija in Jože so cele dneve delali papirnate rože. Namen je bil, da jih je vsak udeleženec dobil pri podeljevanju diplom in tudi gostom so jih delili.

Po večerji smo razkrili, kdo je bil komu skriti prijatelj. Jaz sem bil Martini. Dobili smo tudi diplomo in šopek rož. Zelo prešerno je bilo razporeženje ob kozarcu vina.

Petek

Malo bolj dolgo sem poležal, saj ni bilo jutranje telovadbe. Hitro sem spakiral garderobo in po zajtrku sva se s Pavlijem poslovila od udeležencev tabora z mislijo na tabor naslednje leto.

Posebej bi se rad zahvalil Milki Modrej, da je organizirala tabor, kot mora biti, in da je razdajala svoj prosti čas; ni veliko takšnih ljudi na svetu. Hvala ti!

20-letnica Planinskega društva Bricnik Muta

Mirko Tovšak

Planinci smo ljudje, ljubitelji neokrnjene narave, širnih razgledov, pohodov na pobeljene vršace pod modrim, kristalno čistim nebom. In kaj je pri ljudeh lepšega kot tistih prvih dvajset let življenja, ko starši skrbijo zate, ti nudijo najboljše, kar premorejo, ker te enostavno imajo radi? Tudi mi smo tako doživljali svoja dvajseta leta, le s to razliko, da smo si planinci našega društva vse, kar premoremo, pridobili sami, z lastnim delom in pridnostjo, predvsem pa s složnostjo v naših vrstah. Te besede je v biltenu, ki so ga izdali planinci PD Bricnik Muta ob 20-letnem jubileju, zapisal eden izmed najstarejših članov društva Ernest Preglav.

Predsednica društva Vlasta Senica

svet. Do danes so tako usposobili deset planinskih vodnikov, šest markacistov in enega varstvenika narave. Ker nimajo svoje planinske postojanke, so delo usmerili v pohodništvo. Vsako leto organizirajo več kot 30 najrazličnejših pohodov v domača in tuja pogorja, pa tudi vzponi na najzahtevnejše vrhove jim niso tuji. Še posebej se lahko pohvalijo z uspešnim delom s predšolsko in šolsko mladino. Planinski tabori so postali že trajnica v njihovem delovanju, teh taborov pa se

vsako leto udeležuje vse več mladih planincev.

Pred kratkim so ob praznovanju občinskega praznika pripravili tudi slovesnost ob dvajsetletnem jubileju. Avla osnovne šole Muta je komajda zadoščala za veliko število planincev in drugih ljubiteljev narave. Med povabljenimi gosti sta bila tudi župan občine Muta Mirko Vošner in predsednik MDO PD Koroške Mirko Tovšak, slovesnosti pa so se udeležili tudi predstavniki prijateljskega planinskega društva iz Leibniza v Avstriji. Sedanja predsednica društva Vlasta Senica je v svojem nagovoru orisala prehojeno pot društva v celotnem obdobju njegovega delovanja. Še posebej pohvalno se je izrekla o delu markacistov, saj imajo na območju svojega delovanja lepo urejene planinske poti. Ob koncu slovesnosti so podelili zaslužnim članom društva posebna priznanja, nato pa so nadaljevali druženje pod šotorom pri osnovni šoli, kjer je potekala tudi slovesnost praznovanja občinskega praznika Muta.

Župan Občine Muta Mirko Vošner pozdravlja planince.

Planinci, ki so se pred ustanovitvijo občine Muta združevali v sosednjih društvih v Radljah in Vuzenici, so ob njeni ustanovitvi začeli razmišljati o lastnem planinskem društvu. Novembra leta 1995 so imeli ustanovni občni zbor, društvo pa so poimenovali po priljubljenem vrhu nad Muto Bricnik. Za prvega predsednika je bil izvoljen Alojz Eršte, ki je skupaj z nekaterimi zanesenjaki s tega območja začel orati ledino pri delovanju svojega društva. Njihova prva skrb je bila izobraziti zadostno število planinskih vodnikov, ki bodo vodili organizirane pohode v gore, usposobiti dovolj mentorjev in markacistov, začeti z usposabljanjem gorskih stražarjev in varuhov narave, predvsem pa v svoje vrste pritegniti čim večje število ljudi, ki radi zahajajo v gorski

Napolnjena avla Osnovne šole Muta

Mladi planinci so se predstavili na slovesnosti.

Pohodniški tris – od petka do nedelje (4. do 6. 9. 2015)

Peter Cesar, predsednik Turističnega društva Slovenj Gradec

Tridnevno spoznavanje kulturno-zgodovinske in etnološke dediščine ter biotskih raznolikosti na treh pohodniških poteh Slovenj Gradca in okolice.

TURISTIČNO DRUŠTVO SLOVENJ GRADEC

Turistično društvo Slovenj Gradec bo prvi konec tedna v septembru prvič organiziralo dogodek, ki bo potekal po treh primestnih pohodniških poteh in s katerim bomo celovito in zanimivo predstavili mesto Slovenj Gradec in okolico. Pri tem pa bodo udeleženci tudi sami aktivni, saj bodo pod vodstvom prehodili označene poti, sodelovali v delavnicah, nagradnih igrah, predstavitev ...

Vsaka od omenjenih treh poti ima svoje posebnosti in značilnosti. Vse so dobro obiskane in nudijo zadovoljstvo številnim obiskovalcem različnih starostnih skupin: Dobrava z rimsko cesto, številnimi potmi in stezami, značilnimi nižinskimi gozdovi na robu naselij, Homcem kot manjšim osamelcem v dolini ...; grajski hrib nad Starim trgom, prva naselbina pod hribom, začetek nastanka našega mesta Slovenj Gradec, s cerkvijo sv. Pankracija, starim grobiščem Puščavo ...; Plešivec s slikovito sotesko Kaštel, Plešivskim mlinom, mokriščem z logi, naselje Plešivec, kjer so v preteklosti imeli lastniki svoj lovski dvorec in nastanitev na Plešivškem posestvu ... Vsekakor je zanimivosti na teh poteh res veliko, zato bodo

Plešivec

strokovnjaki različnih zavodov, društev in posamezniki s svojimi zgodbami in predstavitvami našim pohodom (sprehodom) dodali posebno vrednost in jih naredili še bolj zanimive.

Ugotavljamo, da celo domačini premalo poznamo posebnosti, ki jih želimo predstaviti, zato bo dogodek zanimiv tako za Slovenjgradčane kot tudi vse ostale, ki si želijo preživeti zanimiv, pester in aktiven konec tedna.

Prireditve bo v vsakem vremenu.

Za pohodnike, ki se bodo prijavili in plačali pristopnino najkasneje do 15. 8. 2015, bomo priskrbeli dežnik, velik dvanajststranski koledar s fotografijami Slovenj Gradca za 2016 ter prigrizke in osvežitve na vseh treh pohodih. Vabimo vas, da se prireditve udeležite in se veselimo skupnega spoznavanja našega mesta in okolice.

Okvirni terminski program dogodkov

Petek, 4. 9. 2015: začetek dogodka ob 12. uri v mestu – predstavitev vseh treh poti in dogajanj; ob 16. uri zbor pri fitnesu na prostem, sprehod po Dobravi mimo Fišerja in po delu rimske ceste proti Homcu in nazaj do fitnesa; ob 19. uri koncert ob gozdu (pri fitnesu) – Glasbena šola Gvido bo poskrbela za nepozaben večer.

Sobota, 5. 9. 2015: ob 10. uri zbor pri Baleku, pohod po Kaštelu do mlina, predstavitev delovanja mlina, pogostitev z dobrotami z okoliških kmetij, nadaljevanje pohoda do Plešivške graščine, do Vernerška in mimo lovske kočice nazaj proti Baleku.

Nedelja, 6. 9. 2015: ob 10. uri zbor na parkirišču nad cerkvijo v Starem trgu in voden sprehod po stari romarski poti, po križevem potu, na grajski hrib nad Starim trgom. Med potjo se bomo seznanili z zgodovino Starega trga in našega mesta. Ob 11. uri grajski piknik.

Poslikave v grajski cerkvi

Fitnes na Dobravi

Poštarski dom pod Plešivcem praznoval 60 let

Nevenka Knez

14. junija 2015 je bilo na Poštarskem domu na Selah še posebej veselo, saj so se tam zbrali planinci Pošte in Telekom Slovenije, ki so praznovali 60. obletnico, odkar je bil dom zgrajen. Dom je ena od planinskih postojank ob poti najpomembnejše planinske poti številka 1, ki poteka od Maribora do Ankarana. Stoji na višini 805 metrov na jasi ob robu gozda pod Ravnjakovim vrhom, na vzhodnem pobočju Kozjega hrbta.

Pred domom je bil preprost oder glavno prizorišče, na katerem so s kulturnim programom obogatili slovesnost pevci MPZ KUD Pošte in Telekom Slovenije ter folklorni plesalci Podružnične šole Sele-Vrhe. Vmes so se menjavali pomembni govorniki, ki so nam udeležencem razkrili zanimivo zgodovino doma. Sama gradnja, ki se je začela v obliki manjše koče, je bila končana v juniju 1955. Gradnjo so izvajali delavci takratne Okrajne pošte Slovenj Gradec ter okoliški selski kmetje pod vodstvom Martina Prevorčnika. Večinoma so udarniki opravljali prostovoljno delo ob nedeljah, ko so bili dela prosti. Ti delavci so bili zelo vestni in vztrajni, saj so bili pripravljeni že na prvi delovni akciji, ki se je odvijala v januarju, gaziti v globokem snegu celo pot

Razglednica Poštarskega doma

iz Slovenj Gradca. Kopali so ilovico za izdelavo zidne opeke in jo izdelovali kar sami v bližini doma, kjer so našli tudi drug gradbeni material: pesek, kamenje, les ipd.

Kočo je leta 1957 prevzelo novoustanovljeno Planinsko društvo PTT Maribor. Kasneje sta bila h koči dozidana še večji restavracijski prostor ter nadzidek, ki je bil funkcionalno povezan s starim objektom. Dom, kot ga poznamo danes, je bil odprt ob 30. obletnici društva leta 1987 in takrat so ga poimenovali Poštarski dom pod Plešivcem. Sledila je prenova v letih 2004–2005, ko so bila zamenjana okna, urejena izolacija in obnovljeno centralno ogrevanje. Danes je lepo urejen Poštarski planinski dom pod Uršljo goro premalo izkoriščen kljub čudovitemu in mirnemu okolju, v katerem stoji. Od tod se na sever in vzhod odpira pogled na hribovje Selovca in za njim na nekaj višjo Črneško goro, na severovzhodu se dviga Košenjak, na vzhodu pa

se razprostira jugozahodni del Pohorja od Črnega vrha do zadnjih nižjih vrhov proti Dravogradu, pod njim pa del Mislinjske doline in tudi del Slovenj Gradca. Tisti, ki ostanejo tukaj na oddihu, imajo pisan izbor, kam se odpraviti na izlet v bližnji okolici.

Nedaleč od tod je nekdaj živel duhovnik in pisatelj Franc Ksaver Meško, katerega zapuščino si je možno ogledati v bližnjem župnišču. Svojestven spomenik je koroški deželni postavil pisatelj Lovro Kuhar - Prežihov Voranc, ki je zagledal luč sveta v bližnji Kotnikovi bajti v Kotljah. Izletniki se lahko povzpnejo na Uršljo goro (1699 m) ali pa se odpravijo do cerkve sv. Roka, Ivačkovega jezera, Rimskega vrelca ali do bližnjih turistom prijaznih kmetij, kjer lahko nabirajo gobe, borovnice ali pa uživajo v domačnosti in kulinariki.

Letošnje 48. srečanje planincev PD Pošta in Telekom Slovenije je že šesto tovrstno srečanje na Poštarskem domu. Prvič je bilo to srečanje leta 1969, ko se je zbralo okoli 500 udeležencev. Naslednja srečanja na Selah so bila junija 1975, junija 1987, junija 1997 in septembra 2005 z manj udeleženci.

Mladi plesalci folklorne skupine Podružnične šole Sele-Vrhe pod vodstvom učiteljice Marjete Vinšek so pred planinci veselo zaplesali. Njihov trud je bil poplačan s slastno enolončnico in vrečko presenečenja povrhu.

Urejene poti v okolici Slovenj Gradca

Peter Cesar

Turistično društvo Slovenj Gradec si že vrsto let prizadeva za ureditev in predvsem vzdrževanje naših pohodniških, rekreativnih in sprehajalnih površin in poti. V letošnjem maju nam je uspelo urediti okolico gradu Vodriž, kjer poteka tudi evropska pešpot E6.

Rezultati so vidni na priloženih fotografijah, vabim pa vas, da si pot in mogočne razvaline ogledate tudi na terenu. Kot boste lahko opazili, je bilo dela res ogromno, a zdaj je podoba gradu Vodriž lahko v ponos kraju in nam vsem. Seveda pa to ni vse, kar trenutno delamo na pohodniških poteh. VTD SG se aktivno trudimo za ureditev poti na Rahtel in Plešivec, Dobravo, Pot na grad v Starem trgu ...

Potrebe in želje so še večje, a je vse urejanje močno povezano s finančnimi sredstvi.

V septembru bo organiziran pohod po evropski pešpoti E6 od prelaza Radlje do Slovenj Gradca, nekaj pa se bo dogajalo tudi na gradu Vodriž. Prav tako za prvi konec tedna v septembru pripravljamo tridnevni dogodek na naših poteh, imenovan TRIS pohodov – Dobrava, Plešivec, grad nad Starim trgom.

Vabljeni!

Lepo ograjen majhen ribnik ob poti

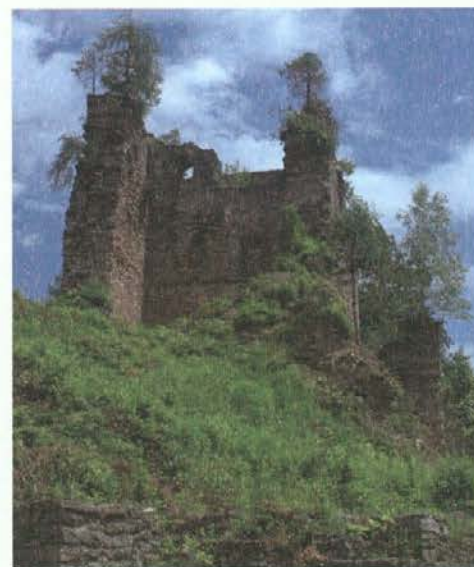
Urejene stopnice in ograja

Ograje

Klopca na poti

Ostanki gradu na Vodrižu

LESO **MASIVNE**
TEKA **LESENE**
HIŠE

Mi smo za les!

LESO **projektivna**
TEKA projektiranje
svetovanje
nadzor

Memorial Hinka Murka

Hubert Dolinšek

Družina Murko je tako kot vsako leto tudi letos povabila člane Lions kluba Slovenj Gradec na teniški turnir, ki ga skupaj posvetimo spomenu na našega člana Hinka Murka.

Hinko je bil 1996. leta med ustanovnimi člani našega Lions kluba. Njegov prispevek k humanitarni dejavnosti kluba visoko cenimo. Vsako leto se zberemo in obudimo spomin na njegovo spoštovano osebnost.

Teniški turnir na pokritem igrišču Murkovih v Slovenj Gradcu

Delegacija kluba, skupaj s Cvetko Murko, pa se je poklonila spomenu nanj in položila cvetje na njegov grob.

Lions klub Slovenj Gradec se družini Murko prijazno zahvaljuje za organizacijo turnirja in za pogostitev.

Vinko Murko čestita zmagovalcu dr. Andreju Koglerju.

Koroški varuhi narave na Košenjaku

Mirko Tovšak

Na Koroškem deluje 13 planinskih društev in 5 plezalnih in alpinističnih klubov. Ti se povezujejo v Planinsko zvezo Slovenije preko Meddruštvenega odbora

Janez Senica, novi predsednik odbora za varstvo narave

Udeleženci zbora na Košenjaku

PD PZS za Koroško. V tem odboru delujejo tudi številni odbori za posamezna področja delovanja planinskih društev. Med njimi deluje tudi odbor za varstvo narave, ki povezuje planince, ki skrbijo za varovanje narave v gorskem svetu. Do nedavnega je vodil ta odbor Janez Juvančič, dolgoletni član planinskega društva Bricnik z Mute. Na zadnjem zboru varuhov narave, ki je bil na Košenjaku nad Dravogradom, so po predstavitvi Podzemlja Pece in Nature 2000 izvolili tudi

novega predsednika tega odbora. Soglasno je bil izvoljen Janez Senica, sicer član PD Slovenj Gradec. Janez se je vedno veliko ukvarjal s problematiko čuvanja narave v gorskem svetu, prav gotovo pa bo sedaj kot predsednik tega odbora vložil veliko napora, da bi delo odbora še bolj zaživelo in da bi v vseh planinskih društvih koroške regije ustanovili odseke za varstvo narave. Ob njegovi izvolitvi mu želimo čim več uspehov pri vodenju odbora.

Za en dan smo šli nazaj v srednji vek

Ida Robnik

Člani Cross Country Cluba Legen Slovenj Gradec smo se tudi letos, 28. junija, udeležili srednjeveškega dne na velenjskem gradu. Preobrazili smo se v srednjeveške like, nekateri v grajske gospe in gospode, na konjih so vojščaki spremljali plemenito gospo, nekateri so predstavljali srednjeveške mojstre, kot sta bila pek in kovač, in druge. Med obiskovalci je bil največ pozornosti deležen naš kovač Pepi.

Prihod na grad

Konjeniki CCCL na prireditvenem prostoru

Kovač Pepi

Strokovna ekskurzija

Po Meškovih poteh

Nevenka Knez

Že četrto leto zapored se po Koroškem dva dni potepajo dijaki prvih letnikov Gimnazije Bežigrad, ki spoznavajo našo pokrajino in sledijo stopinjam župnika Franca Ksaverja

Meška, ki je tri četrtine svojega življenja prebil na Koroškem. Njegove najpomembnejše postaje službovanja so namreč bile: Škocjan ob Klopinskem jezeru, Šentanel, Marija na Zilji ter Tinje, po letu 1921 pa je prišel na Sele, kjer je domoval vse do smrti.

Tukaj se z vodnikom ustavijo pri Meškovem grobu, v župnišču pa si lahko ogledajo njegovo sobo, ki hrani nekaj predmetov iz njegovega časa. Skozi zgodbe in pripovedi jim radi prikažemo njegovo skromno življenje. Nato se odpravimo po nekaj kilometrov dolgi Meškovi poti, kjer lahko zlasti najstniki iz

mest in "sivega betona" začutijo mir in tišino naših zelenih gozdov. V teh vročih dneh so bili zelo hvaležni za njihovo senco, ki jih je varovala pred pripeko.

Na poti se ustavimo tudi na domačiji Polanar, kjer jim pek demonstrira peko kruha revežev v krušni peči, kar se jim zdi sila imenitno. Kljub temu da nekateri dijaki na zunaj delujejo že sila odraslo, se zelo radi vključijo v kakšno igro na prostem (vleka vrvi, hoja s hoduljami, metanje kovancev ipd.).

Poleg Šentanela in Sel dijaki obiščejo tudi Rudnik Mežica, na Muti pa spoznavajo tradicijo flosarstva.

Preden se dijaki poslovijo od svoje vodnice, radi skačejo po trampolinu in pozirajo pred njim. Foto: Anton Knez, arhiv Gimnazije Bežigrad

Zaključek 5. slikarsko-kiparske kolonije na Ojstrici

Vančy

Na krajevni praznik Ojstrice, v nedeljo, 21. junija, je bil zaključek 5. slikarsko-kiparske kolonije. 21. junija je bilo tudi *žegnjanje* na Ojstrici, po blagoslovu pa druženje krajanov in povabljenih prijateljev. Ta dan so svoja dela svečano razstavili sodelujoči kiparji in slikarji.

Za pogovor sem zaprosil predsednika društva slikarjev in kiparjev Dravograd Franja Maroška, ki je povedal: "Letos je potekala že 5. ustvarjalna mednarodna kolonija na kmetiji pri Srebniku. Sodelovalo je 9 slikarjev in 5 kiparjev ter umetnik Messner iz sosednje Avstrije, ki je ustvarjal s keramiko. Zbrali smo se in z delom začeli 16. junija, teden pred krajevnim praznikom. Tu se moramo zahvaliti vsem domačinom za podporo, posebej pa domačiji Srebnik, ki nas vsako leto ljubeznivo sprejme.

Letos smo kiparji ustvarjali na temo Življenje na vasi. Tako so nastali kipi vandrovec (popotnik), pastir, sova z

Predsednik likovnikov Dravograd Franjo Marošek

mladiči in nekaj novih likov živali, ki spremljajo sv. družino – osliček, voliček in ovčica. Slikarji so slikali motive z Ojstrice.

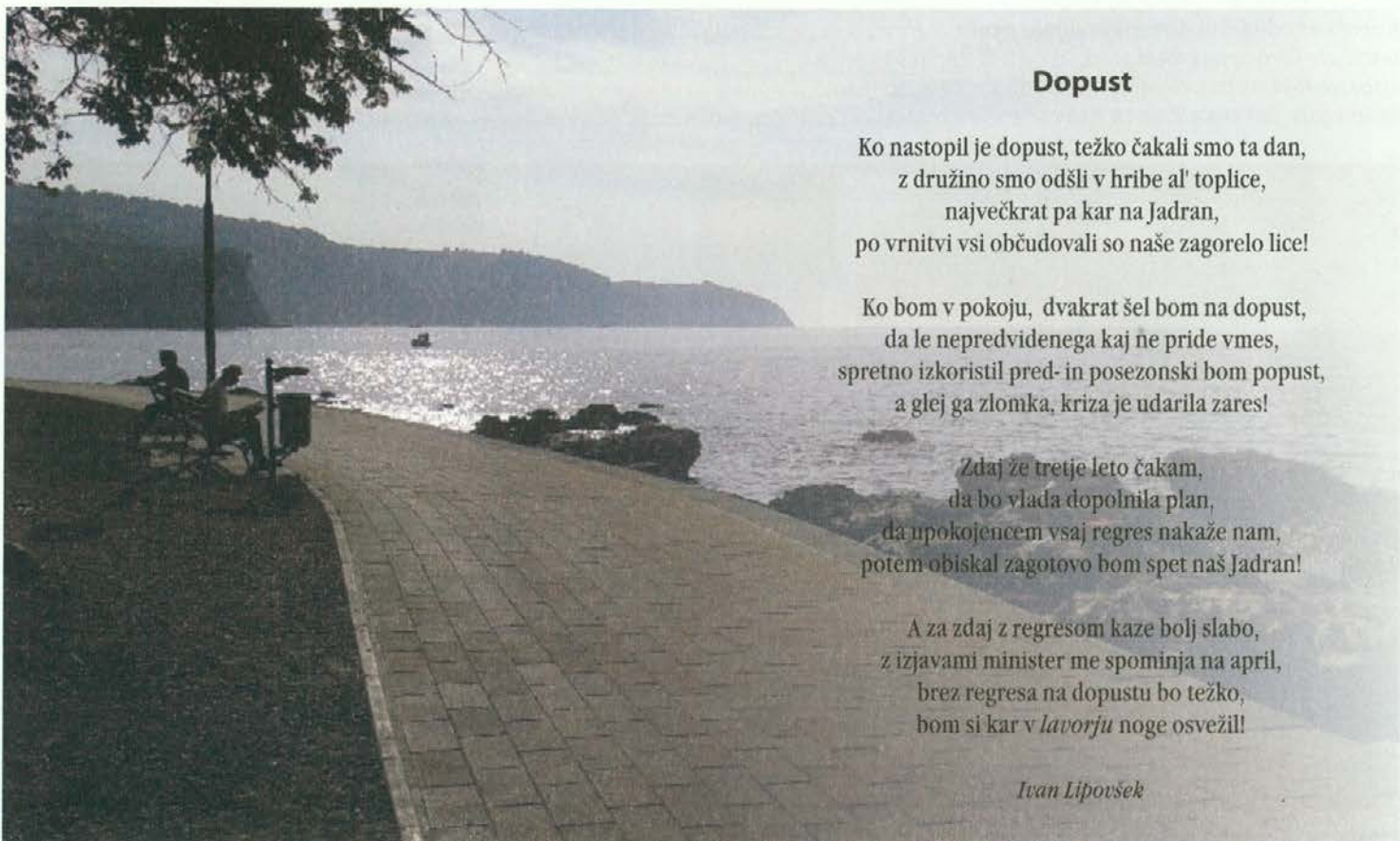
Čez dan smo ustvarjali pri Srebniku, na večer pa so nas okoliški kmetje povabili na svoje domačije na večerjo. Gostje so prenočili v Planinskem domu na Košenjaku.

Naj se še tu enkrat zahvalim za gostoljubje domačiji Škurli, domačiji Očko, domačiji Pogač, družini Bilič in Marijani Ring s Planinskega doma Košenjak ter seveda domačiji Srebnik. V zahvalo smo jim podarili spominske slike.

Za kolonijo, ki bo potekala

naslednje leto, smo se že dogovarjali, da dopolnimo oziroma nadomestimo kipe skulptur v cerkvi sv. Duha na Ojstrici, ki so tu že bili, pa so nekako bili odtujeni ali pač nekam odpeljani."

Sogovorniku Franju sem se zahvalil za pogovor in mu zaželel ostro dleto, *ta pravi les* in veliko ustvarjalnih idej. Sam sem si še ogledal številne skulpture, ki jih je že veliko pred cerkvijo, šolo in še drugje po Ojstrici, Treh križih in na vrhu Košenjaka. Vse so imele pripete šopke, kar je bilo znamenje, da je bila tu "lepa nedelja" (*žegnjanje*). Z vsako kolonijo je teh skulptur več.

Dopust

Ko nastopil je dopust, težko čakali smo ta dan,
z družino smo odšli v hribe al' toplice,
največkrat pa kar na Jadran,
po vrnitvi vsi občudovali so naše zagorelo lice!

Ko bom v pokoju, dvakrat šel bom na dopust,
da le nepredvidenega kaj ne pride vmes,
spretno izkoristil pred- in posezonski bom popust,
a glej ga zlomka, kriza je udarila zares!

Zdaj že tretje leto čakam,
da bo vlada dopolnila plan,
da upokojem vsaj regres nakaže nam,
potem obiskal zagotovo bom spet naš Jadran!

A za zdaj z regresom kaže bolj slabo,
z izjavami minister me spominja na april,
brez regresa na dopustu bo težko,
bom si kar v *lavorju* noge osvežil!

Ivan Lipovšek

NA GAUDI SE DOBIMO

Folklorna skupina Blaž Jurko Razbor

Folklorna skupina Nasmeh

Folklorna skupina KUD Goričko Gornji Petrovci

Folklorna skupina Trbovlje

Folklorno društvo Ivan Laharnar – Planota

Šaleško folklorno društvo Koleda

KUD Jozsef Attila Motvarjevci

Folklorna skupina KD Gozdar Črna na Koroškem

16.8.2015 ob 15.00 URI

Zlatko Škrubej

Za šalo ali zares?

NAJNEVARNEJŠI ŠPORT

Šahist Vlado med igro vpraša partnerja: Ali veš, kateri je najnevarnejši šport?

- Kateri?
- Šah.
- Zakaj?
- Možen je izpah čeljusti od zehanja.

ZAJEBAICIJA

Vpraša policist kolega: Koliko je ura?

- Deset in deset.
- Ne me zajejavat! Reci dvajset!

KOT POLŽI

Simona vpraša Cvetko: Zakaj so moški kot polži?

- Ne vem, prizna Cvetka.
- Imajo rogove, se slinijo in se vlečejo, povrh pa si še mislijo, da je hiša njihova.

NE ZARADI STRICA

Žena se razjezi na moža: Si se poročil z menoj le zato, ker mi je stric zapustil pravo bogastvo?!

Mož odvrne: Ne, s teboj bi se poročil tudi, če bi ti kdo drug zapustil bogastvo.

RAZLIKA

Jure vpraša Poldeta: Kakšna je razlika med Danci in Finci?

- Ne vem. Kakšna?
- Vsak Finec ima svojo danko, nima pa vsak Danec svoje Finke ...

PRIBIT

Policist ustavi voznika in mu očita: Vi pa niste privezani.

Voznik odvrne: Privezan res ne, hik, sem pa pribit!

CVETJE ZASTONJ

V avtobus vstopi Hercegovac in vpraša sprevoznika: Se plača tudi za cvetje?

- Ne.
- Daj, Ružica, vstopi!

JE PRAVI

Boris vstopi v trafiko in hoče kupiti dva para nogavic. Prodajalka mu reče: Tu prodajamo samo bralcem časopisov in kadilcem.

Boris pojasni: Tudi jaz berem časopise in kadim.

VELJAVNA TRDITEV

Tine reče prijatelju: Slišal sem, da spanec krajša življenje.

- To pa ni res!
- Seveda je. Poskusi zaspati za volanom.

Stara lokomotiva dobiva novo podobo

Vančy

Od železniškega muzeja Slovenskih železnic smo na železniški postaji v Dravogradu dobili v varstvo parno lokomotivo, ki je bila v preteklosti ponos in je vsa v sijaju pričala o svoji močnatosti.

Postavljena je bila na postaji v Dravogradu leta 1985 kot simbolni spomenik, spomenik železniške kulture in kot doprinos Dravogradu, ki je do takrat pomenil pomembno železniško križišče na Koroškem. Postavljena je bila še vsa v sijaju in z velikim zanosnim kulturnim programom. Tako kot je spomin na ta dogodek blede, tako so leta in zob časa z rjo načenjali nekdanjo lepoto. Ker že

Parna lokomotiva spet dobiva svoj sijaj.

nekaj časa ni več predstavljala lika lepega kulturnega spomenika, smo se v turističnem društvu dogovorili in uresničili idejo o njeni obnovi. Pridobili smo veliko somišljenikov in simpatizerjev železniške muzejske dejavnosti. Podprla nas je Krajevna skupnost Dravograd, na občinskem svetu v Dravogradu so svoj pristanek potrdili svetniki in začela se je

obnova. Pa boste rekli: saj še niso vsa dela končana! Res je, a lokomotiva že daje zopet malo slutiti, da bo takšna, kot je bila nekoč ob skrbni negi v vsem svojem sijaju. Več o vseh poteh in stroških restavriranja pa bomo spregovorili po svečanem odprtju obnovljene lokomotive.

Lepo je res na deželi (nekdaj bilo)

Nevenka Knez

Žetev, kot je prikazana na fotografiji, je danes iskana redkost, saj košnjo žita in njegovo spravilo namesto žanjic in delavcev na polju opravijo kombajni in traktorji.

V preteklosti so žito najprej pokosili, nato pa so ga naložili na vozove in odpeljali do kmetije, kjer je stekel nadaljnji postopek, v katerega je bila navadno vpletena vsa družina ter sosedi in prijatelji. Tradicionalna oblika žetve je namreč zahtevala veliko število poljedelskih delavcev in žetev je bila tudi družaben dogodek v kmečkem okolju, povezan z mnogimi ljudskimi običaji, ki v dobi mehanizacije na žalost izginjajo.

Žetev, kakršne se spominja Polonca Lah iz svojega otroštva, ki ga je preživela pri Radmanu v Zgornjem Razborju.

Vajenec Vanči (10. del)

Lipnik

Vajenec skoraj poruši normo

Na koncu strojarne sta bila dva manjša soda za izpiranje strojenih kož, preden so iz

strojarne prešle na sušenje v oddelek dodelave. Eden od njiju je nenehno obratoval v dveh izmenah – zjutraj od šestih, zvečer do desetih. Drugi se je vrtel občasno in za posebne vrste usnja. Sod je upravljal en sam delavec.

Nekega dne se *majstru* Jehartu ni izšlo, da bi imel na razpolago dva delavca za obe izmeni – nemara bolniška odsotnost ali dopust delavca Markoša – zato je

vajenca Vančija s kančkom dvoma povprašal, če bi bil pripravljen kakšen dan oziroma nekaj dni delati v drugi izmeni: popoldne od dveh pa zvečer do desetih. Oba, *majster* in vajenec, sta bila toliko že seznanjena, da se še ne petnajstletnemu vajencu ne bi smelo nalagati samostojnega dela z napravo, kot je sod za izpiranje kož, zlasti če delo pade skoraj že v nočni čas. Poleg tega je *majster* vedel, da

bo imel Vanči po končanem delu še dve uri nočne hoje do doma. Ker je Vanči uvidel, da je *majster* zares v škripcih glede razporeda delavcev, saj ga sicer s tem ne bi obremenjeval, je brez obotavljanja prevzel obveznost. *Majster* je seznanil starejšega, preudarnega delavca Lukmana, ki je popoldne vedno strojno ožemal izprane kože, da bo na izpiranju delal vajenec in da naj bo nekoliko pozoren na njegovo delo – da bo prav opravljeno in da se kaj ne zgodi.

Tako je Vanči ob dveh popoldne ob *sihtbekslu* začel izpirati kože.

V oddelku ostahta samo dva: Lukman in Vanči. V strojni tišina. Le nenehno vrteči se sodi šklepetajo s svojimi pogonskimi zobniki. Lukman s *cigaretšpicom* v ustih molče ožema kože, ki mu jih Vanči dostavlja pred stroj. Z nikomer se ni mogoče pogovarjati, nihče ne moti, nihče nagaja. Napolni sod, spira, izprazni, dostavi izprane kože pred Lukmanov stroj in zopet in zopet! Lukman od časa do časa s pogledom zgolj ošvrkne Vančijevo delo, sicer pa ga pusti pri miru. Nič ne reče. Delo je očitno dobro opravljeno, saj kože prehajajo od Vančija neposredno v roke izkušenega Lukmana. Količina obdelanih kož se sproti zapisuje. Po končanih osmih urah Vanči sešteje količine in za *majstra* s kreda zapiše opravljeno delo na leseno tablico – kot so sicer počeli vsi delavci strojarne, ki so delali po normi. Tablica počaka na delovnem mestu, da *majster* zjutraj z nje prepiše podatke. Naslednjega dne in še nekaj dni zapored se delovno popoldne na enak način ponovi.

Vanči je utrujen prihajal domov okrog polnoči. Fanta je nočno delo in pešačenje zdelovalo, a svojemu *majstru* je hotel pokazati, da to zmore. Pridno in molče je delal, saj se med delom tako ni imel s kom pogovarjati.

Ko se vrne odsoten delavec Markoš in ko Vanči preide zopet na normalno dopoldansko izmeno, nastane ogenj v strehi. *Majster* Jehart je namreč Markošu nespretno povedal, nemara mu celo nekoliko oponesel, češ koliko kož je opral Vanči v posamezni izmeni. Bilo jih je domala 50 % čez normo. Vanči te norme seveda ni poznal. Sklep se je ponujal sam po sebi: če zmore vajenec za toliko preseči normo, je norma prenizka. Markoš je bil seveda hud, meneč, da mu utegne smrkavec še zakuhati dvig norme. A jezo je zgladil preudarni Lukman s svojim salomonskim pojasnilom, češ Vanči je delo res opravil sicer brezhibno, a teh nekaj dni je bil nenavadno priden. Če bi dalj časa opravljal enako delo, bi tudi njegova vnema padla in bi sčasoma pristal približno na predpisani normi. Tako je ostala ovca cela in volk sit. Norma se ni

spremenila, a tudi Vančija v času njegovega vajeništva *majster* ni več razporejal niti v izmensko delo niti za nadomeščanje delavcev.

Nezaželen dnevnik

Že v osnovni šoli je učitelj Triler večkrat poudaril, da je o svojem delovanju v življenju koristno pisati dnevnik.

Tako je Vanči od prvega dne vajeništva nastavil mali zvezek in dnevno zapisoval, kar je v tovarni novega videl oziroma se naučil. Zapisoval je kajpak tudi nove besede, ki so se v tovarni uporabljale. Za marsikakšno ni vedel, od kod njen izvor, kaj v bistvu pomeni, a natančno je vedel, kaj pomeni pri praktičnem delu. Na primer: uporabljali so besedo *cupestrati*. Dnevno opravilo *cupestranja* je bilo v strojni nekaj podobnega, kot je vizita v bolnišnici. Preverja se trenutno stanje strojlilniških postopkov, kot da bi se postavljala diagnoza, nakar se določa količina in vrsta strojlilnih sredstev, ki naj se dodajo za uspešno nadaljevanje strojenja. Podobnih izrazov je bilo veliko.

Majster Jehart je dnevno, vsako jutro, od strojlilniškega sode do sode preverjal stanje strojenja in temu primerno naročal delavcem *cupestranje*: kaj naj dodajo v ta, kaj v oni sod. To opravilo ni bilo od muh – zahtevalo je izkušnje.

Vanči je pri tem opravilu vsako jutro redno spremljal *majstra* Jeharta. Sprva je samo opazoval, kaj se pri tem počne. Doma si je potem dnevno vse zapisoval. Kasneje je doumel smisel tega početja in kmalu začel tudi ugibati, kaj bo *majster* delavcem naročil. Po nekaj mesecih je znal prisotnim delavcem ob *cupestranju* vnaprej po tihem namigniti, kaj jim bo *majster* naročil.

Pri pisanju Vančijevega dnevnika pa so nastopile nerodnosti. Kadar naj bi opisal neki nov postopek, se je začel sklicevati na enak prejšnji opis s te ali one dnevniške strani. Dnevnik je postajal čedalje krajši, saj se je le še skliceval na že prej opisano. Vanči se je odločil, da na tej podlagi končno opiše vse postopke dela v strojni. Za vsako vrsto kož, od vstopa iz lužarne v strojno do oddaje v dodelavo. Vse to, opisano v malem zveščiču, je oddal v pregled *majstru* Jehartu. Pri tem je imel seveda v mislih svoj pogled na vlogo učečega se vajenca.

Kakšen teden dni nista *majster* in vajenec o tem rekla nobene. Vajenec je domneval, da *majster* pač nima vedno časa ubadati se prebiranjem vajenčevih čečkarj. Naslednji teden pa se je Vanči le ojunail in *majstra* povprašal, če je morda prebral njegovo pisanje. Tedaj se je *majster* zresnil, povabil vajenca k svoji mizici, mu izročil zveščič in po tihem dodal nekako

takole: "Vse si prav zapisal, vendar obdrži zase. Višjim ne bilo prav, če bi to pisanje prišlo v neprave roke. Obstajajo tovarniške zadeve, ki niso za vsakogar," je dodal. Vanči je debelo gledal, saj ni mogel doumeti, da bi on s svojimi iskrenimi željami posedoval kakšne tajnosti ali celo predstavljal nevarnost za kogar koli.

Vendar Vanči ni miroval. Kmalu za tem je ob enem od obhodov obratovodje Jurjeca tega povprašal, kdaj bo kot vajenec morebiti premeščen v drugi obrat – morda v lužarno ali dodelavo. Jurjec je bil s široko odprtimi očmi vidno presenečen. Ni bil navajen, da bi kdo od delavcev – zlasti pa ne vajenec – izražal željo za premestitev iz obrata v obrat. "Zaka pa?" je bilo njegovo prvo presenečeno vprašanje, morda meneč, da je prišlo nemara v strojni do kakšnega spora. A kaj se ima vajenec za sporekati in upirati! Ko mu je Vanči pojasnjeval, da je pač vajenec, da se je v strojni že veliko naučil, medtem ko o lužarni in dodelavi ne ve nič, je Jurjec po kratkem pomisleku dodal: "Se bomo spravhali," in nadaljeval obhod.

Tako se je Vančijev strojlilniški dnevnik klavrno zaključil. Kasneje ni več pisal vajeniškega dnevnika, saj je med šolanjem kmalu ugotovil, da je moral za posamično šolsko oceno znati veliko več, kot so za svojo tovarniško tajnost menili za silo priučeni bivši delavci in *majstri*.

Zadoščenje

Ivan Rus

Tisti dan je bil sončen, vendar ljudje radi trdijo, da se nesreče dogajajo v slabem, deževnem vremenu. Nisem pričakoval, da bo jutro drugačno, kot je bilo prejšnje in kakršna so bila vsa naslednja, kajti v teh mesecih se ni zgodilo nič posebnega. Niti vreme – sonce, veter, dež in sneg – pri ženi in pri meni ni vzbujalo posebnega počutja. Enolično in skorajda puščobno so nama minevali dnevi. Še na koledar v bogkovem kotu se nisva ozrla, da bi videla, kako se je leto že nagnilo in se je bližal konec zime.

Nekaj snega je še ležalo ob poti, po kateri sva hodila. Nekoč je tod potekala železnica, ki je prebivalce zgornje Mislinjske doline povezovala s svetom. Ravnali so se po voznem redu vlakov, ki so sopihali tod mimo, tako da ur sploh niso potrebovali. Seveda je imel vlak včasih tudi zamudo in takrat je kosilo prišlo na mizo pač nekoliko pozneje.

Novica, da bodo med Dravogradom in Velenjem odpravili železniško progo, po kateri je vozil vlak šestdeset let, je povzročila med prebivalci veliko ogorčenje. Borili so se, da bi jo ohranili, toda nič ni pomagalo. Tračnice, med katerimi je bilo veliko takšnih, ki so jih izdelali v nekdanji prevajski železarni, so odpeljali nekam na jug Jugoslavije in tam zgradili nove proge. Tudi v kovačiji na Muti so iz tega železja napravili prenekatere lopate ali kramp.

Leto ali dve potem, ko proge ni bilo več, je velenjski rudnik sklenil pogodbo z neko elektrarno na avstrijskem Koroškem. Od takrat naprej so težki tovornjaki dan za dnem vozili premog skozi mestni trg Slovenj Gradca in onesnaževali okolje. Tedaj so prebivalci začutili, kaj jim je pomenila železnica in kakšno napako so napravili politiki s tem, da so jo odpravili.

Nekateri izdelki naših tovarn – na primer nov parni kotel, ki ga je dobila tovarna usnja v Slovenj Gradcu – so bili preveliki, da bi jih lahko s kamioni varno prevažali po cesti in pod nizkimi železniškimi mostovi, zato so mostove podrli. Tovarne usnje ni več in tudi ne upanja, da bo po naši dolini še kdaj potekala železnica.

Z ženo sva pogosto hodila po poti, kjer je nekoč sopihal vlak, obujala spomine in si nabirala življenjskih moči. Nekega dne sem pri železniškem mostu nad Suhodolnico, preko katerega sedaj vodi pot za pešce, pred seboj zagledal znan obraz. Mož je bil nekoč vpliven občinski funkcionar, zato sem hotel z njim spregovoriti nekaj besed. "Hvala lepa," sem dejal z ironičnim nasmehom, "da ste odpravili železniško progo, zdaj se lahko sprehajamo po lepi poti za pešce!" Fini gospod, ali bolje tovariš, se je ob teh besedah samo namuznil in se zasmel, ko pa je spoznal, da usmerjam svojo puščico na takratno napako, je pobledele od jeze in se nama z urnimi koraki pobral izpred oči.

Žena ni mogla skriti ogorčenja ob tem prizoru; okarala me je z besedami: "Če boš napadal ljudi tu, na pešpoti, nikoli več ne pojdem s tabo!" Tej grožnji sem se resnobno nasmehnil in dejal: "Draga žena, več kot štirideset let sem čakal na ta dan, da sem lahko izrekel svoje mnenje tako vplivnemu človeku, enemu zmed mnogih, ki so nas vodili dolga leta, in njim podobni nas vodijo še danes. Tovarne so spravili na boben in delavce pahnili v revščino."

Tega srečanja ne bom nikoli pozabil, dobil sem svoje zadoščenje.

V spomin

Ivan Vodenik
1942–2013

Ko tvoje zaželimo si bližine,
gremo v ta mirni kraj tišine.
Tam srce se tiho zjoče,
saj verjeti noče,
da te več med nami ni.
Čeprav tvoj glas se več ne sliši,
beseda tvoja v nas živi,
povsod te čutimo mi vsi –
med nami si.
Ne mine dan,
da ne bi spomnili se nate;
tudi naša srečanja
brez tebe niso več enaka,
saj ni več tvojega prisrčnega smeha,
v naših srcih si pa vedno
z nami ti.

Dne 7. julija 2015 mineva dve leti žalosti, odkar nas je mnogo, mnogo prerano zapustil naš ljubeči mož, ati, dedi, brat in stric Ivan Vodenik. Hvala vsem, ki se ga spomnite, postojite ob njegovem grobu, obudite lep spomin, prinašate cvetje in prižigate sveče. Za vedno ostaja v srcih svojih najdražjih in ljubečih žalujočih: žene Anice, sinov Draga, Janka in Simona ter snah Maje, Tine in Anice ter svojih ljubečih vnukov Aljaža, Anžeta, Anje in Blaža.

V življenju je puškal vidne sledi

Anton Lah
(3. 1. 1946–9. 6. 2015)

Krepko smo zakorakali v poletni čas, ko naj bi se pri Brezniku na Selah veselili 46. obletnice poroke atija Tonija Laha in mame Polonce. Vroče sonce veselega pričakovanja pa so vedno bolj zagrinjali temni oblaki zle slutnje, ki se je neusmiljeno uresničila. Navkljub poletni vročini se nas je dotaknil oster hlad, odkar je zaječal zvon iz line selske cerkve in oznanil Tonijev odhod. Ta isti zvon, s katerim je on sam mnogokrat pozvonil in naznanil izgubo katerega od sokrajanov, od katerih se je po navadi poslavljaj tudi kot dober govornik na pogrebnih obredih.

Še nedolgo nazaj smo Tonija lahko zmotili pri domači mizi, kjer je rad prebiral Viharnik, reševal križanke in občasno s svojim pogledom skozi okno raziskoval dogajanje na dvorišču ali pa zgolj pogledoval proti hiši sina Tončka in njegove družine.

Nekoč tako aktiven in družaben človek se je iz dneva v dan močneje zapiral vase in zavračal povabila svojih prijateljev, ki so ga vabili na razna srečanja. Niti z besedo ni potarnal o bolečini, ki ga je potihoma, a vidno izčrpavala; čeprav je morda globoko v sebi začutil, da se je vanj naselila bolezen, ki jo je morda iz strahu sam pri sebi celo zanikal. Še vedno je rad posedel v svojem lesenem somerfrišu pred hišo, kjer se mu je poleg vnukinji, s katerimi je rad igral šah, vselej pridružil kdo od sosedov ali zgolj pohodnik na Meškovi poti in vsakemu je kot ponosen krajan Sel in nekdanji predsednik KD Ksaverja Meška rad postregel z zanimivo zgodbo iz življenja. To so bili drobni trenutki, ko si je zopet priklical spomin na marsikateri srečni ali malo manj srečni dogodek iz otroštva.

Kot najmlajšemu sinu od osmih otrok, ki so drug za drugim že zarana zapuščali svoje družinsko gnezdo, je bilo dodeljeno, da bo ostal doma na kmetiji pri Brezniku. Še preden jo je prevzel, pa je nesreča hotela, da je do tal pogorel hlev. Pošteno je bilo treba pljuniti v roke, da si je kmetija opomogla. K temu, da so bili doma lepo preskrbljeni, je ogromno pripomogel par ne samo pridnih, pač pa zlatih delavnih rok njegove izvoljenke Polonce, rojene pri Radmanu v Zarazborju, brez katere bi mu težko uspelo

uspešno kmetovati in doseči, da kljub takrat težkim časom njegova družina nikoli ni živela v pomanjkanju. Pomagale so mu trdna volja, vztrajnost in iznajdljivost, saj je zaradi številnih zadolžitev in aktivnosti na vseh področjih v kraju bil primoran težko breme kmetije preložiti na ramena žene Polonce in svojih sinov, Tonija, Janeza, Andreja in Jožeta, na katere je bil sila ponosen. Vse življenje si je prizadeval za blaginjo in razvoj našega malega kraja. Bil je namreč dolgoletni predsednik takratne krajevnne skupnosti Sele-Vrhe. Koliko požrtvovalnosti in pogajanj ter prelitega znoja je bilo treba, da smo na Selah dobili telefon, urejeno cesto, imeniten dom krajanov ipd.

Pri Brezniku je bila že od nekdaj navada, da se je na domačiji, zlasti na praznik lepe nedelje, zbiralo veliko ljudi. Željan dobre družbe in medsebojnega povezovanja je skupaj s svojo družino začel s prirejanjem tradicionalne športno obarvane prireditve Rokijade, ki še danes živi.

Ko je predal kmetijo sinu Jožiju in se odločil, da se umakne iz javnega življenja, se je v garaži posvetil svojemu konjičku. Tako se ni dolgo, ko je domače dvorišče krasil lepo obnovljen star lesen koleselj, ki je zahteval dragocene ure njegovega časa in mnogo spretnosti njegovih rok. Še danes krasi domačo izbo vitrina, v katero je zbral vsa odličja, nagrade in priznanja, ki so mu jih podeljevali za njegov bogat osebni prispevek pri razvoju na področju kulture, kmetijstva, gozdarstva in združništva v občini Slovenj Gradec in v koroški regiji. S posebnim žarom v očeh je sprejemal izletnike od blizu in daleč in jim pripovedoval o zgodovini našega kraja, zlasti o drobtincah iz Meškovega življenja, o katerih so njegove vnukinje večkrat zapisale spise in bile zanje nagrajene.

Polonca je ob obisku delila z menoj drobce iz Tonijevega bogatega življenjskega in kulturnega mozaika, ki je zbran v zajetnih mapah, kamor je skrbno hranil svoje zapise in članke, ki so bili pogosto objavljeni v Viharniku ali v drugih časopisih ter revijah. Življenje je bilo zanj še ne sedem desetletij dolga prehojena pot, po kateri je stopal z občutnimi koraki. Pot, na kateri je puščal nadvse vidne sledi, ki nas bodo še dolgo opominjale, kako dober in velik človek je živel med nami.

Navzven sila preprostega in skromnega, a razgledanega in bogatega po duši ter vedno pripravljenega pomagati svojim sosedom in prijateljem; takšnega smo ga poznali in takšnega se bomo vedno spominjali.

Nevenka Knez

Zahvala

Anton Lah

3. 1. 1946–9. 6. 2015

Dragi mož, oče in dedi Toni! Težko dojamemo, da te ni več med nami in da si nas mnogo prekmalu zapustil. Počivaj v miru v varnem zavetju naše farne cerkve, nedaleč od doma. Šelestenje lipe nad teboj pa naj večno nosi tebi ljubo pesem, ki so ti jo večkrat zapeli selski pevci.

Tam, kjer se čuje pesem, slavičkov lepa mila, tam poleg tega gaja, stoji domača hiša.

V hišici tej tekkel, mi raj je mladih let, zato mi je pa dražja, kot celi, celi svet.

Hvala vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem za pomoč in podporo v najtežjih trenutkih boleče izgube. Hvaležni smo zdravnikoma Mateji Kotnik Kerbev in Martinu Tretjaku ter medicinskim sestram za skrb in nego v zadnjih dneh njegovega življenja. Zahvaljujemo se vsem vam, ki ste Tonija pospremili k zadnjemu počitku, Nevenki Knez za besede slovesa, župniku Tadeju Legnarju za pogrebni obred ter pevcem MPZ Franca Ksaverja Meška za lepo petje.

Žena Polonca ter sinovi Tone, Janez, Andrej in Jože z družinami

Udeleženci ene izmed prvih Rokijad na Selah, ki se je začela z druženjem sorodnikov pri Brezniku in se kasneje širila med ostalimi krajanji in gosti od drugod.

Povabilu na Rokijado se je z veseljem odzval tudi takratni župan Matjaž Zanoškar.

Anton Lah ponosno prejema plaketo MO Slovenj Gradec iz rok župana Janeza Komljanca.

Prižig kope – otvoritev praznika Občine Mislinja

Ida Robnik

Že tradicionalno so Mislinjčani praznik občine začeli s prižigom oglarske kope, letos 22. junija. Prireditve se je začela že ob 19. uri na igrišču OŠ Mislinja s predstavitvijo Društva Pohorje. Babnikova goba je naznanila uradno otvoritev in dvig zastav. Program je duhovito, kot vsako leto, povezoval Marijan Križaj.

Župan Občine Mislinja Bojan Borovnik je v otvoritvenem nagovoru in pozdravu predstavil program prireditve in spregovoril nekaj besed o tradicionalnem prižigu oglarske kope ter pomenu te dejavnosti v preteklosti.

Ženski pevski zbor Mislinja je zapel nekaj ljudskih.

Za postavitev oglarske kope so porabili 10 m³ bukovih drv in pridobili ca. 1000 kg oglja. Kopa je gorela deset dni. Zanj je vestno skrbel in pazil na ogenj mojster Stanko Grobelnik. Pri tem so mu vse dni in noči pomagala društva iz občine Mislinja; nekatera so ob večerih pripravila kulturne programe za boljše razpoloženje ob kopi.

TURISTIČNO DRUŠTVO MISLINJA

**Vabljeni na pašni piknik s košnjo
pohorskih planj na star način,
v nedeljo, 26. julija na Rogli.**

Bojan Borovnik, župan, je prvi odnesel ogenj na vrh kope in jo prižgal.

Robi Uršej, predstavnik GG Slovenj Gradec, je predstavil GG in njegove povezane družbe ter povabil prisotne na ogled lesenega objekta v Šmartnem pri Slovenj Gradcu, ki ga gradi GG oziroma povezana družba Lesoteka hiše.

Kot se spodobi, je ogenj za prižig kope dodal tudi gozdar, Gorazd Mlinšek.

Drago Pogorevc, predsednik Turističnega društva Mislinja, je zadovoljno spremljal dobro organiziran program prireditve

Ana Rošer in Darja Hribnik sta prebiral pohorske legende in pravljice, ki so nastajale ob kresnih nočeh v preteklosti. Za popestritev pravljničnega večera je Milan Kamnik, koroški kantavtor, dodal nekaj svojih narečnih skladb.

Gorazd Mlinšek, odgovoren za varstvo in urejanje gozdov pri ZGS OE Slovenj Gradec, je temeljito opisal začetke organiziranega izkoriščanja gozdov na območju Mislinje, nastanek monokultur in ob gozdarstvu vzporednih dejavnosti, kot so oglarjenje, steklarska dejavnost itd. do današnje organiziranosti gozdarstva in gozdarskih strokovnih služb.

Pri prižigu kope je sodeloval tudi predstavnik GG Slovenj Gradec Robi Uršej.

"Kresnički" sta delili spominske priponke za ta večer – lešnikov list s cvetličnimi dodatki.

Organizirajo ga skupaj: Občini Zreče in Mislinja, KUD Vladko Mohorič Zreče, Turistično društvo Mislinja in UNITUR Rogla.

Priprave na košnjo se bodo pričele ob 8. uri zjutraj. Sodelovali bodo mislinjski in zreški kosci ter grabljice. Zajtrk, kot se spodobi, žganci zabeljeni z grumpi, zraven pa mleko, bo ob 10. uri, nato pa bodo prikazali nadaljnje postopke, kot je obračanje oziroma sušenje ter spravilo in

odvoz sena. Obiskovalci bodo lahko vsa ta opravila tudi poskusili. Organizirali bodo tudi vzporedne programe kot so družabne igre, kulturni program z ljudskimi pevci Lastovke iz Mislinje in nastop folklorne skupine Majstrski, prav tako iz Mislinje. Za veselo glasbeno razpoloženje pa bo skrbel ansambel Poskočni muzikantje.

Vabljeni torej na Roglo, v nedeljo, 26. julija.

Občina Radlje ob Dravi

Mag. Alan Bukovnik, župan

Občina Radlje ob Dravi s 6.279 prebivalci leži v Zgornji Dravski dolini med Pohorjem in Kozjakom in se razteza na 94 km² na nadmorski višini 371 m. Občino sestavljajo štiri krajevne skupnosti, ki so prepletene z različnimi naselbinami. Območje je bogato tako z vidika kmetijske panoge, kulturnih dejavnosti in organizacije različnih prireditev kakor z vidika turističnih znamenitosti in kulturne dediščine.

Radlje ob Dravi so bile kot kraj prvič omenjene leta 1139, kot trg pa leta 1268. O častitljivi starosti kraja pričajo tudi najdbe iz rimskih časov. Radlje še danes ohranjajo svojo značilno trško podobo. Občina Radlje ob Dravi se ponaša z bogato zgodovinsko tradicijo, ki je pustila svoj pečat tako v Radljah ob Dravi kot tudi v naseljih Dobrava, Brezni Vrh, Radelca, Remšnik, Sv. Anton na Pohorju, Sv. Trije Kralji, v Spodnji Orlici, Št. Janžu pri Radljah, Vasi, Vuhredu, Spodnji in Zgornji Vižingi ter na Zgornjem Kozjem Vrh. V okviru projekta smo označili nepremične kulturne spomenike in pomembnejše objekte kulturne dediščine in izdali brošuro *Vodnik po označenih kulturnih spomenikih in kulturni dediščini v Občini Radlje ob Dravi*.

S pomočjo evropskih sredstev smo lani zgradili novo čistilno napravo za 6.600 enot, na katero se bo priključilo 60 % gospodinjstev. Za posameznike, ki nimajo možnosti priključitve na centralno občinsko čistilno napravo, se izvaja projekt individualnih rastlinskih bioloških čistilnih naprav. S temi čistilnimi napravami, ki bodo sofinancirane občanom, ki ne morejo biti priklopljeni na primarni ali sekundarni vod kanalizacije, bo občina

Župan mag. Alan Bukovnik

občutno poskrbela za čistejšo vodo in okolje.

Oskrba s pitno vodo v porečju Drave – tretji sklop pa je projekt, ki se bo začel v Občini Radlje ob Dravi izvajati v prihodnjih letih in je namenjen trajnemu zagotavljanju kakovostne pitne vode na območju Zgornje Dravske doline. V skladu s potrebami so načrtovane naslednje investicije: zamenjava salinitnih in drugih dotrajanih cevi, priprava pitne vode, raziskava in vključitev novih virov, povezava vodovodnih sistemov, rekonstrukcija in izvedba tranzitnega voda Radlje–Podvelka–Ožbalt, izvedba vrtine in črpališča Vuhred, izgradnja cevovoda črpališče Vuhred–vodohran Vuhred, izgradnja vodohrana Vuhred s 400 m³, prevzem vaških vodovodnih sistemov, ureditev in sanacija vodozbirnih območij.

V letu 2014 smo v centru Radelj postavili prvo električno polnilnico za električna vozila, letos pa še drugo ob Vodnem parku Radlje ob Dravi. Občina tako v okviru projekta Mreža Matija uporablja električna vozila za brezplačni prevoz starejših občanov in občanov.

Lansko poletje smo slavnostno odprli center Forum slovanskih kultur v Dvorcu v

Radljah ob Dravi, ki je prvi tovrstni center nasploh in kot takšen predstavlja pomemben mejnik v delovanju ustanove. Forum slovanskih kultur združuje trinajst slovanskih držav v raznih aktivnostih.

Obiskovalci občine lahko izbirajo tudi med številnimi možnostmi za rekreacijo, saj razgibano območje ponuja številne pohodne, kolesarske in učne poti. Imamo bogato športno infrastrukturo. Kraj razpolaga s sedemindvajsetimi športnimi površinami, in sicer premore: Vodni park Radlje ob Dravi, športno dvorano, atletski in nogometni stadion, notranjo plezalno steno, zunanjo plezalno steno, igrišče za odbojko na mivki, igrišča za nogomet in rokomet, igrišče za košarko, notranje in zunanje strelišče, tekaško stezo, trim stezo, igrišče za tenis, urbani kolesarski park, fitnes na prostem, notranji fitnes, bowling in kegljaški center. Vso športno infrastrukturo ima v upravljanju naš Javni zavod za šport, kulturo, turizem in mladino Radlje ob Dravi (Javni zavod ŠKTM).

K turistični in športni ponudbi svoje prispevajo tudi številni kulturni dogodki in seveda kulinarika. V poletnih mesecih se v Radljah odvijajo številne prireditve v okviru Koroškega kulturnega poletja. September pa je mesec, ko občina praznuje svoj praznik in takrat so številne prireditve združene v t. i. Radeljska srečanja.

Dvorec Radlje ob Dravi

Vodni park

Panorama

Poleg tega različna društva v občini, organizacije, institucije in številni posamezniki med letom organizirajo različne prireditve, ki so namenjene tako občanom in občankam kot tudi obiskovalcem od drugod.

Občina je prejemnica naslednjih

nazivov: mladim prijazna občina, starosti prijazna občina, čebelarjem prijazna občina, občina po meri invalidov in otrokom prijazno Unicefovo mesto.

V Radljah ob Dravi deluje tudi Turistično informacijski center (TIC). Dejavnosti TIC-a opravlja Javni zavod

ŠKTM. Lociran je v Marenberškem mladinskem hostlu v prostorih Marenberškega mladinskega kulturnega centra (MMKC). V okviru MMKC delujeta tudi Medgeneracijski kulturni center in Dnevni center za mlade.

**Zavarovalnica
Maribor**

**Novo in
najugodnejše
avtomobilsko
zavarovanje***

*pri Zavarovalnici Maribor

Vaš avto nima zgolj prijateljev.